

2021

**Jaarstukken
Gemeente Borne**

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Deel A.: Jaarverslag	6
1 Bestuurlijke en financiële hoofdlijnen	7
1.1 Bestuurlijke hoofdlijnen	7
1.2 Financiële hoofdlijnen	9
1.3 Corona	14
2 Programma's	15
2.1 programma Solidair Borne	16
2.2 programma Duurzaam Borne	25
2.3 programma Verbindend Borne	31
2.4 programma Borne Algemeen	35
3 Paragrafen	38
3.1 Paragraaf Lokale heffingen	39
3.2 Paragraaf Financieel Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	49
3.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	57
3.4 Paragraaf Financiering	61
3.5 Paragraaf Bedrijfsvoering	64
3.6 Paragraaf Verbonden partijen	68
3.7 Paragraaf Grondbeleid	73
Deel B.: Jaarrekening	81
Balans per 31 december 2021	82
2 Overzicht van baten en lasten 2021	84
3 Grondslagen voor de waardering en de bepaling van het resultaat	85
4 Toelichting op de balans per 31 december 2021	90
5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2021	111
6 Incidentele baten en lasten	125
7 Structurele en incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	127
8 Informatie Wet normering topinkomens	128
9 Begrotingsrechtmatigheid	129
10 Bijlagen	130
11 Controleverklaring	147
Deel C.: Overig	148
1 Basisgegevens Verbonden partijen	149
2 Verplichte beleidsindicatoren	159

Inleiding

De jaarstukken zijn het instrument waarmee het college verantwoording aflegt aan de Raad over wat er in de Programmabegroting is afgesproken. De jaarstukken vallen uiteen in het jaarverslag (deel A.) en de jaarrekening (deel B.).

Het jaarverslag start met bestuurlijke- en financiële hoofdlijnen die een samenvatting vormen. Daarnaast zijn de verplichte programmaverantwoording en de paragrafen opgenomen in het jaarverslag. De programma's zijn een samenhangend geheel van activiteiten. In deze raadsperiode heeft Borne vier programma's:

- Solidair Borne
- Duurzaam Borne
- Verbindend Borne
- Borne Algemeen.

In deze raadsperiode zijn de programma's onderverdeeld in deelprogramma's ook wel thema's genoemd. In de programmaverantwoording worden voor elk programma afzonderlijk de gerealiseerde maatschappelijke effecten beschreven, de wijze waarop die zijn nagestreefd en voorzien van een overzicht van de baten en lasten. Voor een toelichting op de baten en lasten wordt veelal verwezen naar het overzicht van de baten en lasten in de jaarrekening. Die keuze is gemaakt om de zelfstandige leesbaarheid van de jaarrekening te behouden en omdat de programmaverantwoording in principe geen object van de accountantscontrole is terwijl de jaarrekening dat wel is.

Het laatste deel van het jaarverslag bestaat uit de paragrafen. De onderwerpen van de paragrafen zijn voorgeschreven door het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het gaat hierbij om de volgende paragrafen:

- Lokale heffingen
- Financieel weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid

Deze paragrafen worden opgenomen omdat ze grote politieke betekenis hebben, grote financiële impact hebben of van belang zijn voor de uitvoering van de programma's. De onderwerpen in de paragrafen zitten vaak versnipperd in de begroting en jaarrekening. De paragrafen zijn daarom eigenlijk dwarsdoorsnedes van deze onderwerpen.

De jaarrekening bestaat uit de balans en een toelichting op de balans. Het overzicht van baten en lasten per programma en thema en de bijbehorende financiële verantwoording. Ook de incidentele baten, de reservemutaties en informatie over de Wet Normering Topinkomens komen terug in de jaarrekening. Tot slot gaat de jaarrekening in op begrotingsrechtmatigheid.

Tot slot zijn de verplichte beleidsindicatoren, basisgegevens over de verbonden partijen en het overzicht van baten en lasten per taakveld in de bijlage opgenomen.

A

Jaarverslag 2021

Gemeente Borne

1 Bestuurlijke en financiële hoofdlijnen

1.1 Bestuurlijke hoofdlijnen

Deze jaarstukken hebben betrekking op de verantwoording van de begroting 2021. De begroting 2021 is gebaseerd op de uitgangspunten van het raads- en coalitieakkoord 2018-2022. Het vertrekpunt hierbij is onze visie 'Toekomstvisie 2030: Dynamische Dorpen' (MijnBorne2030).

Visie en prioriteiten

Dynamische dorpen - Toekomstvisie van de Bornse gemeenschap Welzijn en samenleving in 2030

Gewilde locatie om te wonen. Dorps identiteit, groene gemeente, stedelijke voorzieningen dichtbij. Zelfstandigheid behouden. Noaberschap en gastvrijheid. Inwoneraantal is gegroeid. Aansprekende voorzieningen voor de jeugd. Centrum ontmoetingsplek voor bewoners. Goede verbindingen van de wijken naar het centrum. Uitnodigende uitstraling van het centrum. Aantrekkelijk voor de jeugd door vele uitgaansgelegenheden en terrasjes. Het Kulturhus is een bindende factor in de gemeenschap. Door culturele activiteiten leren bewoners elkaar beter kennen en integreren nieuwe inwoners makkelijk.

Ruimte en wonen in 2030

De structuur en aanblik van Borne, Hertme en Zenderen is zoveel mogelijk gelijk gebleven. Er zijn nieuwe woningen gebouwd door effectief van de open ruimte in de dorpskernen gebruik te maken. Oude woningen en bedrijfsruimtes zijn indien nodig vervangen door nieuwbouw. Bornearen in alle leeftijdsfasen wonen gelukkig in Borne. Zorgwoningen voor bewoners die extra zorg behoeven. Levensloop geschikte woningen in de nieuwbouw. Veel senioren uit de omgeving gevestigd in diverse woonservice-zones.

Economie en ondernemen in 2030

De aantrekkingskracht van Borne uit zich in nieuwe bedrijvigheid. Er zijn diverse kennisintensieve zelfstandige bedrijven gevestigd. Ook komen door het groene karakter van de gemeente en de vele culturele activiteiten ieder jaar meer toeristen naar Borne en de kerkdorpen. Er is hierdoor meer werkgelegenheid in de horeca ontstaan.

Duurzaamheid in 2030

Alle nieuwbouw van de afgelopen jaren is gebouwd op basis van duurzame principes. Projectontwikkelaars gebruiken 100% herbruikbaar materiaal voor hun nieuwbouw. De nieuwe woningen zijn energieneutraal. Borne heeft zijn duurzaamheid in een convenant met alle Bornse bedrijven en organisaties vastgelegd. Daarin hebben alle partijen zich verbonden groene energie en minimaal 50% fairtrade producten te gebruiken.

Bestuurlijke agenda 2018-2022

De bestuurlijke agenda 2018-2022 bestaat uit het raadsakkoord en het coalitieakkoord. Hierin zijn de prioriteiten voor deze raadsperiode benoemd:

- Stimuleren (burger- en overheids)participatie

Solidair Borne

- Sport, welzijn en cultuur
- Veiligheid en Leefbaarheid
- Arbeidsmarkt en werkgelegenheid
- Sociaal Domein
- Centrumontwikkeling

- Spoorveiligheid (coalitieakkoord)

Duurzaam Borne

- Duurzaamheid
- Fietzers en voetgangers
- Elhorst Vloedbelt
- Onderwijshuisvesting/Brede school
- Infrastructuur (coalitieakkoord)
- Wonen (coalitieakkoord)

Verbindend Borne

- Bestuurlijke vernieuwing
- Regisserende gemeente Borne
- Serviceloket/Dienstverlening
- Regionale samenwerking

Prioriteiten en ruimte

De prioriteiten uit het raads- en coalitieakkoord worden uitgewerkt in concrete voorstellen. Om de voorstellen te kunnen afwegen tegen andere prioriteiten, is voor deze prioriteiten een indicatieve inschatting van de lasten gegeven. Daarnaast is voor een goede afweging inzicht nodig in de beschikbare financiële ruimte.

1.2 Financiële hoofdlijnen

Het gerealiseerde resultaat 2021 bedraagt € 10.762.965. In onderstaande tabel is dit resultaat weergegeven:

(x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Totaal lasten	67.540	69.537	74.364	-4.827
Totaal baten	66.014	71.257	85.883	14.626
Saldo baten en lasten	-1.529	1.717	11.520	9.803
Toevoegingen aan reserves	233	7.026	7.024	2
Beschikking over reserves	1.763	5.310	6.267	957
Resultaat	0	0	10.763	10.763

In dit boekwerk sluiten de primitieve en actuele begroting steeds op €0. Door onze systematiek worden tekorten en overschotten bij de begroting en wijzigingen op de begroting, zoals bestuursrapportage, gewijzigd op de algemene reserve. De wijzigingen tussen de primitieve begroting en de actuele begroting zijn het afgelopen jaar uitgelegd in de bestuursrapportages. In deze jaarstukken worden de wijzigingen uitgelegd tussen de 2e bestuursrapportage, die in november 2021 is vastgesteld (de actuele begroting) en het jaarrekeningresultaat. In dit hoofdstuk wordt echter eerst ingegaan op het verloop van het saldo door het jaar heen. Hoe we van de primitieve begroting tot de actuele begroting gekomen zijn.

Verloop van primitieve naar actuele begroting

De primitieve begroting sloot met een nadelig saldo van €861.000. Bij de eerste bestuursrapportage ontstonden er voordelen door een hogere uitkering van het gemeentefonds en door een verschuiving van niet-tarief taken naar tarief taken bij Twente Milieu. We zagen ook dat we met de Omgevingswet aan de slag moesten. Per saldo leidde dit tot een aanvullend nadeel van €110.000.

In de tweede bestuursrapportage verbeterde dit beeld met €2,8 miljoen. Hierdoor ontstond er voor het eerst een positief begrotingssaldo van bijna €1,9 miljoen. Deze voordelen werden veroorzaakt door de incidenteel ontvangen Cogas middelen (€2,25 miljoen), hogere gemeentefonds baten (€800.000) en stelposten die vrij konden vallen. Anderzijds werd er ook een voorziening voor wachtgeld van (oud) wethouders ingesteld van €265.000.

Ten opzichte van de tweede bestuursrapportage zien we dat het beeld nog eens aanvullend met €10,8 miljoen positief wijzigt. Dit is het saldo dat in de jaarstukken wordt verklaard.

Analyse op hoofdlijnen

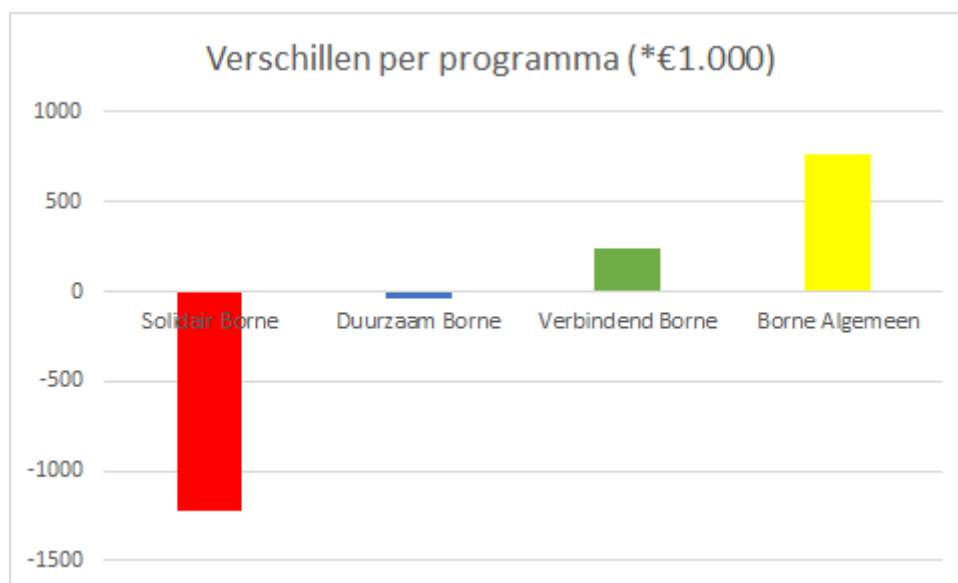
In deze analyse wordt uitgelegd waar het grote verschil van €10,8 miljoen door ontstaat. Per programma wordt aangegeven waar de grootste wijzigingen zich hebben voorgedaan. De grootste wijziging zit echter in de verbetering van de grondexploitaties. Deze worden daarom apart toegelicht.

Grondexploitaties €11.040.000 voordeel

Alle gezamenlijke grondexploitaties verbeteren met ongeveer €11.040.000. Er is in het kader van de basis op orde een grondige analyse uitgevoerd op de Bornsche Maten. Oude deelfases zijn afgesloten en nog in uitvoering zijnde deelfases zijn geanalyseerd. Hierdoor verbetert deze grondexploitatie met €9.725.000. De bedrijventerreinen de Veldkamp en het businesspark XL verbeteren samen met €795.000. Doordat de overige grondexploitaties ook verbeteren komt het totale voordeel in de grondexploitaties uit op €11.040.000. In de paragraaf grondbeleid in deze jaarstukken en in de Meerjarenprognose Grondexploitatie wordt dieper ingegaan op de oorzaken achter deze verbeteringen.

Programmaverschillen: €277.000 nadeel

Het restantverschil tussen de tweede bestuursrapportage en de jaarstukken bedraagt een nadeel van €277.000. Per programma (exclusief de grondexploitaties) is het verschil als volgt:

Solidair Borne

Het programma solidair Borne sluit op een nadeel van €1,25 miljoen. De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn:

- **Gezondheid**
Per saldo een overschrijding van € 54.000. Dit betreft een incidentele overschrijding vanwege kosten inzet wijk GGD'er, die gedekt worden uit middelen op Programma Borne Algemeen.
- **Maatschappelijke participatie**
Het saldo van de lasten en baten is € 1.078.000 negatiever dan begroot. Dit heeft meerdere, vooral incidentele, oorzaken. De belangrijkste zijn een eenmalige bijdrage pilot zorgintensief (€ 152.000), incidentele afrekening subsidies 2020 gecertificeerde instellingen Jeugdzorg in 2021 (€ 256.000), niet in de begroting verwerkte indexatie tarieven (€ 769.000) en coronakosten die gedekt worden uit

middelen op Programma Borne Algemeen (€ 83.000). Hiertegenover staan hogere incidentele opbrengsten uit eigen bijdragen WMO (€ 105.000) en structureel lagere lasten PGB's (€ 323.000). De resterende € 246.000 overschrijding betreft hogere zorglasten en een deel van de taakstelling die nog te realiseren is.

- Sport

Dit betreft met name hogere afschrijvingen project 't Wooldrik vanwege hogere besteding dan begroot in 2021.

- Werk en Inkomen

Het nadeel ten opzichte van de begroting ad € 110.000 bestaat voor € 54.000 uit een structureel tekort bij begeleide participatie omdat de gemeentelijke bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling SWB niet in de begroting is opgenomen. De overige € 56.000 betreft een incidenteel tekort op subsidies schuldhelpverlening die abusievelijk te laag waren geraamd.

Duurzaam Borne

Het programma Duurzaam Borne sluit op een nadeel van €44.000. Lagere energie- en onderhoudslasten op de openbare verlichten zorgen voor een voordeel van €200.000. Ook de verkoop van de resterende stukken snippergroen levert een voordeel van €30.000.

De voorziening onderhoud kapitaalgoederen dient gezien de enorme inflatie te worden geïndexeerd. Dit zorgt voor een nadeel van €245.000.

Verbindend Borne

Het programma Verbindend Borne levert een voordeel van €234.000 op. Dit wordt verklaard doordat de rekenrente op grond van de pensioenwet voor politieke ambtsdragers is verlaagd. Daarnaast is er minder pensioen dan voorzien uitgekeerd aan oud wethouders. Dit levert een voordeel van bijna €100.000 op.

Het restant wordt verklaart door corona. Corona heeft voor oversterfte gezorgd. Dit zien we terug in een stijging van de verkoop van graven. Anderzijds zorgden de versoepelingen van de coronamaatregelen richting de zomer van 2021 voor een forse stijging van aanvragen van reisdocumenten.

Borne Algemeen

Het programma Borne Algemeen sluit op een voordeel van €759.000 miljoen. Dit heeft de volgende oorzaken:

- Middelen

Binnen het thema middelen ontstaat een voordeel van bijna €900.000. Oorzaken hiervoor zijn de teruggaaf van extra dividendbelasting (bijna €200.000) en extra ontvangsten vanuit het gemeentefonds (ruim €100.000).

De stelposten laten eveneens een overschot van een kleine €600.000 zien. De tegenhangers hiervan zitten echter door de diverse programma's heen.

Een boekhoudkundige wijziging op de afschrijvingsmethodiek van het huidige gemeentehuis zorgt voor een nadeel op van €511.000. In verband met het Huis van Borne dient het huidige pand in 2024 compleet te zijn afgeschreven. De huidige methodiek (afschrijvingslast hetzelfde laten en in 2024 €2,1 miljoen afboeken) dient te worden gewijzigd door de afschrijvingslast dusdanig te verhogen dat de €2,1 miljoen niet meer in 2024 dient te worden afgeboekt, maar wordt uitgesmeerd over de resterende looptijd.

- Vastgoed

De koopsom van de verkoop van De Esch school is afgelopen jaar voldaan. Dit levert per saldo een voordeel op van bijna €300.000. Gewijzigde huurovereenkomsten, o.a. door prijsafspraken voor zendmasten, levert daarnaast nog eens bijna €100.000 op.

1.3 Corona

Ondanks dat we terugkijken op een jaar met pieken en dalen in de coronacrisis, is er gedurende het jaar constant aandacht geweest voor verschillende groepen in onze samenleving, zoals kwetsbare burgers, gedupeerde ondernemers en lokale culturele verenigingen en instellingen. We hebben ons daarnaast gericht op de continuïteit van de dienstverlening naar onze inwoners. Op verschillende manieren hebben wij een (financieel) steentje kunnen bijdragen.

Wij hebben in 2021 een bedrag van € 1.277.000 ontvangen aan geormerkte gelden voor specifieke uitgaven, zoals TOZO en TONK. Over de besteding wordt via de SISA bijlage in deze jaarstukken verantwoording afgelegd.

In maart 2021 is er een gecombineerd voorstel door de raad vastgesteld, waarbij er middelen voor verschillende doeleinden beschikbaar zijn gesteld vanuit de coronamiddelen. Om adequaat en snel te kunnen reageren op situaties in onze samenleving is er, in afstemming met de raad, voor gekozen om in de loop van 2021 het proces voor inzet van de vrij besteedbare coronamiddelen anders in te richten. De middelen van het Rijk worden op de stelpost geplaatst en de besteding hiervan vindt plaats door middel van toekenning op basis van tijdelijke subsidieregelingen.

Om kaders mee te kunnen geven zijn er voor twee periodes subsidieregelingen opengesteld voor verenigingen, stichtingen, culturele organisaties en ondernemers. De ene regeling loopt van 1 januari 2021 tot 1 september 2021. De andere opengestelde regeling loopt van 1 september 2021 tot 1 mei 2022.

Via het gemeentefonds hebben wij in 2021 in totaal een bedrag ontvangen van € 1.069.500. Hiervan is een bedrag van € 612.500 besteed. Hieronder een overzicht waar deze middelen aan besteed zijn.

Besteding vrije corona middelen	2021
Cultuur en vrijwilligers	241.500
Zorg	91.500
Jeugd	53.000
Ondernemers	26.000
Continuïteit dienstverlening	200.500
Totale bestedingen 2021	612.500

Het restantbedrag van € 457.000 is meegenomen bij de budgetoverheveling voor besteding in 2022.

Controle voor toegang

Wij hebben ook een regeling opengesteld voor de tegemoetkoming in de kosten voor Controle op Toegangsbewijzen (CTB). Van het Rijk hebben wij € 61.000 gekregen via een specifieke uitkering die is uitgekeerd aan de Veiligheidsregio Twente (VRT). In totaal is er voor € 43.000 aan aanvragen gehonoreerd en uitbetaald aan ondernemers, verenigingen en organisaties. Deze besteding van middelen wordt verantwoord in de SISA verantwoording.

2. Programma's

2.1 programma Solidair Borne

2.1.1 Wat willen we bereiken?

Raadsakkoord Borne 2018-2022:

Een van onze uitgangspunten is en blijft dat iedereen in Borne in staat moet worden gesteld om volwaardig in onze samenleving mee te doen. Mensen moeten mee willen doen, maar ook ruimte krijgen om daadwerkelijk mee te kunnen doen. Dat vraagt inzet van ons allemaal. Het Sociaal Fonds is een van de middelen om ons doel te bereiken.

THEMA'S PROGRAMMA SOLIDAIR BORNE	Doelen per thema
Cultuur en vrije tijd	Inwoners kunnen zich ontspannen en ontplooiën door toegankelijke cultuur- en vrijetijdsvoorzieningen.
Economie	Ondernemers zorgen voor werkgelegenheid en voorzieningen in de buurt.
Educatie	Kinderen en jongeren kunnen zich ontwikkelen en veilig (op-)groeien naar zelfstandigheid.
Gezondheid	Inwoners zijn zo lang mogelijk gezond.
Maatschappelijke participatie	Inwoners kunnen meedoen aan onze samenleving.
Sport	Inwoners kunnen sporten en bewegen door toegankelijke sportvoorzieningen.
Veiligheid	Inwoners wonen en leven in een veilige leefomgeving
Werk en inkomen	Inwoners hebben bevredigend werk en voldoende geld om volwaardig deel te nemen aan onze samenleving.

Aanvullend zijn voor 2018 - 2022 de volgende resultaatafspraken gemaakt.

Sport, welzijn en cultuur:

- Regie op samenhang tussen cultuur, sport, welzijn. Onderzoek wordt gedaan naar de rol en positie van het welzijnswerk en overige activiteiten binnen het Kulturhus.
- De cultuuragenda wordt uitgevoerd.
- Subsidies zijn makkelijk te vinden en voorwaarden zijn duidelijk voor aanvragers.

- Eerste fase 't Wooldrik (zwembad, sporthal, beach, duurzaamheid) is in uitvoering.

Veiligheid en leefbaarheid:

- Sluitende aanpak personen met verward gedrag
- Woonoverlast neemt af
- Ondernijning wordt programmatisch aangepakt
- Agendering van Integraal veiligheidsbeleid in 2020

Arbeidsmarkt en werkgelegenheid:

- Participatiebeleid: doel is iedereen mee laten doen naar vermogen, bij voorkeur in de vorm van betaald werk of als zelfstandige. De werkgerelateerde uitstroom groeit jaarlijks met 15%.
- De vrijetijdseconomie leidt tot een groei van bestedingen en banen in Borne.
- De rol van de accountmanager bedrijven is samen met de BBO structureel geborgd.

Sociaal domein:

- Vroegsignalering van problematische situaties rondom echtscheidingen om nadelige gevolgen voor kinderen die betrokken zijn bij problematische echtscheidingen worden voorkomen.
- In 2020 is minimaal 90% van de sub-doelgroep 'ouders van kinderen uit armoedegezinnen' geattendeerd op het Sociaal Fonds.
- In 2020 is een aanpak gerealiseerd waarin expliciete aandacht is voor de groep 'inwoners met een laag inkomen' (o.a. eenoudergezinnen met minderjarige kinderen, ouderen en zelfstandigen/ondernemers).
- Begin 2019 wordt gestart met een 'sociaal makelaar'. De taken van de 'sociaal makelaar' zijn meerledig:
 - voorlichting over mogelijkheden in het kader van armoedepreventie/Sociaal Fonds aan doelgroep én intermediairs (b.v. scholen) zodat doelgroep beter wordt bereikt
 - bevorderen van samenwerking tussen verschillende organisaties en initiatieven
 - het algemeen maatschappelijk bewustzijn over armoede vergroten zodat maatschappelijk en sociaal kapitaal wordt vergroot (zie: Movisie, wat werkt bij de aanpak van armoede)
 - effectieve aanpak van achterliggende problemen en versterken van o.a. vaardigheden, zelfbeeld, veerkracht en creativiteit bij de doelgroep.

Aanvullend op het raadsakkoord bereikt het college de volgende resultaten:

- In 2020 is 'verlengde jeugdhulp' geborgd opdat de overgang van Jeugdzorg naar Wmo soepel verloopt als een jongere 18 wordt.
- Verlengde ondersteuning van pleeggezinnen tot 22 jaar als een pleegkind thuis woont.
- In 2018 is gestart met een integrale aanpak voor ondersteuning van personen met verward gedrag (inclusief psycholance). Deze aanpak resulteert onder andere in een voorstel over hoe de gemeente Borne voldoende passende opvang, zorg en ondersteuning voor personen met verward gedrag zelf en hun omgeving kan organiseren.
- Er is in 2022 een aanpak gerealiseerd voor stageplekken voor de specifieke doelgroepen 'voormalig Wajongers' en 'statushouders' naar het model 'Borne Werkt', maar aansluitend bij doelgroep.

Centrumontwikkeling:

- Strategisch project Centrum Borne is afgerond:
 - Gebied Nijstad / Bakkerssteeg
 - Parkeerterrein De Haven (voor het Kulturhus)
- Besluitvorming over het uitbreiden van autoluw gebied centrum is afgerond.
- Groene componenten zijn in het centrum toegevoegd.

Onderwijshuisvesting/brede school:

- Instroompunten Bornsche Maten, Reuekamp en Stroom Esch zijn gerealiseerd.
- Visie op Integrale kindcentra is in uitvoering.

Spoorveiligheid:

- Het risicobewustzijn en kennis over het spoorvervoer van gevaarlijke stoffen bij de inwoners van Borne wordt vergroot.
- Het aantal stremmingen op de spoorwegovergangen in de gemeente Borne wordt tot een minimum beperkt.
- Het verkeersgedrag van de weggebruikers in de gemeente is op positieve wijze veranderd.
- Met ProRail zijn afspraken gemaakt over maximale bereikbaarheid, minimale storingen, onbewaakte overwegen en minimale dichtligtijden.
- Daartoe worden in de komende vier jaar in overleg met ProRail zo mogelijk maatregelen genomen.

2.1.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Hieronder is, per thema, een beschrijving gegeven van de acties die zijn ondernomen om de gedefinieerde doelen te behalen.

Cultuur en vrije tijd

In 2021 zijn de culturele activiteiten zoals opgenomen in de Cultuuragenda voortgezet.

Voor de jaren 2017-2020 kende de provincie Overijssel een subsidieregeling om kinderen kennis te laten maken met kunst en cultuur. Samen met een bijdrage van de basisscholen en de gemeente Borne werd hiervoor jaarlijks een cultuureducatieprogramma gemaakt met als doel kinderen in Borne met alle facetten van kunst en cultuur in aanraking te laten komen binnen hun basisschoolperiode. Vanuit dit programma komen de kinderen allemaal een keer in het Bussemakerhuis in Borne.

Vanuit een overkoepelend thema wordt het cultuureducatieprogramma opgezet. Het thema voor het schooljaar 2020/2021 was 'Mijn leven in 2040'. Binnen een thema kan er door de scholen ook verbinding worden gelegd met andere vakken. De programmaonderdelen worden jaarlijks geëvalueerd. Voor de jaren 2021-2024 heeft de Provincie Overijssel een nieuwe regeling open gesteld. Aangezien het programma jaarlijks goed wordt ontvangen, is in april 2021 een nieuwe subsidieaanvraag gedaan bij de Provincie Overijssel voor borging van het cultuureducatieprogramma in het basisonderwijs voor de schooljaren 2021/2022 tot en met 2024/2025. Voor het schooljaar 2021-2022 is het thema Contact!. In tijden van corona kom je er achter waar behoefte aan is en hoe maak je contact? Een voorbeeld uit het huidige programma is dat kinderen van groep 5 en 6 met behulp van drama en/of Poëzie werken aan contact met hun gevoel en emoties.

In 2021 is het Kulturhus enkele keren gesloten geweest door de coronamaatregelen. Ook hebben zij hun dienstverlening op sommige momenten moeten aanpassen. Zo zijn er online muzieklessen gegeven en konden inwoners op afspraak hun boeken reserveren en afhalen.

Ten aanzien van de vrijetijdseconomie is er in 2021 voor het eerst een arrangementsubsidie verleend aan de Stichting Beleef Boeiend Borne (VisitBorne). Dit aangezien de toeristische marketing in 2020 is losgekoppeld van het Kulturhus. Na deze loskoppeling is de toeristische marketing professioneler vorm gegeven. Er is sprake van veel meer samenwerking en profilering en er zijn stappen gezet in het model van de citymarketing (> alle activiteiten die worden verricht om een stad of dorp zo goed mogelijk te profileren voor zowel toeristen als de eigen inwoners). Door de stichting is inmiddels een jaarverslag uitgebracht met een overzicht van alle activiteiten die in 2021 zijn uitgevoerd (zie 22ink00461).

Ten aanzien van het cultureel erfgoed is invulling gegeven aan de wettelijke taken (o.a. afhandeling omgevingsvergunningen voor monumenten en Oud Borne, met o.a. advisering gemeentelijke erfgoedcommissie, en de afhandeling/advisering t.a.v. subsidieaanvragen). Er is beleid opgesteld voor PV-panelen in Oud Borne en op monumenten. Een belangrijk nieuw resultaat is ook de ontwikkeling van een digitale cultuurhistorische waardenkaart (Erfgoedviewer > zie <https://www.borne.nl/inwoners/sport-cultuur-en-vrije-tijd/monumenten>). De aanleiding voor deze erfgoedviewer is enerzijds de Erfgoedwet, die enkele jaren geleden in werking is getreden, en anderzijds de aankomende Omgevingswet. Eén van de essenties van de Omgevingswet is de uitnodigingsplanologie: initiatiefnemers door middel van informatie inspireren om erfgoed als inspiratiebron te gebruiken. Daarvoor is de beschikbaarheid van erfgoed informatie een belangrijk aspect. Met de erfgoedviewer is hiermee een grote stap gezet.

Economie

Het jaar 2021 kende qua economie hoogte- en dieptepunten in gemeente Borne. Zo zagen we bij ondernemers in de foodsector en de bouw grote groei, alleen kenden de niet essentiële winkels en horeca grote verliezen. Toch zijn de te verwachten faillissementen en/of leegstand niet uitgekomen in 2021. Sterker nog, er zijn nieuwe ondernemers zich in het centrum gaan vestigen en op bedrijventerrein Molenkamp zijn bijna geen leegstaande panden te vinden. Op het bedrijventerrein De Veldkamp is in 2021 60.321 m² grond verkocht. De rol van de accountmanager bedrijven/dorpsmanager bewijst juist in deze tijd zijn (onmisbare) waarde in Borne. Ondernemers wisten de weg naar de gemeente veelal via de accountmanager goed te vinden en zijn positief over het ondernemersklimaat.

Educatie

In 2018 is de locatie de Goudbes tijdelijk gerealiseerd om te kunnen onderzoeken wat er aan onderwijshuisvestingscapaciteit voor de Bornsche Maten nodig is. Nadat er in 2020 een scenario-analyse was uitgevoerd, is er in 2021 een nieuwe leerlingenprognose voor het basisonderwijs in de gemeente Borne opgesteld. Op basis hiervan is in november 2021 door de gemeenteraad besloten een schoolgebouw van 2.464 m² bruto vloeroppervlak op locatie De Horsten te realiseren. Door de realisatie wordt voor de komende jaren een permanente oplossing geboden voor de groei van het leerlingaantal in de Bornsche Maten. Voor deze investering is door de gemeenteraad een krediet beschikbaar gesteld van € 8.032.000. Tevens is er een krediet van € 360.000 voor de uitbreiding onderwijsleerpakket en meubilair beschikbaar gesteld.

In 2021 is met stichting Brigantijn samengewerkt aan de voorbereidingen voor de uitbreiding van Basisschool Beekpark. Deze uitbreiding is voorzien voor ingebruikname per schooljaar 2022-2023. De uitbreiding die daarnaast nodig is voor de Vonder, is voorzien per schooljaar 2023-2024.

Daarnaast is er gewerkt aan een voorlopig ontwerp voor het onderwijs op 't Wooldrik (vervangende nieuwbouw voor de basisscholen Jan Ligthart en 't Oldhof). De start van de bouw is naar verwachting in de zomer van 2022 en het streven is om de school op te leveren voor schooljaar 2023-2024.

Door corona zijn Swim2play lessen een groot deel van het schooljaar uitgevallen. De gemeenteraad heeft met de begrotingsbehandeling 2022-2025 financiële middelen beschikbaar gesteld voor het continueren van Swim2play vanaf schooljaar 2021-2022 tot 1 september 2023.

De gemeente ontvangt voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 via een specifieke uitkering geld van het Rijk vanuit het Nationaal Programma Onderwijs. Het gaat voor Borne om een bedrag van € 293.018. Het geld moet worden ingezet op een aantal specifieke doelen, zoals bevordering van samenwerking in de gemeente, maatregelen gericht op zorg en welzijn in de school of mogelijke vertragingen in de voorschoolse periode. In het najaar 2021 is gewerkt aan de voorbereidingen voor de besteding van deze gelden.

Gezondheid

Het doel is dat inwoners van Twente minimaal net zo lang in gezondheid leven als inwoners elders in Nederland. Hierbij gaan we uit van positieve gezondheid, waarbij het betekenisvol leven van mensen centraal staat. De nadruk ligt op veerkracht, eigen regie en het aanpassingsvermogen van de mens en niet op de beperkingen of ziekte zelf.

De afgelopen 2 jaren heeft de coronacrisis ons laten inzien dat een goede gezondheid en preventie van essentieel belang zijn. Lokaal werken we bij de bestrijding van corona intensief samen met lokale partners. Er is een goed werkend netwerk rondom Noaberschap opgezet, samen met vrijwilligers, huisartsen en zorgorganisaties om de lokale zorg te ontlasten. Daarnaast is er ondersteuning geboden bij het vaccineren.

De gezondheidsmonitor jeugd is afgenomen en daarin is gevraagd naar de impact van corona op de jeugd.

In oktober 2021 heeft de gemeenteraad de Visie Sociaal Domein 2021 vastgesteld. In de visie wordt benoemd dat gezondheid een groot goed is. We gaan in Borne uit van positieve gezondheid en stimuleren gezond gedrag.

In Twente werken we regionaal samen op het gebied van gezondheid en preventie. Alle Twentse gemeenten, Menzis en de GGD zijn hierbij betrokken. In navolging van het Nationaal Preventieakkoord en het Lokaal Sportakkoord zijn we in Borne gestart met een Lokaal Preventieakkoord. We richten ons lokaal op de pijlers: gezonde leefstijl (waarin we ook de mentale gezondheid meenemen), rookvrije generatie en preventie van alcohol en drugs. Lokaal wordt hiervoor intensief samengewerkt met het onderwijs, de kinderdagverblijven, sport, de JGZ, huisartsen, voorliggende partijen en zorgpartners. Ook is geïnventariseerd hoe collectieve opvoedondersteuning van het regionale platform Loes voor collectieve opvoedondersteuning nog meer ingezet kan worden rondom lokale vragen, zoals preventie jeugdcriminaliteit.

Op het gebied van mentale gezondheid gaan we uit van onze lokale aanpak voor mensen met zorgwekkend gedrag. Borne heeft een wijk-GGD'er die inzetbaar is op het snijvlak van veiligheid en zorg. Er is besloten om de wijk-GGD'er structureel in te zetten.

En er zijn trainingen verzorgd in het kader van destigmatisering en preventie aan vrijwilligers en professionals.

Maatschappelijke participatie

Visie Sociaal Domein

In het najaar van 2021 is de Visie Sociaal Domein vastgesteld. Wat vinden we belangrijk, wat willen we zijn en wat willen we doen zodat alle inwoners kunnen meedoen. We hebben de integrale samenwerking binnen het sociaal domein, binnen onze eigen gemeentelijke organisatie en met onze maatschappelijke partners centraal gesteld. In het voorjaar van 2021 is het Programmaplan sociaal domein vastgesteld met als doel de transformatie, met name op de onderdelen jeugd en Wmo, te realiseren. Niet alleen een transformatie van de werkwijze en organisatie maar belangrijker: een verandering in denken en doen in het bieden van zorg en hulpverlening. Ook dit doen we niet alleen, we pakken dit samen op met onze partners in de samenleving, de externe verwijzers en andere professionals en vrijwilligers. Met deze aanpak realiseren we vanaf 2021 de transformatie naar passende ondersteuning voor onze inwoners zodat zij kunnen

Integrale toegang

In 2021 zijn concrete stappen gezet richting één integrale toegang. De integrale toegang is zowel fysiek, telefonisch als digitaal. Inwoners kunnen er terecht voor:

- alle ondersteuningsvragen op het gebied van welzijn, opvoeden en opgroeien, onderwijs, zorg, wonen, werk & inkomen en financiën.
- het stimuleren van een goede (positieve) gezondheid, vrijwilligerswerk, sport en cultuur, kijkend vanuit de kansen en mogelijkheden van de inwoner.

Eind 2021 was de visie op de integrale toegang gereed. Deze is opgesteld en wordt gedragen door de direct betrokken partners (Wijkkracht, Stichting Informele Zorg Twente, Uitvoeringsorganisatie SMS, GGD Twente, Kulturhus en de Gemeente Borne). We werkten met een proeftuin voor verdeel-overleggen en er waren werkplekken beschikbaar voor consulenten in het Kulturhus. Vanwege corona is daar geen gebruik van gemaakt.

De definitieve plek van de integrale toegang komt in het Huis van Borne in 2024 als onderdeel van het maatschappelijk plein.

Mantelzorg

Er was een toename te zien van het aantal mantelzorgers en de complexiteit van de vraag van mantelzorgers. Door corona viel de dagbesteding weg voor veel cliënten waardoor de druk en belastbaarheid van de mantelzorgers nog groter werd.

In 2021 is succesvol een subsidie van € 50.000 aangevraagd bij het ministerie VWS met als doel het ontlasten van mantelzorgers door het verminderen van de regeldruk en het verbeteren van de toegang tot bestaande voorzieningen. In 2022 wordt hiervoor een plan geschreven en uitgevoerd.

Wmo

Aanbieders van Wmo-ondersteuning hebben tijdens de coronacrisis in 2021 zo goed als mogelijk de zorg en ondersteuning aan hen die het nodig hebben, gegeven. Waar nodig met aanpassingen conform de richtlijnen van het RIVM dan wel op afstand (digitaal/telefonisch).

Beschermd wonen en maatschappelijke opvang

Gemeenten staan voor de opgave om beschermd wonen en maatschappelijke opvang toekomstbestendig te organiseren en inhoudelijk door te ontwikkelen. Als centrumgemeente is Enschede verantwoordelijk voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang in de gemeenten Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Hof van Twente, Losser en Oldenzaal. Vanaf 2022, en wat financiën betreft vanaf 2023, zijn al deze gemeenten zelf verantwoordelijk voor beschermd wonen. Deze gemeenten hebben afgesproken om in de toekomst de bovenlokale samenwerking op het gebied van beschermd wonen te blijven voortzetten. Hiervoor zijn de gemeenten een gemeenschappelijke regeling en een Dienstverleningsovereenkomst centrumgemeente Enschede beschermd wonen aangegaan. Daarnaast is het convenant 'Samenwerken aan beschermd wonen, opvang en zorg Twente', dat door de 14 Twentse gemeenten is opgesteld, vanaf 2022 geactualiseerd.

Tot en met 2022 ontvangt de gemeente Enschede als centrumgemeente middelen voor de uitvoering van de taken en verantwoordelijkheden omtrent beschermd wonen.

Statushouders

Borne heeft in 2021 meer dan voldaan aan de taakstelling voor het huisvesten van statushouders. Het jaar begon met een achterstand van 1 plaatsing. De taakstelling voor 2021 bedroeg 33. Dit betekende dat er 34 statushouders gehuisvest moesten worden. In samenwerking met Welbions zijn 43 statushouders gehuisvest, zodat het jaar werd afgesloten met een saldo van +9.

Borne Werkt ondersteunt statushouders met hun integratie. Duale trajecten worden aangeboden in de vorm van vrijwilligerswerk, sport/ bewegen en taalles in de praktijk.

Jeugdhulp

Mede door de coronacrisis is in 2021 extra beroep gedaan op de jeugdhulp. Er was geen sprake van een forse toename van het aantal jongeren in zorg, maar wel van verzwaring van de problematiek. Er waren meer spoed-

en acute zaken en de vraag naar zwaardere vormen van jeugdhulp is toegenomen. Er was en is nog sprake van een wachtlijst bij de jeugd GGZ. Daar waar mogelijk is in 2021 overbruggingszorg ingezet.

In 2021 is de pilot zorgintensief gestart samen met de gemeenten Hengelo en Hof van Twente om te komen tot meer efficiënte jeugdhulpsteuning op de scholen voor speciaal onderwijs in Hengelo. Veel jongeren die scholen voor speciaal onderwijs in Hengelo bezoeken hebben ook jeugdhulp. Corona heeft in 2021 veel invloed gehad op de start van de pilot. Het jeugdhulpteam dat op deze scholen aanwezig is, heeft veel corona-gerelateerde problematiek kunnen behandelen.

De jongeren van 4 tot 12 jaar, die voor naschoolse opvang gebruik maakten van een jeugdhulpvoorziening, kunnen sinds september 2021 gebruik kunnen maken van de reguliere buitenschoolse opvang. Bij één kinderopvangorganisatie is naschoolse opvang mogelijk voor jongeren met een zorgvraag. De ouders van de jongeren betalen zelf de reguliere kinderopvang en de gemeente bekostigt de extra begeleiding.

Er is intensief samengewerkt met de externe verwijzers van de gecertificeerde instellingen (zij voeren de jeugdbeschermingsmaatregelen uit) om passende hulp voor jeugdigen in te zetten. Er is afgestemd over de in te zetten indicaties en de omvang daarvan. Herhaalde inzet van trajecten die niet tot het gewenste resultaat hebben geleid zijn daardoor voorkomen.

Samen met de Twentse gemeenten werd ook in 2021 gewerkt aan de vroegsignalering rondom problematische situaties bij echtscheidingen. Hierbij worden advocaten en notarissen betrokken.

In 2021 is het traject gestart voor de Regiovisie Jeugdhulp Twente. Er zijn vanuit de regio bijeenkomsten georganiseerd voor de raadsleden, aanbieders van jeugdhulp, adviesraden enz. om gezamenlijk te komen tot een gedragen Twentse regiovisie voor jeugdhulp.

De Twentse gemeenten hebben in het najaar van 2021 gezamenlijk opdracht gegeven voor een onderzoek naar de wachtlijsten en mogelijke oplossingsrichtingen voor de jeugd GGZ.

Er zijn afspraken gemaakt over de verlengde jeugdhulp. Met de gecertificeerde instellingen zijn afspraken gemaakt om tijdig contact op te nemen met de Wmo, zodat de overgang van jeugdhulp naar Wmo soepeler verloopt. Pleegzorg is standaard tot en met 21 jaar. Een pleegzorg-relatie kan alleen eerder eindigen wanneer de jongeren dit zelf willen.

Sport

De verbouwwerkzaamheden van fase 1 (zwembad) voor project 't Wooldrik zijn afgerond. De aanpassingen aan het peuterbad en de vernieuwde entree worden in fase 2 uitgevoerd. Uitstel van besluitvorming heeft geleid tot vertraging in de voorbereiding van het Voorlopig Ontwerp (VO) van fase 2 (onderwijs en sport).

Door uitstel van besluitvorming van fase 2 van project 't Wooldrik is ook vertraging ontstaan in de voorbereiding voor een externe verzelfstandiging van sport. In 2021 is een scenariostudie uitgevoerd naar de mogelijke beheersvormen hiervan. Hierbij is de conclusie getrokken dat oprichting van een gemeentelijke BV de beste vorm is.

In 2021 is gestart met de voorbereiding en uitvoering van de vervanging van de toplagen van twee kunstgrasvelden op Sportpark 't Wooldrik.

Naar aanleiding van de nieuwe Visie Sociaal Domein is gestart met de voorbereiding voor de herijking van de visie op sport en bewegen.

Door de coronamaatregelen is de uitvoering van de ambities uit het Lokaal Sportakkoord in 2021 niet volledig gerealiseerd. De verbinding met het op te stellen Lokaal Preventieakkoord is gestart en vindt plaats samen met de sportverenigingen, onderwijs, kinderopvang en de diverse maatschappelijke partners.

De buurtsportcoaches hebben tijdens de coronaperiode nieuwe (digitale) mogelijkheden ontwikkeld om de inwoners te stimuleren te blijven bewegen. Sportaanbieders zijn in de coronaperiode ondersteund bij de uitvoering van de RIVM richtlijnen en met financiële tegemoetkomingen.

Veiligheid

Integraal veiligheidsplan 2021-2022

Het Integraal veiligheidsplan 2021-2022 is in de raad van februari 2021 vastgesteld. In 2021 is uitvoering gegeven aan de verschillende speerpunten, te denken valt aan borging functie wijk GGD'er, inzet jongerenwerk, alcohol en drugsgebruik jongeren Lokaal Preventie akkoord. De politie is gestart met de actualisering van het convenant Schoolveiligheid, het nieuwe handelingsprotocol is de basis waarop scholen, politie en gemeente het gesprek met voeren over de veiligheid op school. In samenhang met het proces van de integrale toegang worden ook de overlegstructuren zorg en veiligheid geactualiseerd. Op basis van de nieuwe overlegstructuren wordt het convenant voor de informatie-uitwisseling opgesteld. Tot slot zijn in september de resultaten van de weerbaarheidsscan van het RIEC gepresenteerd en is het Actieplan Weerbaar Borne opgesteld. Met dit plan werken we aan een weerbare, georganiseerde en integere gemeentelijke organisatie die samen met de gemeenschap in Borne doortastend optreedt tegen de vormen van ondermijnende criminaliteit.

Voorstel beleid Wet tijdelijke maatregelen Covid-19

Het Handelingskader Wet tijdelijke maatregelen Covid-19 is in januari door de burgemeester vastgesteld. Door middel van dit handelingskader is eenduidigheid ten aanzien van de uitleg en inzet van maatregelen, het lokale maatwerk en het bestuurlijk crisisoptreden op basis van de Tijdelijke wet maatregelen Covid-19 gecreëerd. In 2021 werd het hele jaar nog beheerst door de coronapandemie. Toezicht en handhaving van de maatregelen (om de pandemie onder controle te houden) stond hierbij centraal. Om aan deze taak goed uitvoering te kunnen geven is uit de coronagelden van het Rijk hiervoor ook een extra (tijdelijke) boa aangesteld. De raad is met verschillende raadsinformatiebrieven op de hoogte gehouden van de lokale aanpak van de coronapandemie.

Verkeersveiligheid

Om de verkeersveiligheid in Borne verder te vergroten zijn meerdere acties uitgevoerd. Verschillende straten in de gemeente zijn veranderd in 30km-zones, de bermen in het buitengebied zijn voorzien van brede betonstroken en schoolomgevingen zijn door JULIE materiaal veiliger gemaakt. Daarnaast zijn met snelheidsindicatiesystemen de inwoners bewuster gemaakt van de gereden snelheden in hun wijk en buurt en zijn verkeerseducatieprojecten voor alle leeftijden georganiseerd.

Spoorveiligheid

De raad heeft besloten om de eerste onderdoorgang in de Oonksweg aan te leggen. Op deze manier wordt van buiten naar binnen gewerkt met de oplossing voor de spoorse doorsnijding. Ook heeft de raad besloten de fietssnelweg aan te leggen inclusief de fietsonderdoorgang in de Bornerbroeksestraat. Dit gedeelte van de F35 wordt in 2022 en 2023 aangelegd, de onderdoorgangen in 2024-2025.

Tot slot zijn alle Niet Actief Beveiligde Overwegen (NABO's) in de gemeente afgesloten.

Werk en inkomen

Ondanks corona constateren we een daling van het aantal inwoners met een uitkering Participatiewet, loaw en loaz (van 291 per 1 januari 2021 naar 271 op 31 december 2021).

In 2021 zijn de Verordening maatschappelijke participatie en de Verordening individuele inkomenstoelage aangepast. Dit betrof technische wijzigingen, waardoor ons minimabeleid toegankelijk is geworden voor een aantal doelgroepen die daarvoor tussen wal en schip vielen.

De Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers) werd voortgezet tot 1 oktober 2021. Deze regeling, die een vangnet bood voor zelfstandigen die werden geraakt door corona, wordt volledig door het Rijk gefinancierd. Per 1 maart kwam daar de TONK bij (Tijdelijke Ondersteuning voor Noodzakelijke Kosten). Net als in de rest van Nederland is in Borne slechts in beperkte mate gebruik gemaakt van deze regeling.

De raad heeft op 21 december 2021 een nieuw Beleidsplan schuldhulpverlening 2022-2025 vastgesteld. In dit plan wordt met name de integrale aanpak bevorderd. Schuldhulpverlening krijgt nadrukkelijk een plek in het sociale domein. We leveren vanuit de hele keten maatwerk aan mensen die meer ondersteuning nodig hebben.

We zetten in op preventie en vroegsignalering (door middel van het project Er op AF) om inwoners met beginnende schulden sneller te bereiken.

De voorbereidingen op de invoering van de gewijzigde Wet inburgering per 1 januari 2022 hebben in 2021 plaatsgevonden. Door deze wet krijgt de gemeente weer een grotere taal als het gaat om de inburgering van statushouders. In overleg met de Uitvoeringsorganisatie SMS en de regiogemeenten hebben we de uitvoeringsformatie ingericht, een aanbesteding uitgevoerd om de leerroutes goed te kunnen invullen en zijn voorbereidingen getroffen om de verplichte maandelijkse doorbetaling van vaste lasten (deze vindt gedurende 6 maanden plaats) te kunnen uitvoeren.

2.1.3 Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel worden de begrote en gerealiseerde baten en lasten van dit programma weergegeven.

<i>(x € 1.000)</i>	Primitief	Actueel	Rekening	Vershil
	begroot	begroot	2021	2021
Totaal lasten	38.735	39.967	40.758	-791
Totaal baten	10.179	10.374	10.732	358
Saldo baten en lasten	-28.558	-29.594	-30.025	-431
Toevoeging aan reserves	30	30	28	2
Beschikking over reserves	30	30	27	-3
Saldo programma	-28.558	-29.594	-30.026	-432

Voor een toelichting wordt verwezen naar de jaarrekening.

2.2 programma Duurzaam Borne

2.2.1 Wat willen we bereiken?

Raadsakkoord Borne 2018-2022:

Ook lokaal ligt er een grote opgave op het gebied van duurzaamheid. Het is een containerbegrip, dat meer is dan het terugdringen van het gebruik van fossiele brandstoffen, CO₂-uitstoot en restafval. In deze raadsperiode willen we onze doelen concreet maken en stappen zetten om die doelen te bereiken.

THEMA'S PROGRAMMA DUURZAAM BORNE	Doelen per thema
Duurzaamheid	Inwoners leven in een duurzame, klimaatneutrale samenleving.
Mobiliteit	Inwoners kunnen makkelijk en veilig komen waar ze moeten zijn.
Omgeving	Inwoners leven in een schone, gezonde en aantrekkelijke leefomgeving.
Wonen	De inwoners wonen in een betaalbare, nette en veilige woning.

Aanvullend zijn voor 2018 - 2022 de volgende resultaatafspraken gemaakt.

Duurzaamheid:

- In 2030 is 30% van het gebruik van elektriciteit in Borne duurzaam opgewekt.
- In 2030 is 20% van de gebouwde omgeving in Borne aardgasvrij.
- De CO₂-uitstoot is in 2025 met 25% verminderd ten opzichte van 1990.
- Qua energiebesparing streven we in 2023 naar het niveau van energieverbruik van 1990. Van daaruit streven we naar een verdere jaarlijkse besparing van 2%.
- Qua energielabel zijn alle woningen in 2025 betrouwbaar gelabeld. Voor nieuwbouw gelden vanaf 2020 BENG normen (Bijna Energie Neutraal) en vanaf 2025 dient alles volledig energie neutraal te zijn. Gemeentelijk vastgoed en kantoren vereisen vanaf 2023 een Energielabel C.
- Gemiddeld produceren inwoners van Borne maximaal 120 kg restafval per persoon. Om dit te bereiken wordt het afvalbeleid gemonitord, geëvalueerd en (stapsgewijs) geoptimaliseerd (zonder de lange termijnvisie los te laten). Scenario's met behoud van de zwarte afvalcontainer worden uitgewerkt. Voorlichting blijft essentieel.
- Binnen de Groene Poort blijven we inzetten op o.a. vergroting van het toeristische en recreatieve aanbod, plattelandsontwikkeling (behoud leefbaarheid) en verbetering van biodiversiteit.

- We voeren het vastgestelde "Plan van aanpak asbestdaken" uit en onderzoeken hierbij de mogelijkheid van een stimuleringsregeling voor particulieren.

Fietsers en voetgangers:

- Fietsplan is gereed en in uitvoering.
- Binnendorps deel F35 is afgerond, inclusief onderdoorgang Bornerbroeksestraat (stapsteen 3 van de Totaalvisie).
- Alle wijken zijn duurzaam veilig ingericht (inclusief 30 km zones).

Infrastructuur:

- Een gemeentelijke verbindingsweg met ondertunneling.
- Een goede en duidelijke oplossingsvariant gekozen voor de verkeersproblematiek in Zenderen.
- Blijvende lobby voor knip in de rondweg.

Elshorst-Vloedbelt:

- Uitgangspunt is dat ontwikkelingen op deze locatie de leefbaarheid en veiligheid in Zenderen en het buitengebied niet negatief beïnvloeden, maar juist bijdragen aan versterking hiervan.
- Dit is ook het uitgangspunt met betrekking tot het plan van de eigenaar Twence voor de realisatie van een mestvervaardingsinstallatie op de locatie Elhorst Vloedbelt. Als dit plan wordt doorgezet, moeten kansen worden benut voor de doorontwikkeling van deze locatie en moet de samenleving kunnen profiteren van de energieopbrengst.
- Waar dit mogelijk is en bijdraagt aan de leefbaarheid en veiligheid van Zenderen, zoeken wij de verbinding met infrastructuur en duurzaamheid, in het bijzonder de verkeersafwikkeling en bereikbaarheid van Zenderen en de werklocaties in Twente.
- Bij een nieuwe invulling van de Elhorst Vloedbelt is voor ons een voorwaarde dat op deze locatie - naast eventuele mestvervaardiging- geen nieuwe stortactiviteiten en/of opslag van afval c.q. vrijkomende materialen, zoals asbest, meer mogelijk is.

Wonen:

- Een evenwichtige en toekomstbestendige woningvoorraad die past bij de woningvraag van de toekomst. Daarbij vooral kijkend naar specifieke doelgroepen als jongeren, ouderen en statushouders. Het gaat dan bijvoorbeeld niet alleen om levensloopbestendig bouwen, maar ook om aandacht binnen woonomgevingen voor kwetsbaren.
- Duurzaamheid moet de komende jaren ook bij "wonen" een duidelijker thema worden, waarbij particuliere initiatieven uitdrukkelijk in de afwegingen worden meegenomen.
- Concreet betekent dit voortdurend goed kijken of we de juiste woningen op de juiste plek realiseren.

2.2.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Hieronder is, per thema, een beschrijving gegeven van de acties die zijn ondernomen om de, in het vorige onderdeel, gedefinieerde doelen te behalen.

Duurzaamheid

Energietransitie

In mei 2021 heeft de raad de Energievisie voor Borne vastgesteld. De doelstellingen vanuit het Nationaal Klimaatakkoord en vanuit de Regionale Energie Strategie Twente zijn hierin doorvertaald naar lokale doelen tot 2030. Langs 3 strategische hoofdpijlers zijn deze lokale doelen verder uitgewerkt. En is een dynamische uitvoeringsagenda opgenomen met projecten en acties die bijdragen deze doelen te realiseren. De stip op de horizon is een klimaatneutraal (CO₂ neutraal) Borne in 2050.

De Klimaatmonitor is de voornaamste bron om de voortgang van de doelrealisatie te meten. Nadeel van deze monitor is dat de meetwaarden verder terug liggen. In 2019 was de reductie van de CO₂ uitstoot voor Borne (exclusief de snelwegen) 19% ten opzichte van de referentiewaarde in 1990. In 2030 dient de reductie ten opzichte van 1990 gedaald te zijn met 49% (in een later stadium nog aan te passen tot een reductie van 55%).

In 2021 is er een nieuw digitaal Energieloket gestart, is een website voor de inwoners ingericht (Energie van Borne) en zijn er verschillende activiteiten geweest om het bewustzijn onder de samenleving te vergroten dat kleine energiebesparende maatregelen voor iedereen mogelijk zijn. Zowel De Stichting Duurzame Initiatieven Borne (DiBo) als de wooncoaches van Duurzaam Thuis Twente hebben hieraan hun bijdrage geleverd. Via een beschikte Rijkssubsidie (Regeling Reductie Energiegebruik) hebben we in 2020 en 2021 meer dan 5.000 huishoudens weten te bereiken met informatie en/of met kleine energiebesparende producten (zoals LED lampen, tochtstrips, warmte scans). Mede hierdoor liep Borne in de pas met de nagestreefde 2% jaarlijkse energiebesparing.

Eind 2021 heeft de raad besloten tot instelling van een leenfaciliteit voor kleine zakelijke gebruikers.

In 2021 zijn oriënterende gesprekken gevoerd met de wijkraad Wensink-Zuid over een wijkgerichte aanpak in de verduurzamingsopgave.

In 2021 is gestart met een Toetsingskader voor grootschalige zonnevelden waarmee ruimtelijke inrichtingscriteria en participatievoorwaarden voor de lokale omgeving vastgelegd worden.

Afval

In het raadsprogramma is afgesproken dat de hoeveelheid restafval per inwoner in deze raadsperiode zou worden gereduceerd tot 120 kilo per jaar. In 2018 is al een flinke stap gezet door invoering van de verpakkingencontainer in combinatie met 4- wekelijkse inzameling van restafval. De ambitie van de raad was daarmee nog niet gehaald, waarna in 2019 is besloten tot de invoering van Diftar op volume- frequentie (betaling op basis van het aantal aanbiedingen per jaar).

In het eerste jaar van Diftar (2020) nam de hoeveelheid restafval af met 44 kilo. Een reductie van maar liefst 32%. Dit is een gebruikelijk beeld na de invoering van Diftar, omdat men voorafgaand aan de invoering vaak nog veel grofvuil afvoert.

In 2021 nam de hoeveelheid restafval weer licht toe, van 92 kilo tot 95 kilo per inwoner. Hiermee treedt dan normaal gesproken de fase van stabilisering in. Voor 2022 blijft het in ieder geval zaak om onverminderd in te zetten op voorlichting en optimalisering van het scheidingsgedrag.

In de onderstaande tabel zijn de ontwikkelingen samengevat. Het verdient vermelding dat het landelijke streefcijfer (100 kilo restafval per inwoner per jaar in 2020) eveneens ruimschoots is gehaald.

Jaar	Kilo restafval per inwoner per jaar	Beleidsmaatregel
2017	232	
2018	145	Verpakkingencontainer +1 * 4 weken restafval
2019	136	
2020	92	1e jaar Diftar
2021	95	2e jaar Diftar

Klimaatadaptatie

In 2021 is het Watertakenplan (voorheen Gemeentelijk Riolerings Plan) vastgesteld. In Wensink is op het gebied van klimaatadaptatie vooruitgang geboekt. Er is met de samenleving een dialoog gevoerd inzake het klimaatadaptief maken van de leefomgeving.

Mobiliteit

De Totaalvisie is aangepast. De Verbindingsweg met eerste onderdoorgang gaat niet door. Er komt nu een regionale rondweg om Zenderen en Borne. Hierdoor zal het doorgaande verkeer niet meer door Zenderen en Borne rijden. De provincie pakt dit op door middel van een Provinciaal Inpassingsplan (PIP). De Raad heeft € 5 miljoen beschikbaar gesteld voor cofinanciering.

De raad heeft ook besloten om de eerste onderdoorgang in de Oonksweg aan te leggen. Het krediet is hiervoor geregeld. Ook zal er in de Bornerbroeksestraat een fietsonderdoorgang aangelegd worden. Hier heeft de raad ook krediet voor geregeld. Deze onderdoorgang maakt deel uit van de F35 waarvan de voorbereiding is gestart voor het gedeelte vanaf de Parallelweg naar de Oonksweg.

Er is een eerste doorkijk gemaakt voor het afwaarderen van de N743. Dit en de toekomstige wegenstructuur inclusief het fietsnetwerk wordt in Q3 met het college en de raad besproken.

Omgeving

De omgevingsvergunning voor de mestvervaardingsinstallatie is verleend. Twence heeft de intentie dat ook de (Zenderense) samenleving moet kunnen (mee) profiteren van het 'groene' gas. Naast de mestvervaardingsinstallatie wordt ook een zonnepark van bijna 1,5 hectare op de Elhorst Vloedbelt gerealiseerd. Twence biedt de omgeving de mogelijkheid daar in mee te participeren. Zowel de mestvervaardingsinstallatie als het zonnepark dragen bij aan energieopbrengst en duurzaamheid.

De zogenaamde Vloedbeltverbinding is in voorbereiding om met name Zenderen en een deel van Borne te ontlasten van te grote verkeersdruk en regionaal verkeer beter te laten doorstromen. Ook het vrachtverkeer voor de mestvervaardingsinstallatie kan hierdoor goed ontsluiten. De provincie start in de tweede helft van 2022 met procedure van een provinciaal inpassingsplan voor deze nieuwe verkeersverbinding.

Er zal in de eerste helft van 2022 een bestuurlijk overleg plaatsvinden tussen provincie, gemeente en Twence. Vanuit de gemeente is de insteek om te komen tot afspraken over sluiting van de stortplaats.

Wonen

Actualisering woonvisie:

Aangezien er binnen de woningmarkt sprake is van veel dynamiek en er, vooral in het beleid van hogere overheden, de laatste jaren veel veranderd is, is er in 2021 gestart met een evaluatie en actualisering van de Woonvisie Borne 2018-2028.

Met deze Woonvisie Borne 2022-2032 werpen we een blik in de toekomst van het wonen in Borne. Welke trends zien we en hoe gaan we daarmee om? Deze woonvisie biedt een basis voor de afwegingen die we in de komende jaren zullen maken, om ervoor te zorgen dat Borne ook de komende tien jaar voldoende passende

woningen kan blijven bieden voor haar inwoners en tevens een belangrijke woonfunctie blijft vervullen voor de regio Twente.

De Woonvisie volgt de ambities van de toekomstvisie van de Bornse gemeenschap, vastgelegd in 'Mijn Borne 2030, Dynamische Dorpen'.

De integraliteit tussen wonen en zorg wordt steeds belangrijker. Voor de uitwerking van het thema wonen en zorg is dan ook in voorliggende woonvisie het hoofdstuk 'woonzorgvisie' opgenomen.

Woningbehoefteonderzoek en -monitor:

Met als doel om voor de gemeente Borne een duidelijk beeld te krijgen van de benodigde/ gewenste aantallen en typen woningen is recent door het bureau "Tellers en Benoemers" een woningbehoefteonderzoek uitgevoerd.

Daarnaast wordt, in navolging van dit behoefteonderzoek, de woningmarkt van Borne voortaan structureel jaarlijks gemonitord. Daarmee worden de zich voordoende trends en ontwikkelingen op de woningmarkt gevolgd en kan de impact van ingezet beleid worden gemeten, waarmee het beleid en de woonvisie actueel kunnen worden gehouden.

Versnellingsopgave provincie:

Met de veertien Twentse gemeenten en de provincie Overijssel is de Regionale Woonagenda Twente opgesteld. Hierin heeft de provincie onder meer aangegeven dat zij, tot 2030, 60.000 woningen aan de voorraad in Overijssel wil toevoegen, om de druk op de provinciale, maar ook nationale, woningmarkt te doen afnemen. Hiervan zullen er ruim 20.000 in Twente worden gerealiseerd. Daarbij kan de Bornsche Maten van grote betekenis zijn en is daarom dan ook aangewezen als Sleutelgebied. De vierde fase van de Bornsche Maten kan in deze versnellingsopgave een belangrijke rol gaan spelen. Gezamenlijk met het door de provincie in het leven geroepen aanjaagteam is dit traject opgepakt.

Prestatieafspraken Welbions:

Op basis van de gemeentelijke woonvisie en het bod daarop van de corporatie zijn, door de corporatie Welbions in nauwe samenwerking met de gemeente Borne en met de huurdersverenigingen Ookbions, de 'Prestatieafspraken gemeente Borne 2022-2023' opgesteld. De prestatieafspraken richten zich met name op de volgende thema's:

- Betaalbaarheid en beschikbaarheid
- Huisvesting van kwetsbare doelgroepen
- Kwaliteit en duurzaamheid
- Leefbaarheid

Tijdelijke woningbouw Welbions:

Er is momenteel sprake van een piek in de behoefte aan kleine en goedkope sociale huurwoningen voor met name één- en tweepersoons huishoudens. Deze piek is voor een belangrijk deel tijdelijk van aard en zal vanaf 2035 terug lopen. Deze piek wordt ook door de corporatie sterk gevoeld en wordt nu deels ingevuld met reguliere huurwoningen die eigenlijk bedoeld zijn voor meerpersoonshuishoudens.

Een van de groepen die snel behoefte heeft aan een woning zijn statushouders in afwachting van permanente huisvesting. Tot nu toe heeft de corporatie deze taakstelling één op één kunnen invullen binnen haar woningvoorraad. Zij heeft echter aangegeven de inmiddels sterk verhoogde taakstelling in 2022 niet meer volledig binnen de goedkope huurvoorraad te kunnen faciliteren, zonder de zoektijden voor de reguliere woningzoekenden (flink) te laten stijgen. Daarom zetten we, gezamenlijk met Welbions in op een aantal, al dan niet tijdelijke, maatregelen. Deze zijn in de Prestatieafspraken opgenomen. Eén daarvan is het uitbreiden van de woningvoorraad met flexwonen.

Woonwagenlocaties:

In navolging van de 'Woonvisie Borne 2018-2028' en de 'Beleidsnotitie voor het woonwagenbeleid in de gemeente Borne' en tevens om uitvoering te geven aan het 'Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid' van het Rijk, heeft er een behoefteonderzoek plaatsgevonden. Daaruit is gebleken dat er behoefte bestaat aan de ontwikkeling van een aantal nieuwe woonwagenstandplaatsen binnen de gemeente

Borne. Aanvullend is gezocht naar een geschikte locatie om deze nieuwe woonwagendplaatsen te kunnen realiseren. Hierbij stonden ruimtelijke kwaliteit en haalbaarheid centraal. Uit deze verkenning is naar voren gekomen dat, naast het handhaven van de bestaande locatie aan de Blauwgras, de locatie 'De Horsten' binnen de Bornsche Maten de meest reële en wenselijke optie is.

2.2.3 Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel worden de begrote en gerealiseerde baten en lasten van dit programma weergegeven.

(x € 1.000)	Primitief	Actueel	Rekening	Vershil
	begroot	begroot	2021	2021
Totaal lasten	16.827	16.883	20.931	-4.048
Totaal baten	11.921	11.921	25.209	13.288
Saldo baten en lasten	-4.906	-4.963	4.278	9.241
Toevoeging aan reserves	138	138	138	
Beschikking over reserves	160	160	1.120	960
Saldo programma	-4.885	-4.941	5.260	10.201

Voor een toelichting wordt verwezen naar de jaarrekening.

2.3 programma Verbindend Borne

2.3.1 Wat willen we bereiken?

Raadsakkoord Borne 2018-2022:

We leven in een complexe wereld waarin alles met elkaar samenhangt. Toch is het niet vanzelfsprekend dat de verbinding wordt gemaakt tussen ontwikkelingen en onderwerpen die met elkaar samenhangen en die elkaar beïnvloeden. De gemeente -bestuur en organisatie- gebruikt regievoering, overheidsparticipatie, samenwerking en bestuurlijke vernieuwing om verbinding te maken en te houden met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

We roepen onze inwoners en organisaties op, om met ons mee te denken over het oplossen van maatschappelijke vraagstukken en het nemen van initiatieven.

THEMA'S PROGRAMMA VERBINDEND BORNE	Doelen per thema
Bestuur	Inwoners hebben vertrouwen in het gemeentebestuur waarmee ze samenwerken aan maatschappelijk opgaven.
Dienstverlening	Inwoners hebben makkelijk toegang tot gemeentelijke diensten, informatie en voorzieningen.

Aanvullend zijn voor 2018 - 2022 de volgende resultaatafspraken gemaakt.

Stimuleren burger- en overheidsparticipatie:

- De blanco paragraaf in het Raadsakkoord biedt ruimte voor initiatieven vanuit de samenleving. Deze initiatieven worden getoetst aan de ambities van het Raadsakkoord en wanneer deze een positieve bijdrage leveren aan het bereiken van onze doelen, worden ze opgenomen in het Raadsakkoord.
- Deze initiatieven worden ondersteund vanuit de ambtelijke organisatie. Indien wenselijk worden één of meerdere raadsleden/commissieleden gelinkt aan het initiatief (o.a. afhankelijk van de omvang).
- Voor kansrijke initiatieven kan een budget beschikbaar worden gesteld om initiatieven aan te jagen. Initiatiefnemers worden hierbij ook ondersteund in het aanvragen van financieringsmogelijkheden bij externe partijen.
- In 2018 wordt een plan van aanpak 'Stimuleren en ondersteunen burgerinitiatieven' ontwikkeld, zodat vanaf begin 2019 gestart kan worden.
- In de komende raadsperiode wordt bestuurlijke vernieuwing beschouwd als twee met elkaar samenhangende processen, te weten:

- o optimalisering van het besluitvormend proces van de gemeenteraad, waarbij inwoners optimaal worden betrokken bij de totstandkoming van beleid (en uitvoering).
- o intensivering van activiteiten die bekend staan als overheidsparticipatie, bevorderen van inwonersinitiatieven en vormen van co-creatie en coproductie.

Regisserende gemeente:

- In 2020 kijken we waar we staan in de organisatieontwikkeling en wat er dan nog nodig is aan ontwikkelingen.
- We stellen een koersdocument Omgevingswet op waarbij we uitgaan van de maatschappelijke opgaven en ambities in Borne. In 2020 hebben we het implementatieproces helder. Samenwerking, participatie en ruimte en vertrouwen geven staan centraal, de wettelijke verplichtingen zijn randvoorwaarden. Deregulering maakt deel uit van het koersdocument.
- De inrichting van het gemeentehuis ondersteunt bestuur en organisatie bij bestuurlijke vernieuwing en de organisatieontwikkeling.

Regionale samenwerking:

- De rol van gemeente als deelnemer en als opdrachtgever is voor alle samenwerkingsverbanden zowel ambtelijk als bestuurlijk gescheiden.
- Alle gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen zijn een keer geëvalueerd op basis van de Bornse 'cirkel van sturing'.

Servicekloket/Dienstverlening:

- De verschillende organisaties op het gebied van hulp, welzijn, zorg en inkomen gaan onder één vlag samenwerken aan een gezamenlijk doel: zorgen dat inwoners in Borne zo lang mogelijk mee kunnen doen.
- In 2020 is er een fysiek, laagdrempelig, integraal servicekloket (Bornse Balie) gerealiseerd waar inwoners (maar ook professionals en vrijwilligersinitiatieven) terecht kunnen voor informatie-, advies-, hulp- en zorgvragen op het gebied van o.a. welzijn, hulp, zorg, opgroeien, vervoer, wonen, inkomen.
- Van het uitvoeringsprogramma dienstverlening en informatievoorziening realiseren we deze periode de volgende onderdelen: toegankelijk digitaal loket, archieven zijn digitaal beschikbaar, we voldoen aan informatieveiligheidseisen, we werken volledig digitaal. Het servicekloket sluit goed aan bij de verbouwplannen van de publiekshal (zie regisserende gemeente).

2.3.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Hieronder is, per thema, een beschrijving gegeven van de acties die zijn ondernomen om de, in het vorige onderdeel, benoemde doelen te behalen.

Bestuur

Burger- en overheidsparticipatie en Bestuurlijke vernieuwing

Op <https://www.mijnborneinitiatief.nl/> worden inwonerinitiatieven weergegeven en uitleg gegeven over hoe 'Borne' invulling geeft aan (overheids)participatie. Ook biedt de site een wegwijzer om zelf dromen waar te maken. In 2021 zijn 18 initiatieven aangemeld waarvan er 12 zijn gerealiseerd. 5 initiatieven worden in 2022 gerealiseerd en 1 initiatief is niet doorgegaan. Vanuit de blanco paragraaf uit het raadsakkoord zijn in 2021 geen initiatieven uit de samenleving ondersteund.

De functie van wijkcoördinator is in 2021 door de gemeenteraad structureel gemaakt. De functie is niet meer bij het Kulturhus belegd, maar bij de gemeente. Vanuit het programma Duurzaamheid is het platform energievanborne.nl opgezet. Het BornePanel heeft in 2021 input gegeven voor de klimaatdialoog.

Bij de voorbereiding van beleid is de samenleving beperkt betrokken geweest. Dit heeft bij de mogelijke opvang van asielzoekers in het voormalige azc Azelo niet bijgedragen aan de verbetering van de relatie tussen inwoners en bestuur. De energietransitie en de visie sociaal domein zijn positieve voorbeelden.

De betrokkenheid van inwoners bij de uitvoering van beleid gaat steeds beter. Wensink-Zuid, herinrichting Eschschool, herinrichting Europastraat en verlichting Oud Borne zijn hiervan, ondanks de coronabeperkingen, goede voorbeelden.

Bestuurlijke vernieuwing is in 2021 niet expliciet door college en raad besproken. Wel heeft de gemeenteraad ingestemd met het proces voor de herijking van de toekomstvisie. Een (stuur)groep van partners: Welbions, BBO, Kulturhus, Dibo, Brigantijn, zorg en de gemeente heeft het proces van herijking begeleid. In april 2022 is de herijkte visie aangeboden aan de gemeenteraad.

Regisserende gemeente en Regionale samenwerking

In 2021 is het programma 'Organisatie' feitelijk afgerond en gestart met de doorontwikkeling van de organisatie. Hiermee is de structurele ontwikkeling van de interne beheersing en organisatieontwikkeling geborgd.

De gemeenteraad heeft middelen beschikbaar gesteld voor implementatie van de Omgevingswet en het Huis van Borne. Beide projecten ondersteunen de rol en werkwijze van organisatie en bestuur.

De rekenkamercommissie is gestart met de uitvoering van een onderzoek naar Borne als regisserende gemeente.

Het bestuur van de Regio Twente heeft in 2021 de transitie van de gemeenschappelijke regeling Regio Twente afgerond. De organisatie Regio Twente is ontvlochten in 4 verschillende onderdelen: 1. Gemeenschappelijke regeling gezondheid 2. stichting Twente Board, 3. recreatieschap Twente en 4. Vrijwillige samenwerkingen (coalitions of the willing) ondergebracht bij gemeenten.

Van de verbonden partijen is in 2021 het Openbaar lichaam crematoria Twente (OLCT) geëvalueerd.

Dienstverlening

In 2021 is hard gewerkt aan de vormgeving van de integrale toegang, waarbij ook de samenwerking met de partners verder is versterkt. Inwoners kunnen met al hun ondersteuningsvragen in het sociaal domein terecht bij één centrale integrale toegang, zowel fysiek, telefonisch als digitaal.

In 2021 is de digitalisering van werkprocessen en dienstverlening verder opgepakt. Eind 2021 verliep 90% van de werkprocessen digitaal, bijvoorbeeld digitale vergaderstukken, geboorteaangiftes, meldingen openbare

ruimte en parkeervergunningen. Het digitaal loket is in 2021 verder uitgebreid met een aantal nieuwe digitale producten.

In 2021 heeft de raad een krediet beschikbaar gesteld voor de bouw van het Huis van Borne. Samen met de partners is er een visie op het Huis van Borne opgesteld.

2.3.3 Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel worden de begrote en gerealiseerde baten en lasten van dit programma weergegeven.

<i>(x € 1.000)</i>	Primitief	Actueel	Rekening	Vershil
	begroot	begroot	2021	2021
Totaal lasten	2.308	2.733	2.720	013
Totaal baten	306	312	533	221
Saldo baten en lasten	-2.002	-2.421	-2.187	234
Toevoeging aan reserves				0
Beschikking over reserves				0
Saldo programma	-2.002	-2.421	-2.186	235

Voor een toelichting wordt verwezen naar de jaarrekening.

2.4 programma Borne Algemeen

2.4.1 Wat willen we bereiken?

Raadsakkoord Borne 2018-2022:

We beseffen ons dat de wensen de (financiële) mogelijkheden overstijgen en er keuzes gemaakt moeten worden. Bij nieuwe beleidsontwikkelingen verwachten we van het college een goede inhoudelijke en financiële onderbouwing. Op basis hiervan besluiten wij om geld beschikbaar te stellen en hoe we dit betalen. Voor de dekking maken wij telkens een afweging tussen het inzetten van bestaande middelen, nieuwe middelen, middelen van derden en belastingverhoging. We zullen gemeentelijke belastingen en dit middel uitsluitend inzetten voor ontwikkelingen die rechtstreeks ten goede komen aan een groot deel van onze inwoners.

THEMA'S PROGRAMMA BORNE ALGEMEEN	Doelen per thema
Vastgoed	De gemeente exploiteert een kostendekkende vastgoedportefeuille die aansluit op de maatschappelijke vraag.
Bedrijfsvoering	De gemeente faciliteert met zijn bedrijfsvoering de dynamische relatie met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.
Middelen	De gemeente is open over inkomsten en uitgaven zodat het bestuur kan sturen en verantwoording kan afleggen aan de samenleving.

2.4.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Bedrijfsvoering

Overhead

Onder overhead wordt verstaan 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'. Overhead is hiermee min of meer hetzelfde als de klassieke bedrijfsvoeringsfuncties. Het betreft zowel materiële als personele kosten, zoals het gemeentehuis, verzekeringen, opleidingen, automatisering, leidinggevenden, de meeste staf en bedrijfsvoeringsfuncties.

In de begroting zijn, conform het gewijzigde Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), de baten en lasten van overhead apart inzichtelijk gemaakt.

Toerekening overhead aan heffingen en tarieven

Overhead wordt betrokken bij de berekening van kostendekkende heffingen en tarieven. Deze berekening vindt extracomptabel (buiten de boekhouding om) plaats en maakt onderdeel uit van de in dit onderdeel gepresenteerde kosten van overhead. Aan heffingen die 100% kostendekkend zijn, wordt overhead toegerekend. Deze toerekening heeft geen invloed op het overzicht 'Overhead'.

In de paragraaf bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op het thema bedrijfsvoering en alles wat hiermee samenhangt.

Middelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten zonder vastgesteld bestedingsdoel en zijn daarmee vrij besteedbaar.

Lokale heffingen

De onroerendezaakbelasting (OZB) is een algemeen dekkingsmiddel. De tarieven worden jaarlijks bij het vaststellen van de belastingverordeningen gecorrigeerd voor inflatie op basis van de Macro Economische Verkenningen (MEV) van het Centraal Plan Bureau (CPB). Een nadere toelichting op de lokale heffingen is opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen. Daarnaast hebben reinigingsrechten, afvalstoffenheffing, rioolrechten en reclamebelasting een vastgesteld bestedingsdoel.

Algemene uitkeringen

De ramingen binnen de algemene uitkering worden geactualiseerd op basis van de gemeentefondscirculaires van het Rijk. Onderdelen van de raming zijn de aantallen van de verdeelmaatstaven, de uitkeringsfactor en de diverse integratie- en decentralisatie-uitkeringen.

De herverdeling van het gemeentefonds is nog niet afgerond en geformaliseerd in 2021. Na adviezen van zowel de Raad voor het Openbaar Bestuur als de VNG heeft het ministerie nog geen voorstel kunnen doen waarmee ingestemd kan worden door de gemeenten in Nederland. De stellingname vanuit de gemeenten is dat er nog steeds tekorten worden herverdeeld. Besluitvorming wordt nu verwacht in 2022.

Dividend

Jaarlijkse dividenden c.q. winstuitkeringen ontvangen we van onder andere Cogas, Enexis, Bank Nederlandse Gemeenten, Twente Milieu en Twence. Dividenden en winstuitkeringen begroten we op basis van historische gegevens en/of bestuursbesluiten.

Cogas heeft haar deelneming Cogas Kabel Infra B.V. verkocht aan Delta Fiber. Een deel van deze verkoop is uitgekeerd aan de aandeelhouders. Gemeente Borne heeft hiervoor € 2,25 miljoen ontvangen.

Saldo van de financieringsfunctie

Dit is het saldo van betaalde rente over leningen en aangetrokken middelen in rekening courant min de ontvangen rente over de uitzettingen. Kortom het verschil tussen betaalde en ontvangen rente.

Doorberekening aan grondexploitaties, voorzieningen en investeringen

In het BBV is voor de grondexploitaties, investeringen en voorzieningen een uitzondering gemaakt voor wat betreft het centraal begroten en verantwoorden van overheadkosten.

Vennootschapsbelastingplicht (Vpb)

Sinds 1 januari 2016 zijn overheden vennootschapsbelastingplichtig voor activiteiten waarbij zij optreden als ondernemer.

Onvoorzien

De wettelijk verplichte post 'onvoorzien' is bedoeld als dekking voor uitgaven die door het college gedaan kunnen worden en als onuitstelbaar en onvermijdbaar worden aangemerkt en waarvoor in de begroting geen raming is opgenomen. Voor deze onvoorzienne uitgaven neemt Borne € 64.000 op in de begroting. Indien de uitgave een structureel karakter heeft, worden de meerjarige consequenties bestuurlijk afgewogen.

Vastgoed

In 2021 is de gemeentelijke vastgoedportefeuille uitgebreid met twee panden, dit betreft het Maria Mediatrix aan de Bornerbroeksestraat 103 en het voormalig Rode Kruis gebouw aan het Brugstraatje 4.

Gemeenten hebben een voorbeeldfunctie als het gaat om het verduurzamen van vastgoed. Op basis van de meerjarenonderhoudsplanning is ervoor gekozen om op de natuurlijke vervangingsmomenten zoveel mogelijk duurzaam te investeren (mede met hulp van subsidie). Het beheerdersgebouw van de gemeentelijke begraafplaats is duurzaam vervangen. Daarnaast is er een eerste stap gezet een meerjarenvastgoedprogramma uit te werken met een investeringsplan voor het behalen van de landelijke duurzaamheidsdoelstellingen voor 2030.

2.4.3 Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel worden de begrote en gerealiseerde baten en lasten van dit programma weergegeven.

<i>(x € 1.000)</i>	Primitief	Actueel	Rekening	Vershil
	begroot	begroot	2021	2021
Totaal lasten	9.670	9.954	9.955	-001
Totaal baten	43.608	48.650	49.409	759
Saldo baten en lasten	33.937	38.695	39.454	759
Toevoeging aan reserves	65	6.858	6.858	
Beschikking over reserves	1.573	5.120	5.120	
Saldo programma	35.445	36.956	37.716	760

Voor een toelichting wordt verwezen naar de jaarrekening.

3. Paragrafen

VSE

3.1 Paragraaf Lokale heffingen

Inkomsten

Met lokale heffingen verwerft de gemeente eigen middelen om de uitvoering van taken te dekken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen dient door middel van een door de gemeenteraad vast te stellenverordening te geschieden. De verordeningen waarin de tarieven voor 2021 zijn opgenomen, zijn door de gemeenteraad op 15 december 2020 vastgesteld.

De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen en retributies. Deze vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente, welke vooral door de burgers dienen te worden opgebracht. Lokale belastingen worden onderscheiden in ongebonden en gebonden heffingen. Ongebonden heffingen (onroerende zaakbelasting, hondenbelasting en reclamebelasting) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat de besteding hiervan niet gebonden is aan een bepaalde taak. De gemeente is dus vrij in de besteding van de opbrengst van de ongebonden heffingen (algemene belastingen). Gebonden heffingen (afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges) zijn juist wel gebonden aan de uitvoering van een bepaalde taak.

Voor het betalen van rechten en retributies verricht de gemeente diensten. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in de tarieven. De tarieven van deze rechten en leges dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden. Het beleid is gericht op het zoveel mogelijk beperken van de kosten en op een rechtvaardige verdeling. Hierdoor wordt een evenwichtige lastenverdeling bereikt.

Volgens artikel 26 van het Besluit Begroting en Verantwoording bevat de paragraaf een verantwoording van hetgeen in de begroting is opgenomen:

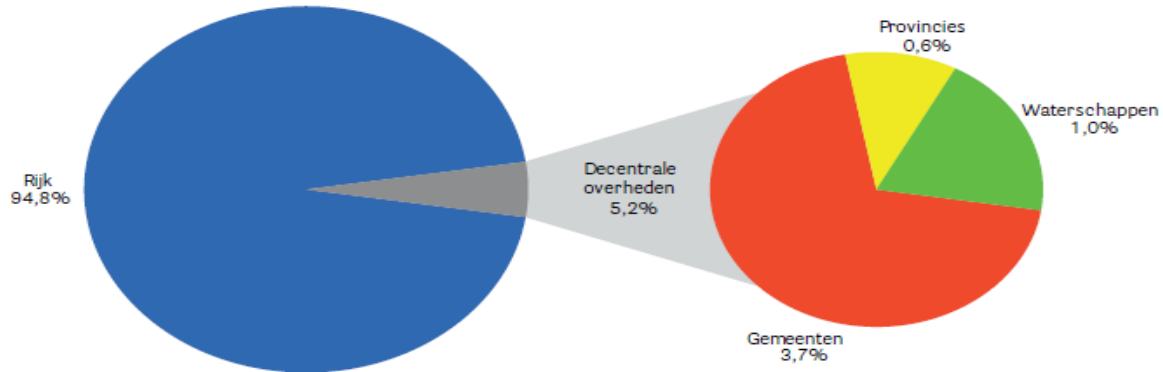
- a. de verantwoording van de geraamde inkomsten;
- b. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- c. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de heffingen, waar de geraamde baten de geraamde lasten niet mogen overtreffen, de inkomsten zich verhouden tot de lasten;
- d. een aanduiding van de lokale lastendruk;
- e. een beschrijving van het gevoerde kwijtscheldingsbeleid.

In artikel 26 BBV is het volgende vermeld:

Het jaarverslag bevat de paragrafen die ingevolge artikel 9 in de begroting zijn opgenomen. Ze bevatten de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragrafen in de begroting is opgenomen. De paragraaf Lokale Heffingen geeft inzicht in de diverse gemeentelijke belastingen en de consequenties daarvan voor de inwoners van Borne.

Inkomsten lokale heffingen

Van elke euro die huishoudens en bedrijven in Nederland aan belastingen en sociale premies betalen gaat in 2021 3,7% naar de gemeenten. De decentrale overheden nemen samen 5,2% voor hun rekening, de rijksoverheid 94,8%.

Grafiek: uit Coelo-atlas overzicht van de lokale lasten 2021

Type belasting (bedragen * €1.000)	Soort belasting	Begroot 2021	Werkelijk 2021
Algemene belastingen	OZB	-7.275	-7.271
	Reclamebelasting	-169	-182
Totaal Algemene belastingen		-7.444	-7.453
Bestemmingsbelastingen	Afvalstoffenheffing	-1.820	-1.842
	Rioolheffing	-1.813	-1.832
Totaal Bestemmingsbelastingen		-3.633	-3.674
Leges en rechten	Begraafplaatsrechten	-102	-169
	Leges burgerzaken	-191	-280
	Leges omgevingsvergunning	-437	-545
	Leges overig	-40	-88
	Marktgeden	-47	-19
Totaal Leges en rechten		-817	-1.101
Eindtotaal		-11.893	-12.228

Beleid

Het beleid betreffende de lokale heffingen is opgenomen in:

- de diverse belastingverordeningen en –regelingen;
- het raadsprogramma 2018-2022;
- landelijke wet- en regelgeving.

Ontwikkeling tarieven

De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffingen worden geraamd op basis van het uitgangspunt dat zoveel mogelijk wordt gestreefd naar 100% kostendekking. De OZB-tarieven zijn met 11,75% gestegen. Op deze tarieven is de waardeontwikkeling van de woningen (8,25%) en niet woningen (-0,83%) gecorrigeerd. De voor 2021 geldende tarieven voor de overige belastingen en rechten zijn gestegen met een inflatiecorrectie, uiteraard met uitzondering van die tarieven, die het rijk heeft vastgesteld, dan wel gemaximeerd. Op basis van het Centraal Economisch Plan is uitgegaan van 2%.

Ontwikkeling in wetgeving

Waterzorgheffing: wateroverlast en verdroging vragen steeds meer maatregelen in de publieke ruimte. Meer percelen kunnen in de heffing worden betrokken, want van de maatregelen in de publieke ruimte heeft iedereen profijt. De huidige verordening Rioolheffing (model VNG) dekt dan niet meer de lading

Het schept een beeld van een belasting voor een buizenstelsel. Bij belastingplichtigen die daar niet op zijn aangesloten roept dat weerstand op. De gemeentelijke watertaken omvatten een breed palet. Zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater hebben een centrale plaats in de ordening van de publieke ruimte. Gemeenten moeten maatregelen nemen om wateroverlast en -schade te voorkomen. Denk aan het onderhoud van bermen en slootkanten om overtollig water af te voeren, zodat er over een droge weg kan worden gereden. Iedereen heeft daar profijt van. De VNG heeft hiervoor een nieuw modelverordening Riool- en Waterzorgheffing opgesteld. Bij invoering is een zorgvuldige communicatie en belangenafweging naar nieuwe belastingplichtigen van belang. Bijvoorbeeld cultuurgronden en natuurterreinen dragen nu veelal nog niet bij in de kosten van de gemeentelijke watertaken.

Duurzaam

Daar waar mogelijk hebben we geprobeerd door tariefstellingen en vrijstellingsbepalingen een bijdrage te leveren aan de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen.

Hervorming lokaal belastinggebied

Het kabinet heeft 24 juni 2016 de Tweede Kamer geïnformeerd over de mogelijke herziening van het lokaal belastinggebied. Het kabinet schetst de knelpunten en mogelijke oplossingen, maar de te maken keuzes worden overgelaten aan het nieuwe kabinet. In het regeerakkoord van Rutte III komt de mogelijke herziening en/of uitbreiding van het lokaal belastinggebied niet aan de orde. De staatssecretaris van Financiën heeft op 18 mei 2020 het syntheserapport 'Bouwstenen voor een beter belastingstelsel' aan de Tweede Kamer aangeboden. Het rapport over de uitbreiding bevat meerdere varianten en ondersteunt de door de VNG uitgesproken wens om te komen tot een uitbreiding van het eigen belastinggebied. In het meest recente regeerakkoord van 15 december 2021 staat dat ten aanzien van de financiering van lokale overheden het nieuwe kabinet voorlopig vast wil houden aan de bestaande financieringssystematiek. Een uitbreiding van het lokaal belastinggebied lijkt er dan in ieder geval tot 2025 niet te komen.

Overzicht

Gemeenten zijn beperkt in de soorten belastingen die ze mogen heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de wet. De tarieven van de belastingen en overige heffingen worden in beginsel alleen aangepast aan de inflatiecorrectie. Deze bedroeg in 2021 2%.

De gemeentelijke belastingen en retributies die in 2021 in Borne werden geheven zijn:

Ongebonden belastingen	Gebonden belastingen
Onroerende-zaakbelastingen	Afvalstoffenheffing
Reclamebelasting	Leges en rechten
	Rioolheffing

Onroerende zaak-belastingen

Op basis van artikel 220 van de Gemeentewet kunnen gemeenten onroerende-zaakbelastingen (OZB) heffen. De OZB is een algemene belasting, er is geen relatie tussen de heffing en bepaalde taken van de gemeente. De opbrengst is onderdeel van de algemene middelen.

Vanaf 2020 is een benchmark woonlasten ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken. Met de invoering van de benchmark wordt afgestapt van de afspraak dat de

ontwikkeling van de lokale lasten jaarlijks wordt gemonitord met de macronorm onroerende zaakbelasting (ozb, de macronorm).

De OZB is een tijdstipbelasting. Dit betekent dat voor het bepalen van de belastingplicht de situatie per 1 januari van het belastingjaar geldt. Veranderingen in de loop van het jaar, bijvoorbeeld de verkoop van een huis, worden meegenomen in het volgende belastingjaar. Belastingplichtigen zijn eigenaren van woningen; eigenaren van niet-woningen; gebruikers van niet-woningen. Indien iemand zowel eigenaar als gebruiker is van een niet-woning, dan betaalt hij of zij beide belastingen.

De grondslag voor de berekening van de OZB is de WOZ-waarde van de onroerende zaak. Deze wordt jaarlijks opnieuw bepaald. Het tarief van de OZB wordt uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde. Voor iedere groep belastingplichtigen wordt een afzonderlijk tarief vastgesteld. De hoogte van het tarief leidt tot de opbrengst die met de begroting is vastgesteld. De beoogde opbrengst van de OZB per belastingplicht wordt eerst vastgesteld. Vervolgens wordt op basis van de totale WOZ-waarde van de belastingplicht het OZB-tarief berekend. De ontwikkeling van het OZB-tarief is dus naast de ontwikkeling van de OZB-opbrengst afhankelijk van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt. Als de gemiddelde waarde op de vastgoedmarkt stijgt, leidt dit tot een neerwaartse bijstelling van het OZB-tarief. Anders zou de OZB-opbrengst evenredig meestijgen. Andersom geldt hetzelfde. Een negatieve waardeontwikkeling van de vastgoedmarkt leidt tot een verhoging van het OZB-tarief, om te voorkomen dat de OZB opbrengst daalt.

De tariefaanpassing op basis van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt heeft voor de gemiddelde eigenaar en gebruiker geen effect op de hoogte van de OZB-heffing. Immers, een gemiddeld vastgoedobject volgt de ontwikkeling op de vastgoedmarkt.

Reclamebelasting

Op grond van artikel 227 van de Gemeentewet kunnen gemeenten reclamebelasting heffen. Reclamebelasting kan worden geheven over openbare aankondigingen die vanaf de openbare weg zichtbaar zijn. Het gaat om aankondigingen in letters, symbolen, voorwerpen kleuren of een combinatie daarvan. Voorbeelden zijn gevelreclame, bestickering ramen, posters, vlaggen, uithangborden, luifels of spandoeken.

De reclamebelasting is in overleg met ondernemers ingevoerd. Besloten is om de opbrengst van de reclamebelasting, na aftrek van de kosten, beschikbaar te stellen voor de verbetering van leefbaarheid, veiligheid en attractiviteit van winkelgebieden en bedrijventerreinen.

Gebonden belastingen

Met ingang van 2017 moet door gewijzigde regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording) meer inzicht gegeven worden in de kostendekkendheid van heffingen. Bij de toepasselijke heffingen zijn de lasten-batenoverzichten en specifieke beleidsuitgangspunten vermeld. Naast de lasten die direct uit de taakvelden zijn af te leiden, mogen ook overheadkosten en BTW worden toegerekend. De overheadkosten moeten op een consistente wijze worden toegerekend, de gemeente mag de methodiek zelf bepalen en moet deze opnemen in de financiële verordening.

Afvalstoffenheffing

De wettelijke basis voor het heffen van afvalstoffenheffing is geregeld in artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer. Op basis van de Wet Milieubeheer heeft de gemeente de wettelijke taak om zorg te dragen voor de inzameling van afvalstoffen die afkomstig zijn van particuliere huishoudens. De inzameling van afval wordt sinds 1996 uitgevoerd door Twente Milieu. De verwerking van met name restafval en GFT vindt plaats bij Twence. De kosten van de inzameling en verwerking van afvalstoffen wordt betaald uit de afvalstoffenheffing.

Inwoners zijn verplicht afvalstoffenheffing te betalen, ook als zij geen afval voor inzameling aanbieden. De heffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel waarvoor de gemeente een wettelijke plicht tot inzameling heeft en de inzamelverplichting ook nakomt.

De grondslag voor de berekening van afvalstoffenheffing is niet wettelijk vastgelegd. De gemeente is in principe vrij deze grondslag zelf te bepalen. De gemeente hanteert als grondslag een vast bedrag per object.

Leges en rechten

De mogelijkheid tot het heffen van leges is geregeld in artikel 229, lid 1, b van de Gemeentewet. De gemeente levert op aanvraag van individuele burgers een uiteenlopend pakket aan diensten. Door het heffen van leges worden de kosten die hiervoor worden gemaakt in principe verhaald op de burger die de dienst afneemt. Voorbeelden zijn het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een vergunning. Degene die de dienst aanvraagt betaalt ook de leges. De heffingsmaatstaf is zeer divers en wordt vermeld in de tarieventabel die hoort bij de legesverordening.

De leges zijn in de tarieventabel van de legesverordening ingedeeld in drie titels:

- titel 1, algemene dienstverlening;
- titel 2, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning;
- titel 3, dienstverlening vallend onder Europese dienstrichtlijn.

Op grond van artikel 229b van de Gemeentewet mag de legesverordening als geheel gezien maximaal kostendekkend zijn. Niet elke post zal dus afzonderlijk op zijn kostendekkendheid worden beoordeeld. Dit laatste zou ook moeilijk realiseerbaar zijn gezien het feit dat de kosten voor de individuele diensten moeilijk zijn te bepalen. Dat neemt niet weg dat een gemeente wel een kostendekkendheid per dienst of per samenhangende groep van diensten mag nastreven, als de gemeente in dit opzicht maar een consequente lijn volgt.

Bij de introductie van de Wabo in 2010 (omgevingsvergunning, zie Titel 2 van de Legesverordening) ging de wetgever ervan uit dat kruissubsidiëring tussen het cluster omgevingsvergunning en andere in de legesverordening opgenomen dienstverleningen niet mogelijk is. De wens van de wetgever is echter niet in een wettelijke bepaling vastgelegd, zodat in principe artikel 229b van de Gemeentewet onverkort geldt. Wij gaan echter uit van maximaal 100% kostendekkendheid binnen titel 2.

Voor een aantal tarieven binnen titel 1 geldt dat deze door het rijk zijn gemaximeerd: paspoorten, rijbewijzen, kansspelen en wet bescherming persoonsgegevens.

Begraafrechten

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt een vergoeding gevraagd voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen. De heffing wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven zoals die in de verordening begraafrechten zijn opgenomen. De tarieven worden jaarlijks verhoogd met de inflatiecorrectie.

Begraafrechten (*€1.000)	Realisatie 2021
Lasten	268
Totale lasten	268
Baten taakvelden exclusief heffingen	-
Opbrengst heffingen	-169
Totale baten	-169
Dekkingspercentage	63,1%

Marktgelden

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet kan de gemeente een recht heffen voor het ter beschikking stellen van een standplaats op een deel van de openbare ruimte die gebruikt wordt voor een markt. Belastingplichtig is degene aan wie de standplaats beschikbaar is gesteld.

Marktgelden(*€1.000)	Realisatie 2021
Lasten taakvelden	32
Toe te rekenen kosten - overhead	5
Totale kosten	37
Baten taakvelden exclusief heffingen	-2
Opbrengst heffingen	-19
Totale baten	-21
Dekkingspercentage	56,8%

Rioolaansluitrecht

De wettelijke basis voor het heffen van het rioolaansluitrecht ligt in artikel 229 van de Gemeentewet. In het rioolaansluitrecht worden kosten doorgerekend die verbonden zijn aan het maken van een verbinding tussen het hoofdriool en een nog niet aangesloten pand.

Rioolheffing

De wettelijke basis voor het heffen van rioolheffing ligt in artikel 228a van de Gemeentewet. In de rioolheffing worden kosten doorgerekend die verbonden zijn aan het in stand houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel.

Met de invoering in 2008 van de Wet gemeentelijke watertaken heeft de gemeente naast de zorgplicht voor het afvoeren van huishoudelijk afvalwater en regenwater ook de zorgplicht voor het grondwater. Daarmee is ook de mogelijkheid ontstaan om de kosten die verbonden zijn aan de taken die voortvloeien uit de Wet gemeentelijke watertaken, toe te rekenen aan de rioolheffing.

De rioolheffing is een bestemmingsheffing (bestemming is watertaken), er staan geen aanwijsbare tegenprestaties tegenover. Elke gemeente is verplicht een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vast te stellen.

Reinigingsheffing (*€1.000)		Realisatie 2021
Lasten taakvelden	Riolering	1.123
	Straatreiniging	45
	Water	74
	Inkomensregelingen	67
	Toevoeging aan voorziening	237
Toe te rekenen lasten	Overhead	119
	BTW	170
Totale lasten		1.835
Baten exclusief heffingen		-50
Opbrengst heffingen		-1.784
Totale baten		-1.835
Dekkingspercentage		100,0%

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakveld riolering. De kosten zitten vooral in daadwerkelijk nakomen van onze gemeentelijke watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater, inclusief de kosten voor de heffing en invordering van de rioolheffing.

Afvalstoffenheffing

De wettelijke basis voor het heffen van afvalstoffenheffing is geregeld in artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer. Op basis van de Wet Milieubeheer heeft de gemeente de wettelijke taak om zorg te dragen voor de inzameling van afvalstoffen die afkomstig zijn van particuliere huishoudens. De inzameling van afval wordt sinds 1996 uitgevoerd door Twente Milieu. De verwerking van met name restafval en GFT vindt plaats bij Twence. De kosten van de inzameling en verwerking van afvalstoffen wordt betaald uit de afvalstoffenheffing.

Sinds 1 januari 2020 werkt Borne met Diftar. Diftar staat voor gedifferentieerde tarieven. Dit houdt in dat inwoners naast een vast bedrag, per keer betalen voor het ledigen van hun grijze restafvalcontainer of voor het wegbrengen van afval naar een ondergrondse restafvalcontainer. Dit volgens het principe 'afval scheiden loont'. Afvalstoffenheffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel waarvoor de gemeente een wettelijke plicht tot inzameling heeft en de inzamelverplichting ook nakomt.

Afvalstoffenheffing		Realisatie 2021
Lasten taakvelden	Afval	2.085
	Inkomensregelingen	67
Toe te rekenen lasten	Overhead	177
	BTW	363
Totale lasten		2.692
Baten exclusief heffingen		-142
Beschikking over voorziening		-707
Opbrengst heffingen		-1.842
Totale baten		-2.692
Dekkingspercentage		100,0%

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakveld afval (€ 2,1 miljoen). De kosten zitten vooral in het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het bedrijfs- en huishoudelijke afval. Ook het scheiden van afval en het recyclen ervan valt hieronder. Omdat er ook bedrijfsafval op het taakveld is opgenomen worden niet alle kosten van het taakveld meegenomen. Dit is inclusief de kosten voor de heffing en invordering van de afvalstoffenheffing. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken het versturen van aanslagen aan de juiste personen.

Daarnaast begroten wij € 131.000 voor het taakveld overhead. Dit zijn kosten die worden gemaakt door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin.

Woonlastenontwikkeling

De hoogte van de gemeentelijke woonlasten krijgt regelmatig aandacht in de media. Onder woonlasten verstaan we: onroerende-zaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt.

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde. De tariefaanpassingen voor de OZB, afval- en rioolheffing hebben voor een gemiddeld gezin (met eigen woning) tot de volgende woonlastenontwikkeling geleid:

Woonlasten	2018	2019	2020	2021
OZB Eigenaar	358	381	397	483
Afvalstoffenheffing	213	212	251	195
Rioolheffing	174	177	165	167
Totale woonlasten	744	769	813	845

In onderstaand overzicht wordt de ontwikkeling van de woonlasten 2021 ten opzichte van 2020 van alle Twentse gemeenten weergegeven:

bruto woonlasten eigenaar-gebruiker woning	éénpersoons- huishouden		meerpersoons- huishouden		stijging in % tov 2020	
	2020	2021	2020	2021	1-pers	meerpers
Almelo	839	845	839	886	0,6	5,6
Borne	786	820	813	845	4,3	3,9
Dinkelland	752	773	778	797	2,7	2,4
Enschede	797	818	832	852	2,7	2,4
Haaksbergen	847	908	898	956	7,1	6,5
Hellendoorn	859	876	905	938	1,9	3,6
Hengelo	705	755	729	795	7,1	9,0
Hof van Twente	748	808	778	840	8,0	8,0
Losser	860	880	887	898	2,3	1,2
Oldenzaal	669	761	698	797	13,8	14,2
Rijssen-Holten	590	594	632	636	0,8	0,7
Tubbergen	678	695	705	723	2,5	2,5
Twenterand	745	785	780	822	5,4	5,4
Wierden	755	798	781	825	5,7	5,7
Overijssel	737	764	766	796	3,7	3,9
Nederland	705	737	776	811	4,5	4,5

Kwijtschelding

De gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toepassen. Binnen deze mogelijkheden zijn de volgende eigen beleidskeuzes gemaakt:

- Voor de ozb, riool- en voor de afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima geen woonlasten betalen;
- Voor het vaste bedrag en voor een gedeelte van het variabele deel (ledigingen) wordt voor de afvalstoffenheffing kwijtschelding verleend. Voor de rioolheffing wordt alleen kwijtschelding verleend voor een grondslag < 500 m³.
- Bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm;
- Kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit en;
- Bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.

Voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen in het kader van het minimabeleid is voor 2021 uitgegaan van een totaalbedrag van € 190.000. Hierbij gaat het om € 95.000 voor Afvalstoffenheffing, € 0 voor OZB en € 95.000 voor Rioolheffing. De gederfde inkomsten voor de riool- en afvalstoffenheffing worden gecompenseerd via een verhoging van het tarief van de betreffende heffing.

3.2 Paragraaf

Financieel Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

Eén van de factoren om de financiële positie van de gemeente te kunnen beoordelen is het in kaart brengen van het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen is de mate waarin de organisatie in staat is middelen vrij te maken, de beschikbare weerstandscapaciteit, om onverwachte financiële tegenvallers (risico's) op te kunnen vangen.

De financiële kengetallen geven een aanvullend inzicht in de weer- en wendbaarheid van de gemeente en hoeveel financiële ruimte er is om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken.

Uitgangspunt van deze paragraaf is de Nota risicomanagementbeleid 2009 en de Nota reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen 2019.

Bevoegdhedenstructuur

De gemeenteraad stelt het Risicomanagementbeleid vast en stelt bij de besluitvorming over de jaarstukken mede de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing vast.

Het college van B&W is eindverantwoordelijk voor de bedrijfsvoering en daarmee ook voor de uitvoering van het Risicomanagementbeleid. Het college is verantwoordelijk voor het halen van de bestuurlijke doelstellingen en de risico's die hiermee gepaard gaan.

Met management (directie en teamleiders) zijn verantwoordelijk voor het identificeren, analyseren en het beheersen van de risico's binnen de bedrijfsvoering.

Control ondersteunt het management bij de

- Identificatie van risico's
- Analyse van risico's
- Analyse van beheersmaatregelen
- Ontwerpen en uitvoeren van actieplannen (vermijden, verminderen, overdragen, accepteren)
- Meten, controleren en rapporteren
- Resultaten integreren in besluitvormingsprocessen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Toelichting

Structurele weerstandscapaciteit

Middelen die permanent (structureel) kunnen worden ingezet om tegenvallers in de begroting (exploitatie) op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de bestaande taken.

- Onbenutte belastingcapaciteit

In de gemeente Borne is geen sprake van onbenutte belastingcapaciteit. Gezien de OZB norm artikel 12 is de onbenutte belastingcapaciteit nihil. Ten aanzien van rioolrechten, afvalstoffenheffing, geldt dat deze max 100% kostendekkend mogen zijn. Bij overige heffingen of leges die niet 100% kostendekkend zijn is een verhoging van het tarief niet reëel, waardoor ook op deze onderdelen geen sprake is van onbenutte belastingcapaciteit.

- Begrotingsoverschot komende jaren

Incidentele weerstandscapaciteit

Het vermogen om calamiteiten en andere éénmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat deze invloed hebben op de voortzetting van taken op het te gelden niveau.

- Algemene reserve

De Algemene reserve kan volledig worden gezien als buffer om financiële tegenvallers op te vangen. Wel zijn door de raad afspraken gemaakt over het doel en het gebruik van de reserve.

- Algemene reserve grondexploitatie

Op grond van het voorzichtigheidsbeginsel worden voorziene verliezen in de jaarrekening opgenomen zodra zij bekend zijn. Positieve resultaten, ofwel winsten, worden pas verwerkt als zij met voldoende zekerheid vaststaan en dus zijn gerealiseerd. Vanwege dit uitgangspunt wordt de stand van de reserve gehanteerd in de berekening van de weerstandscapaciteit.

- Reserve beleidsontwikkeling

De Reserve beleidsontwikkeling kan, uitgezuiverd van verplichtingen, gebaseerd op door de raad genomen besluiten, volledig worden meegenomen als weerstandscapaciteit.

- Post onvoorzien

De algemene post onvoorzien is, op basis van een bedrag per inwoner, begroot voor spoed uitgaven die voldoen aan de 3 o's (onvoorzienbaar, onontkoombaar, onuitstelbaar).

In onderstaande tabel 1 wordt inzicht gegeven in het verloop van de omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit (algemene reserve, algemene reserve grondexploitatie en reserve beleidsontwikkeling)

en de benodigde weerstandscapaciteit (risico's) en de hieruit resulterende ratio weerstandsvermogen over de jaren 2015 tot en met 2022.

De cijfers uit tabel 1 worden grafisch gepresenteerd in grafiek 1. Naast de gepresenteerde lijnen beschikbare weerstandscapaciteit (blauw/ boven) en benodigde weerstandscapaciteit (bruin/onder) is hier ook de trendlijn opgenomen. Vanaf 2015 is er voor zowel de beschikbare als de benodigde weerstandscapaciteit sprake van een gelijk oplopende dalende trend.

Tabel 1

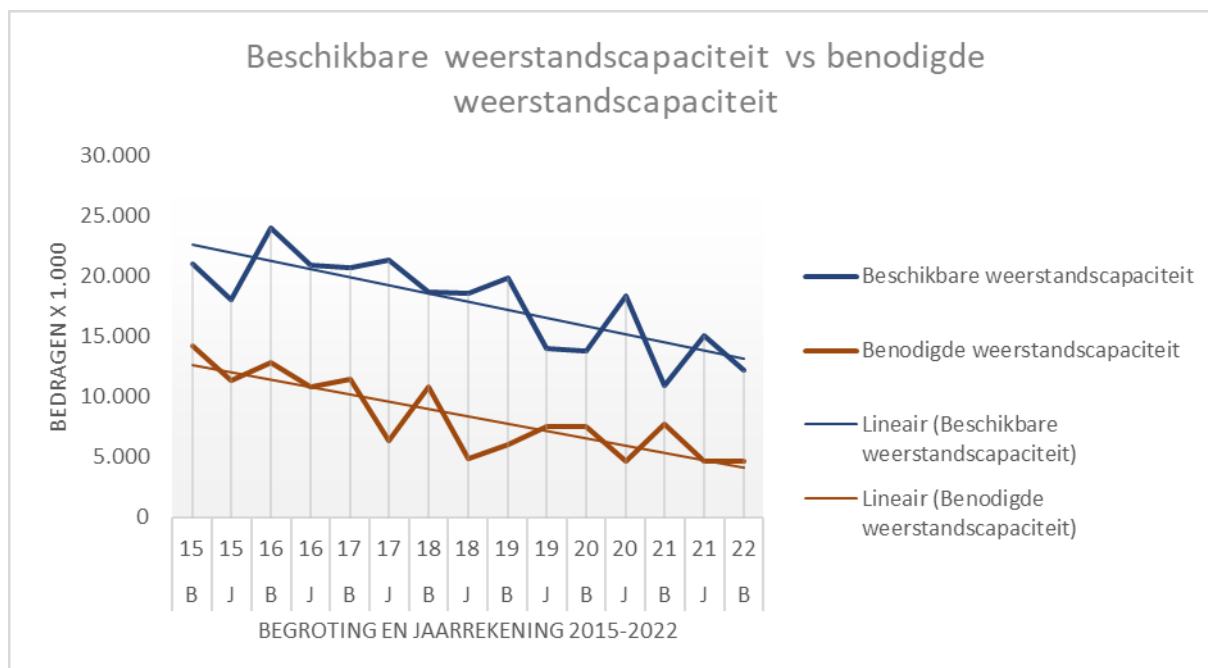
Opbouw weerstandsvermogen, risicobeeld en ratio weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen	Begr 2015	Jrk 2015	Begr 2016	Jrk 2016	Begr 2017	Jrk 2017	Begr 2018	Jrk 2018	Begr 2019	Jrk 2019	Begr 2020	Jrk 2020	Begr 2021	Jrrk 2021	Begr 2022
Algemene reserve	4.343	5.274	4.343	5.694	5.694	6.106	5.695	5.729	5.729	5.628	5.628	5.751	9.090	8.944	6.121
Reserve grondexploitatie	7.842	7.393	5.292	7.036	7.939	6.505	5.796	6.052	6.052	5.551	5.551	4.119	1.817	3.840	3.840
Reserve beleidsontwikkeling	4.582	1.174	10.198	3.757	2.960	4.620	2.638	3.145	3.749	2.816	2.628	2.216	65	2.281	2.281
Stille reserves	4.253	4.209	4.209	4.410	4.160	4.189	4.611	3.707	4.400	0	0	0	0		0
Totaal weerstandsvermogen	21.020	18.050	24.042	20.897	20.753	21.420	18.740	18.633	19.930	13.995	13.807	12.086	10.972	15.065	12.242
Bestemmingsreserves	21.511	14.521	13.527	14.404	20.180	20.337	20.961	22.126	20.987	22.126	17.787	9.721	9.721	10.892	7.882
Totaal reserves	42.531	32.571	37.569	35.301	40.933	41.757	39.701	40.759	40.917	36.121	31.594	21.807	20.693	25.957	20.124
Totaal weerstandsvermogen	21.020	18.050	24.042	20.897	20.753	21.420	18.740	18.633	19.930	13.995	13.807	18.394	10.972	15.065	12.242
Risico's	14.213	11.394	12.816	10.817	11.519	6.328	10.871	4.920	6.057	7.505	7.531	4.693	7.755	4.691	4.686

Grafiek 1

Beschikbare versus benodigde weerstandscapaciteit 2015 – 2022

Benodigde weerstandscapaciteit

Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie.

Een risico is te definiëren als een onzekere gebeurtenis of omstandigheid met één of meerdere mogelijke oorzaken en met negatieve gevolgen op het behalen van de doelstellingen van onze gemeente.

Periodiek worden de risico's van de organisatie beoordeeld. In deze cyclus ontvangen de teamleiders (of de proceseigenaren) een verzoek om de gebruikelijke stappen als risico-identificatie, risicoanalyse, het ontwerpen en het implementeren van maatregelen te doorlopen. Het resultaat van deze uitvraag wordt gemonitord door control en verwerkt in het risicomanagementsysteem Naris.

Twee keer per jaar wordt het risicobeeld door middel van een risicomanagementrapportage gedeeld met de directie en het MT. Het risicobeeld wordt als één van de onderwerpen tijdens de twee keer per jaar gehouden themamiddagen inzake control gedeeld met het college.

Vanwege het bedrijfsgevoelige karakter liggen de top 10 risico's van zowel de lijnorganisatie en projecten als de grondexploitatie ter inzage bij de griffie en worden ze niet verwerkt in de openbare jaarstukken.

Het geactualiseerde gemeentebrede risicobeeld laat ten opzichte van de jaarrekening 2020 een lichte stijging zien. Er is sprake van een verschuiving van het risicobeeld tussen de lijn/ projecten enerzijds en de grondexploitaties anderzijds.

Het totale maximale geldgevolg van de gekwantificeerde risico's bedraagt per 31/12/21:

Lijn en projecten	€ 8.875.840	(31/12/20: € 4.660.000)
Grondexploitaties	<u>€ 10.304.000</u>	(31/12/20: <u>€ 14.124.000</u>)
Totaal	€ 19.179.840	(31/12/20: € 18.784.000)

Het feit dat de grondexploitatie Veldkamp de komende jaren afgerond wordt maakt dat de risico's rondom de Veldkamp nagenoeg geheel zijn vervallen. Het perspectief van de Bornsche Maten is ten opzichte van 2020 verder verbeterd.

De investeringen in de ambities maakt dat de projecten nadrukkelijker in beeld komen bij het risicobeeld. De actualisatie van risico's van Huis van Borne, Wooldrik, Totaalvisie en Maria Mediatrix leiden tot een verhoogd risicobeeld bij de projecten. Voor de lijn geldt met name dat risico's rondom informatieveiligheid zijn toegenomen.

Op basis van het volledige risicoprofiel is de benodigde weerstandscapaciteit bepaald met een statistisch rekenmodel. Dit model gaat er vanuit dat niet alle risico's op hetzelfde moment en in volledige vorm plaats vinden. Hiervoor gebruiken we een zekerheidspercentage van 90%. Op basis van de meest recente risico-inventarisatie en simulatie is de benodigde weerstandscapaciteit € 4.691.000 (31/12/20: € 4.686.000,--).

Weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Ratio Weerstandsvermogen

A. Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 15.065.000
B. Benodigde weerstandscapaciteit	€ 4.691.000

De ratio weerstandsvermogen is met 3,21* nog steeds uitstekend te noemen. De minimale norm die met de raad is afgesproken ligt tussen 1,0 tot 1,4.

Tabel 2

Weerstandsnorm

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Risicokaart

Risico's waarvan de oorzaken en gevolgen in klassen ingedeeld zijn kunnen geplaatst worden in een risicokaart. De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en gevolg. De nummers in de risicokaart corresponderen met de aantallen risico's die zich in het desbetreffende vak van de risicokaart bevinden. Een risico dat in het groene gebied zit, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico dat een score heeft die in het oranje gebied zit, vraagt om aandacht. Een risico dat een risicoscore heeft die in het rode gebied zit vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie wordt bedreigd. Er wordt een onderscheid gemaakt in het bruto en netto risico. Het bruto risico geeft de situatie weer voordat er maatregelen zijn getroffen. Het netto risico geeft het resultaat na het nemen van maatregelen

geld	Bruto				
	10%	30%	50%	70%	90%
x > €500.000	3	5	2		
€250.000 < x < €500.000	3	5	5		
€100.000 < x < €250.000		4	2		
€25.000 < x < €100.000	5	2	3		
x < €25.000	1	2	2		
Geen geldgevolgen	7	1	4		1
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

*De weerstandsratio van 3,21 is gebaseerd op het jaarrekeningresultaat voor bestemming.

Kengetallen

Financiële kengetallen (* €1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
1a Netto schuldquote	135%	149%	84%
1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	135%	149%	84%
2 Solvabiliteitsratio	19%	15%	28%
3 Grondexploitatie	103%	89%	62%
4 Structurele exploitatieruimte	-11%	-3%	1%
5 Belastingcapaciteit	104%	105%	104%

Netto schuldquote

De schuldquote is een maat voor de hoeveelheid schulden ten opzichte van het eigen vermogen. Afhankelijk of een gemeente net grote investeringen achter de rug heeft, is de netto schuldquote hoger of lager. Normaal bevindt de netto schuldquote van een gemeente zich ergens tussen de 0% en 100%. De VNG geeft als leidraad dat, wanneer de netto schuldquote boven de 130% komt, dit een punt van aandacht moet zijn. De schuldquote in Borne is hoog vanwege de aangetrokken middelen voor de grondexploitaties.

Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio laat zien hoe groot het deel van het balanstotaal uit het eigen vermogen bestaat. Hoe hoger het kengetal, hoe hoger het eigen vermogen in verhouding is. Vanuit de VNG is gesteld dat een solvabiliteitsratio onder de 20% onwenselijk is en dat een norm van boven de 30% goed is.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe groot de balanswaarde van de gronden is, ten opzichte van de totale baten van de gemeente. Een lager kengetal betekent een kleinere balanswaarde van de gronden en dus minder (mogelijke) risico's. Bij risico's valt te denken aan kosten die gemaakt zijn voor het bouwrijp maken van de gronden maar waarbij de kavels niet verkocht worden. Door wijzigingen in de BBV richtlijnen moet tussentijds winst genomen worden wanneer deze wordt verwacht, de zogenaamde percentage of completion methode (POC methode). Daarnaast zijn de opbrengsten door de verkoop van kavels hoger dan de kosten die de gemeente maakt.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt aangegeven als een percentage op basis van de structurele baten en lasten. Hoe hoger het percentage, hoe meer structurele ruimte.

Gemeentelijke belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft aan hoe de gemiddelde woonlasten binnen de gemeente zich verhouden tot het landelijk gemiddelde. De gemiddelde woonlasten liggen 4% boven het landelijk gemiddelde. Ten opzichte van de regionale gemeenten bevindt Borne zich rond het gemiddelde. Er is relatief weinig ruimte om belastingen te verhogen.

3.3 Paragraaf

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de gemeentelijke begroting gemoeid. Kapitaalgoederen zijn nodig om de programmadoelen van de gemeente te realiseren en zijn het 'gezicht' van de gemeente. De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is een instrument voor de raad om jaarlijks de kader stellende en controlerende taak uit te kunnen voeren. Zij kan algemene kaders stellen over welke kapitaalgoederen de gemeente moet hebben en hoe zij met haar kapitaalgoederen omgaat, invloed uitoefenen op afzonderlijke investeringsbeslissingen en de kwaliteit van de aanwezige kapitaalgoederen bewaken en zo nodig bijsturen.

Nota kapitaalgoederen

Eens per 4 jaar wordt een nota kapitaalgoederen uitgebracht. In 2020 zijn de laatste vervangingen uit periode 2017- 2020 gerealiseerd. Medio 2021 is de nota Kapitaalgoederen 2021- 2024 door de gemeenteraad vastgesteld. Naast noodzakelijke kredieten voor groot onderhoud en vervangingen van onder meer speelvoorzieningen en bomen is er een voorziening getroffen van €1.655.000 voor het wegwerken van achterstallig onderhoud aan de wegen. Op basis van een in 2019 uitgevoerd onderzoek is er tenslotte een kapitaalgoederenfonds ingesteld dat in de komende periode gefaseerd wordt opgebouwd, en vanaf 2025 structureel wordt gevoed met € 500.000 per jaar. Hiermee wordt geanticipeerd op de verwachte piek van groot onderhoud, als gevolg van veroudering van in de vorige eeuw aangelegde wijken

Gemeentelijke kapitaalgoederen als riolering, openbare verlichting en gebouwen zijn voorzien van elektrotechnische installaties. Hiervoor is de zogenaamde Installatieverantwoordelijkheid van toepassing (NEN 3140). Een voorstel om de wettelijk verplichte elektrotechnische bedrijfsvoering op te zetten is in 2021 voorbereid en wordt begin 2022 aan het bestuur voorgelegd.

In de openbare ruimte hebben we te maken met verschillende kapitaalgoederen:

1. Wegen
2. Openbare verlichting
3. Straatmeubilair
4. Civieltechnische kunstwerken
5. Riolering en water
6. Openbaar groen
7. Gebouwen

Kapitaalgoederen

Hieronder wordt per type kapitaalgoed ingegaan op de ontwikkelingen, het beheer en de vervangingen die in 2021 zijn uitgevoerd.

1. Wegen

In 2021 zijn diverse kleinere asfaltreparaties uitgevoerd en zijn er op diverse locaties asfaltscheuren gedicht.

Het groot onderhoud aan asfaltwegen vond plaats aan de Hosbekkeweg en de Oonksweg.

Ook aan de Braamhaarstraat en Het Hag moesten werkzaamheden worden uitgevoerd in verband met slijtage aan de verharding. Aan de Reefsweg, de Brakeweg en de Bospoort zijn slijtlagen aangebracht. Op de Deldensestraat zijn fietsstroken aangebracht.

In 2021 is het nieuwe wegenbeheersysteem in gebruik genomen. Hiermee is er een goed overzicht ontstaan op de onderhoudssituatie en kan het onderhoud in de tijd worden weggezet.

Door Twente Milieu is in 2021 weer klein onderhoud uitgevoerd op basis van de halfjaarlijkse inspecties.

Hiermee wordt met name ingezet op het handhaven van de veiligheid voor fietsers en voetgangers.

2. Openbare verlichting

In 2021 is de vervanging van de openbare verlichting afgerond. Borne is daardoor voorzien van een moderne OV installatie met LED verlichting en een dimfunctie. De verlichting in Oud Borne was al in een eerder stadium omgebouwd naar LED verlichting, maar de klassieke masten waren elektrotechnisch niet goed beveiligd. Dit is binnen het vervangingsplan hersteld. Inwoners kunnen storingen eenvoudig melden via een QR- code op de masten. Deze meldingen komen automatisch terecht bij de aannemer.

3. Straatmeubilair

Het straatmeubilair is in 2021 op de gebruikelijke manier onderhouden. Dit betrof klein onderhoud, schoonmaakonderhoud en een enkele vervanging. De noodzakelijke grootschalige vervanging van borden is aan de orde gesteld in de nota kapitaalgoederen 2021- 2024. Op grond hiervan heeft de raad medio 2021 € 70.000 ter beschikking gesteld voor herstel van het bordenbestand. In 2021 is gestart met de voorbereidingen. Uitvoering is gepland in 2022.

4. Civiele kunstwerken

De staat van de bruggen en tunnels is na de grootschalige reparaties in de afgelopen jaren goed te noemen. De jaarlijkse onderhoudsinspectie bracht geen grote bijzonderheden aan het licht, zodat het onderhoud binnen de beschikbare budgetten kon worden uitgevoerd.

5 Riolering en Water

Tijdens de jaarlijkse controle en inspectie verkeren de riolering en de pompgemalen in redelijke tot goede staat. Bij de jaarlijkse inspectie van de pompgemalen zijn enkele kleinschalige gebreken aangetroffen. De herstelwerken zijn geen aanleiding tot overschrijding in de begroting. Bij de riolering wordt jaarlijks een deel geïnspecteerd. Vervanging is gebaseerd op de levensduur en de schadebeelden van de rioolinspectie. Vervanging en reparatie van riolering en de pompgemalen is jaarlijks gecalculeerd in het vigerende Watertakenplan 2022-2026. Om de kosten van uitvoeringswerken laag te houden is meeliften met overige beheerwerken een vereiste. Structureel zijn bijeenkomsten gepland om de koppeling tussen beleid, beheer en uitvoering goed te coördineren.

De rioleringstaken voor beheer en onderhoud wordt uitgevoerd conform de dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Twente milieu. Borne werkt continu met Twente milieu aan verbeteringen in de DVO. Een beheeronderzoek is gestart om het riooldataverkeer te optimaliseren. Verwachting is dat in de loop van 2022 de eerste resultaten bekend worden. De ontwikkelingen worden door de overige aangesloten gemeenten met belangstelling gevolgd.

Waterschap Vechtstromen heeft in 2021 de watervisie en waterbeheerplan 2022-2027 vastgesteld. Relevante belangen in de plannen zijn de waterkwaliteit, klimaatadaptatie en verduurzaming. Waterschap Vechtstromen en Borne zijn beiden vertegenwoordigd in het regionale samenwerkingsverband Twents waternet (TWN). In TWN wordt met de overige Twentse gemeenten, provincie Overijssel en Vitens volop gewerkt aan verduurzaming van het waterbeheer.

Voor de waterkwaliteit van de plaatselijke vijvers staan Oosterveld en 't Olthof in de planning om opgeschoond te worden.

6. Openbaar groen

De bestrijding van de eikenprocessierups in Borne is in 2021 preventief aangepakt, waardoor de overlast beperkt bleef. Onduidelijk is nog of de strenge vorstperiode ook invloed heeft gehad op de omvang van de plaag. De biologische bestrijdingsmethode kenmerkt zich door het gebruik van nematoden (aaltjes). Daarnaast is er een beperkte inzet van Xentari (een biologisch, maar niet selectief bestrijdingsmiddel) op plaatsen waar veel mensen samenkomen, zoals op sportvelden en speelplaatsen. In 2021 zijn enkele kleine omvormingen gerealiseerd, waaronder:

- Schaezmanstraat
- Zoutmanplein
- Zonneakker
- De Hooiberg
- Aanleg voedselbos Bekenhorst

Bomen

De veiligheid en de conditie van bomen wordt bijgehouden in de periodieke boomveiligheidscontroles. Het onderhoud van de bomen in 2021 was gebaseerd op de bevindingen uit deze controles.

Daarnaast is in 2021 onder meer ingezet op de volgende boomprojecten:

- Revitalisering 21 eiken aan de Oude Hengeloseweg
- Boomfeestdag in Hertme
- Eiken Hertmerweg (Weleveld)

7. Gebouwen

De volgende zaken hebben in 2021 gespeeld op het gebied van onderhoud van de gebouwen:

De periodieke actualisatie van de MeerjarenOnderhoudsPlanning (MJOP) heeft plaatsgevonden. Conform het MJOP wordt het onderhoud uitgevoerd. Dit moment is aangegrepen om de geactualiseerde MJOP in een online managementsysteem voor het beheer en onderhoud van gebouw te plaatsen. Eind 2021 is er proefgedraaid met onderhoudsmeldingen module.

Het MJOP is in het najaar van 2021 uitgebreid met het rode kruis gebouw aan het Brugstraatje 4 te Borne.

Voor het gemeentehuis heeft een herstelronde plaatsgevonden in verband met de veiligheid en de veilige werkplek. In het algemeen heeft er veel correctief onderhoud plaatsgevonden, bestaande uit het oplossen van storingen, brandveiligheid en reactief onderhoud aan installaties. Daarnaast is het legionella beheer opgezet en geïmplementeerd.

Overzicht onderhoudskosten

In de onderstaande tabel staat per categorie weergegeven wat er begroot is in 2021, hoeveel er is gerealiseerd en welke verschillen er zijn.

Resultaat onderhoud kapitaalgoederen	Begroting 2021	Realisatie 2021
1. Wegen	1.057.000	1.076.132
2. Openbare verlichting	52.000	32.898
3. Straatmeubilair	31.500	29.199
4. Civiele kunstwerken	61.500	32.464
5. Riolering	587.000	554.463
6. Water	81.500	72.233
7. Openbaar groen	1.404.500	1.361.503
8. Gebouwen	423.500	501.700
Totaal	3.698.500	3.660.592

In totaliteit is de afwijking van de realisatie ten opzichte van de begroting zeer gering.

Er is bij de jaarrekening 2020 een voorziening voor achterstallig onderhoud ingesteld. De hoogte van de voorziening bedraagt €1.655.000. Hier is in 2021 niets uit onttrokken. De middelen die vanuit de nota kapitaalgoederen voor het jaar 2021 beschikbaar zijn gesteld, zijn pas in de loop van september beschikbaar gekomen. Door personeelwisselingen rond die tijd kon er in 2021 nog weinig in uitvoering worden genomen, maar zijn wel de nodige voorbereidingen getroffen. Hiervoor was ook de beschikbaarheid van de digitale beheersystemen (GBI), die eind 2021 zijn opgeleverd, van belang. In verband met de hoge inflatie is om dit achterstallig onderhoud weg te kunnen werken de voorziening verhoogt naar €1.900.000.

3.4 Paragraaf Financiering

Inleiding

De Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet fido) geeft de kaders aan waarin decentrale overheden de treasuryactiviteiten moeten uitvoeren. Het doel hiervan is de bevordering van een gezonde financiering en handhaving van de positie op de kapitaalmarkt.

Renterisiconorm

Het renterisico is gelijk aan de som van het bedrag aan herfinanciering van vaste schuld (betaalde aflossingen) en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld (renteherziening op leningen). Dit komt neer op het totale bedrag van langlopende leningen waarvan het te betalen rentepercentage wijzigt. Voor gemeentes is de norm vastgesteld op maximaal 20% van het begrotingstotaal.

In 2021 was geen sprake van overschrijding van de renterisiconorm. Het verschil tussen begroot en werkelijk renterisico betreft aflossing op een nieuwe langlopende lening.

Renterisiconorm (* €1.000)	Begroot 2021	Realisatie 2021
Begrotingstotaal	76.565	81.389
Renterisiconorm in procenten	20%	20%
Renterisiconorm in bedrag	15.313	16.278
Renteherzieningen op leningen	0	0
Betaalde aflossingen	8.746	11.502
Renterisico	8.746	11.502
Ruimte (+) / overschrijding (-) renterisiconorm	6.567	4.776

Kasgeldlimiet

Kasgeldlimiet (* € 1.000)	Begroting 2021	Realisatie Q1	Realisatie Q2	Realisatie Q3	Realisatie Q4
Begrotingstotaal	76.565	81.389	81.389	81.389	81.389
Kasgeldlimiet in procenten	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet in bedrag	6.508	6.918	6.918	6.918	6.918
Omvang vlottende schulden	0	-19.023	-16.915	-13.016	-15.374
Omvang vlottende middelen	0	3.989	12.356	7.493	5.101
Netto vlottende schuld	-	-15.034	-4.559	-5.523	-10.273
Ruimte (+) / Overschrijding (-) kasgeldlimiet	6.508	-8.116	2.359	1.395	-3.355

De kasgeldlimiet is bedoeld om de kortlopende schuld te beheersen en wordt elk kwartaal getoetst. Indien de kasgeldlimiet drie kwartalen op rij overschreden dreigt te worden dient een langlopende financiering te worden geregeld voor het deel dat de kortlopende schuld de limiet overschrijdt. Voor gemeentes is de norm vastgesteld op maximaal 8,5% van het begrotingstotaal.

In 2021 was in het 1e en 4e kwartaal sprake van een overschrijding van de kasgeldlimiet.

Financiering en rente

Renteschema	Jaarrekening 2021
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.568.285
De externe rentebaten (idem)	274.538
Saldo rentelasten en rentebaten	1.293.747
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	991.160
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken, die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
Saldo	991.160
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	302.587
Rente over eigen vermogen	27.608
Rente over voorzieningen	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	330.195
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag 0,5%)	266.760
Renteresultaat op het taakveld Treasury	63.435

Het renteschema is conform BBV richtlijnen uit de notitie Rente 2017 opgesteld en biedt inzicht in de rentelast en op welke wijze de rente wordt toegerekend.

De boekwaarde van de activa die integraal zijn gefinancierd per 1 januari bedraagt € 53,4 miljoen. De aan taakvelden toegerekende rente bedraagt 0,5% over € 53,4 miljoen = € 266.760. De afwijking tussen de werkelijke rentelasten € 330.195 en de toegerekende rentelasten € 266.760 bedraagt € 63.435. Deze afwijking bedraagt 19,2% van de werkelijke rentelasten. De gemeente hoeft niet over te gaan tot correctie op basis van deze nacalculatie, omdat de afwijking kleiner is dan 25%.

3.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

In de paragraaf bedrijfsvoering wordt ingegaan op de stand van zaken en op de beleidsvoornemens van onze bedrijfsvoeringstaken. Een goede bedrijfsvoering bestaat uit de ondersteunende taken en is een belangrijk middel om de resultaten die de gemeente wil bereiken ook daadwerkelijk te realiseren. De paragraaf Bedrijfsvoering omvat de intern gerichte beleidsterreinen zoals Organisatieontwikkeling - Programma Organisatie, Personeel, Inkoop, (interne) Communicatie, Juridisch, Informatisering en Automatisering, Financiën, Control en Kwaliteit.

Programma Organisatie

Afronding programma organisatie

Eind 2021 is het Programma Organisatie afgerond. Er ligt nu een basis aan instrumentarium om de basis op de orde blijvend te ondersteunen. In systemen en werkwijzen is en wordt continu geïnvesteerd. We hebben in het 'hoe we ermee werken' nog stappen te zetten, daarin zijn in 2021, met het nieuwe MT, diverse stappen gezet. De uitvoering van het programma is in een dynamische periode gedaan, hierdoor resteren er nog een aantal aandachtspunten voor verdere ontwikkeling. Dit betreft het verder realiseren van het I&A werkplan, het realiseren van het dashboard en de verdere 'inbedding' van het financieel instrumentarium (dat de basis op orde heeft) in het samenspel van de rollen budgethouder en budgetbeheerder met de faciliterende bedrijfsvoering. We willen natuurlijk de huidige basis op orde verder bestendigen en dat vindt de komende jaren plaats in de lijnorganisatie door uitvoering van:

- Jaarlijks organisatieplan met acties- en speerpunten doorontwikkeling organisatie;
- Actuele verbeteragenda Control (continue / relatie boardletter);
- Actueel financieel instrumentarium en P&C-cyclus (continue);
- Actueel HR beleid en uitvoering (continue);
- Actueel inkoopbeleid en uitvoering van de inkoopkalender (continue);
- Actueel informatiebeleid en uitvoering projectportfolio I&A;
- Actuele projectportfolio I&A;
- Structurele leiderschapsontwikkeling en teamontwikkeling.

Doorontwikkeling organisatie 'De weg vooruit'

Bij de afronding van het programma is tegelijkertijd gewerkt aan de doorontwikkeling van onze organisatie en is gebouwd aan het Meerjarenplan De weg vooruit 2022-2024. Hiermee is de organisatieontwikkeling voor de komende jaren geborgd. Begin 2022 is de afronding van het programma en het Meerjarenplan De weg vooruit gepresenteerd aan college en raad. We mogen, mede gezien de dynamiek van de afgelopen jaren, tevreden zijn met hetgeen we nu hebben bereikt en kunnen nu samen activiteiten uitvoeren voor de doorontwikkeling.

Personeel

We werken samen in een gemeentelijke organisatie voor en aan een vitale, leefbare en zelfstandige Bornse gemeenschap. Een gemeentelijke organisatie die 'toekomstproof' is en blijft, is een organisatie die zich blijft ontwikkelen met oog voor wat er in de maatschappelijk gebeurt.

In 2021 zijn er aanvullende middelen beschikbaar gesteld om meer personeel vast in dienst te kunnen nemen en de inhuur terug te dringen. Dit heeft ertoe geleid dat het aantal FTE dat begroot is in 2021 op 141 ligt. Eind 2021 was er 124 FTE in dienst.

Voor 2021 zijn, mede als gevolg van het project 'De basis op orde', een aantal doelstellingen gesteld. Deze zijn (ten Dele) uitgevoerd of krijgen verder vorm in 2022 verder vorm in 'De weg vooruit'. O.b.v. van de besturingsfilosofie die in 2020 is opgesteld, is samen met het MT een plan van aanpak opgesteld. Binnen de dit plan van aanpak is zijn 4 hoofdthema's benoemd, waar 'de weg vooruit' uit voort is gekomen. Deze thema's zijn:

- Eigenaarschap
- Professionaliteit
- Integraliteit
- Werkdruk (verlagen)

In samenwerking met Raet Visma zijn verschillende werkprocessen uitgewerkt en gedigitaliseerd. Een deel hiervan is reeds in gebruik genomen en de overige volgen in 2022. Hieronder staan de onderwerpen, waarbinnen werkprocessen zijn gedigitaliseerd.

- Formatie & bezetting (inmiddels ingevoerd)
- Werving & selectie, Easyruit (inmiddels ingevoerd)
- In-, door- en uitstroom (deel ingevoerd)
- Personeel niet in loondienst (inmiddels ingevoerd)

Het bovenstaande zal leiden tot het aanleveren overzichtelijke managementinformatie. Om hierover het gesprek te voeren zijn bedrijfsvoering overleggen ingevoerd, waarbij de teamleider maandelijks met Financiën en HR in gesprek gaat over voortgang op financieel- en HR-gebied.

- In 2021 is tevens de nieuwe gesprekscyclus geïntroduceerd binnen de organisatie. Door het voeren van Succes- en Ambitiesprekken, hebben zowel de medewerker als de leidinggevende meer grip op de toekomst.
- Ook heeft het Verlofbeleid een update gehad en deze vastgesteld in samenspraak met de OR..
- Om meer grip te krijgen op de inhuur, is in 2020 een inhuurbeleid opgesteld en vastgesteld. In aanvulling hierop is de gemeente Borne aangesloten bij het Dynamisch Aankoopstelsel (DAS) Twente. Hierdoor wordt de inhuur van personeel standaard Europees aanbesteed, wordt voldaan aan alle wet- en regelgeving en start de inhuur pas als het dossier volledig is.
- Daarnaast is een start gemaakt met de oriëntatie op thuiswerk/hybride werken beleid. Dit zal in 2022 verder vorm krijgen.

Informatisering en automatisering

In de begroting 2021 zijn de I&A-budgetten gebaseerd op het werkplan I&A. Hierin wordt er gestuurd op 5 speerpunten om de visie op Informatievoorziening vorm te geven, wetende:

- optimale inrichting van de digitale dienstverlening
- verdergaande digitalisering van de werkprocessen
- data gestuurd werken realiseren
- efficiënte en effectieve inrichting van de infrastructuur en de beheerorganisatie, en
- informatievoorziening is van strategisch belang voor de bedrijfsvoering en dienstverlening van de gemeente

Daaruit voortvloeiend zijn er beleidsvoornemens gedefinieerd voor 2021, waaronder nieuw werkplekbeleid, optimalisering van werkprocessen door digitale toepassingen en data gestuurd werken

Alle interne werknemers van de gemeente zijn gefaciliteerd in de middelen om tijd- en plaatsafhankelijk te kunnen werken.

Cybersecurity.

Het team I en A is uitgebreid met een functie ten behoeve van de beveiliging van onze digitale werkomgeving. Cybersecurity behoeft in toenemende mate aandacht. Hiermee wordt beoogd het Bornse netwerk veilig en betrouwbaar te houden.

Communicatie

Het afgelopen jaar is verder en stevig ingezet op een coachende en faciliterende rol vanuit communicatie. De Covid19-pandemie heeft een groot tijdsbeslag ingenomen van de communicatiecapaciteit. Enerzijds als het gaat om het informeren van onze inwoners en intern van onze medewerkers, anderzijds als het gaat om het (verder) ontwikkelen van mogelijkheden om via de digitale weg met onze inwoners en met elkaar in contact te blijven via bijvoorbeeld Microsoft Teams.

Juist doordat reguliere, fysieke contacten met inwoners (zoals informatiebijeenkomsten) niet mogelijk waren, is ingezet op digitale communicatie. Evenals in 2020 heeft dit opnieuw veel tijd en inzet gevraagd van communicatie. Dit heeft geresulteerd in kwantitatieve én kwalitatieve verbetering van onze digitale communicatiemogelijkheden o.a. een verbeteringslag m.b.t. het gebruik van onze social mediakanalen als ook verbeterde mogelijkheden van hybride vergaderen.

Inkoop

In 2021 is verder uitvoering gegeven aan de professionalisering van inkoop. De volgende resultaten zijn in 2021 bereikt:

- De aanbestedingsprocedures voor diverse werken, leveringen en diensten zijn correct uitgevoerd, waardoor de onrechtmatigheid op alle inkopen aanzienlijk is verminderd. Voorbeelden: Europese aanbestedingen: Verticale Luchtfotografie 2022-2024, Microsoft Licenties, DAS-Twente en Bouwprocesmanager 't Wooldrik. Onderhandse aanbestedingen: Adviseurs constructieve en technische installaties Huis van Borne, renovatie van kunstgrasvelden en projecteider Sportbedrijf.
- De contractenregistratie is up-to-date en wordt bijgehouden waardoor een lager risico is op onnodige verlengingen. Eind 2021 waren 250 contracten geregistreerd.
- In 2021 is gestart met een aanbestedingskalender. Hierdoor kan er een betere planning worden gemaakt van de komende aanbestedingen.
- Per 1 juli 2021 is het 'Convenant inkoop samenwerking 14 Twente gemeenten' van kracht. Dit convenant heeft het doel om regionale aanbestedingen op basis van gelijkwaardige inzet uit te voeren.
- De zogenaamde 'CPV-codes' zijn toegevoegd aan de financiële administratie waardoor alle inkopen in 2021 zijn verdeeld in diverse productgroepen. Hierdoor ontstaat meer inzicht in alle inkopen.

3.6 Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen leveren een forse bijdrage aan de realisatie van maatschappelijke doelen. Participatie in verbonden partijen levert gemeenten niet alleen voordelen op, maar ook financiële en bestuurlijke risico's. Om voordelen optimaal te benutten en risico's te beheersen, is grip en sturing op verbonden partijen belangrijk.

Deze paragraaf geeft een beeld van de doelstellingen van onze verbonden partijen, de behaalde resultaten en de wijze waarop deze resultaten bijdragen aan het beleid en belang van Borne.

De Nota samenwerking, vastgesteld in 2017, dient als houvast voor de samenwerking met partners zoals verbonden partijen en andere samenwerkingen (zoals subsidierelaties) en voor de raad als hulpmiddel om sturing te houden op wat op afstand gebeurt. In de nota staat omschreven hoe raad, college en ambtelijke organisatie kunnen sturen op het behalen van beleidsdoelen en maatschappelijke effecten met de verbonden partijen en andere samenwerkingspartners volgens de Bornse 'cirkel van sturing'.

In 2021 is er met name veel aandacht geweest voor het proces naar de ontvlechting van de Regio Twente per 2022. De Gemeenschappelijk Regeling Regio Twente is ontmanteld. Hiervoor in de plaats is in 2021 de Stichting Twente Board opgericht (sociaal Economische Structuurversterking). Voor de achterblijvende taken is de bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatieschap Twente opgericht en is de Regeling Regio Twente in zijn geheel gewijzigd in de Gemeenschappelijke regeling Gezondheid.

Overzicht verbonden partijen

Onderstaand zijn alle verbonden partijen opgenomen, verdeeld in gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en coöperaties en organisaties met een bestuurlijk belang en een maatschappelijk of algemeen belang.

Gemeenschappelijke regelingen

Overzicht gemeentelijke verbonden partijen (per 31 december 2021)

Naam verbonden partij	Juridische vorm	Vertegenwoordiging/ aandeelhouderschap	Verplichte samenw.
1. Gemeenschappelijke regelingen			
Euregio	Openbaar Lichaam	College	NEE
Gemeentelijk Belastingkantoor Twente	Openbaar Lichaam	College	NEE
Crematoria Twente	Openbaar Lichaam	College	NEE
Regionaal Bedrijventerrein Twente	Openbaar Lichaam	College	NEE
Regio Twente	Openbaar Lichaam	College	taakafh.
Sociaal Werkleerbedrijf Midden Twente	Openbaar Lichaam	College	NEE
Stadsbank Oost Nederland	Openbaar Lichaam	College	NEE
Veiligheidsregio Twente	Openbaar Lichaam	College	JA
Werk en Inkomen Borne, Hengelo & Haaksbergen	Centrumgemeente regeling	College	NEE
Omgevingsdienst Twente	Centrumgemeente regeling	College	JA
2. Vennootschappen en coöperaties			
COGAS	N.V.	College	NEE
Enexis	B.V.	College	NEE
Bank Nederlandse Gemeenten	N.V.	College	NEE
Twence Holding	B.V.	College	NEE
Twente Milieu	N.V.	College	NEE
Vitens	N.V.	College	NEE
Wadinko	N.V.	College	NEE
3. Stichtingen en verenigingen			
Stichting Beheer Dierenpark Borne	Stichting	College	NEE

Hieronder per gemeenschappelijke regeling een toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen voor 2021 en verder. In de laatste alinea van deze paragraaf treft u per gemeenschappelijke regeling een detailoverzicht aan, waarin de algemene gegevens en de specifieke risico's worden benoemd.

1. EUREGIO

EUREGIO is geen verbonden partij in de zin van de Wet Gemeenschappelijke regelingen, maar is een openbaar lichaam. Dit betekent dat voor EUREGIO niet dezelfde verplichtingen gelden ten aanzien van bijvoorbeeld de verzending van de begroting aan de deelnemende gemeenten. De EUREGIO werkt aan het strategieproces EUREGIO 2030: welke visies en strategische doelen zullen de komende jaren aan de basis staan van het werk van de EUREGIO als organisatie en waar komt de inhoudelijke focus te liggen?

2. Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBT)

In het strategieplan GBTwente 2020-2022 heeft GBTwente haar missie en visie herijkt. Omdat GBTwente belastingen persoonlijk en begrijpelijk wil maken, gaat de doorontwikkeling de komende jaren vooral over de menselijke maat en het vermogen om de visie uit te laten dragen door onze medewerkers. Het gaat dus over de wijze waarop de medewerkers in staat zijn om het proces van waarderen, heffen en innen van de gemeentelijke belastingen persoonlijk en begrijpelijk te maken. Voor zowel gemeenten als de inwoners van die gemeenten.

Met name het aantal no cure no pay bureaus op de markt die mensen stimuleren bezwaar te maken tegen hun belastingaanslag heeft forse impact op GBTwente gehad. De afhandeling van deze bezwaren heeft de organisatie fors meer inzet van middelen gekost in 2021.

3. Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT)

Het OLCT heeft tot doel om zorg te dragen voor de continuïteit van een crematoriumvoorzieningen ten behoeve van het verzorgingsgebied. Hierbij wordt de kwaliteit van de crematoriumvoorziening gehandhaafd op het huidige niveau. Uw raad heeft het OLCT in december 2021 geëvalueerd en er is geen aanleiding geweest om het belang in deze gemeenschappelijke regeling te wijzigen of stoppen.

4. Openbaar Lichaam Regionaal Bedrijventerrein Twente (RBT)

Port of Twente bundelt alle krachten van logistiek Twente om de sector te versterken, te verduurzamen en de Twentse economie te ondersteunen. Port of Twente is belangenvereniging, havenbeheerder, grondbedrijf en vestigingsloket in één. Gronden worden in erfpacht uitgegeven. Kopers hebben de keuze tussen het ineens afkopen van de erfpacht of jaarlijks betalen van erfpacht. Deze keuze heeft veel invloed op de snelheid waarmee de middelen terugvloeien in de GR. De risico's, dat erpachters de opstallen verkopen en de GR met problemen opzadelen zijn in de overeenkomsten ondervangen.

Op het gebied van acquisitie wordt samengewerkt met Oost en de NFIA (agentschap voor buitenlandse investeringen). Dit heeft geleid tot goede contacten met beleggers en ontwikkelaars in logistiek vastgoed.

5. Twenteboard

De Regio Twente is in 2021 ontvlochten en per 1 januari 2022 is Twenteboard operationeel. Twenteboard is een samenwerking op sociaal economisch gebied tussen overheid, ondernemers en kennisinstellingen.

6. Gezondheid, GGD, OZJT en Veilig Thuis Twente

De Regio Twente is per 2022 ontvlochten in drie delen. Hierdoor is er ook een gemeenschappelijke regeling ontstaan met de focus op gezondheid. Deze gemeenschappelijke regeling bevat onder andere GGD, OZJT en Veilig Thuis Twente.

7. Recreatieschap Twente

Als gevolg van de ontvlechting van de Regio Twente per 2022 is in 2021 het Recreatieschap Twente opgericht. Deze organisatie beheert en onderhoudt de drie Twentse recreatieparken en de toeristische routes.

8. Sociaal Werkleerbedrijf Midden Twente (SWB)

De SWB is het samenwerkingsverband van Hengelo, Borne en Hof van Twente die uitvoering geeft aan de voormalige Wet Sociale Werkvoorziening, nieuw Beschut Werk en is het ontwikkelbedrijf waarin mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ondersteund en begeleid worden naar betaald werk. Deze resultaten zullen in 2022 beter meetbaar zijn aan de hand van eenduidig gedefinieerde KPI's. Hierbij ligt de focus op kwaliteit, tevredenheid en rendement.

9. Stadsbank Oost Nederland (SON)

In 2021 is gestart met de ontwikkeling van een nieuw financieel model ontwikkeld, waarbij de opzet van de P&C documenten qua opzet, structuur en informatiewaarde worden verbeterd. Binnen dit nieuwe financiële model wordt er ook gewerkt met effectindicatoren.

De bijdrage van de gemeente aan de Stadsbank Oost Nederland is een optelsom van een bijdrage in de bestaanskosten (statisch deel) en een bijdrage per dienstafname (dynamisch deel). De bijdrage voor de gemeente Borne in 2022 bedraagt € 157.800 en is daarmee iets lager dan de gemeentelijke bijdrage in 2021 (€ 159.000).

10. Veiligheidsregio Twente (VRT)

De VRT opereert in heel Twente. De brandweer beschikt over 29 kazernes met materieel verspreid over Twente. Vanuit deze kazernes staat de brandweer 24/7 paraat, met zowel beroeps als vrijwilligers, voor de inzet bij incidenten. Daarnaast maakt de crisisorganisatie gebruik van vele medewerkers van alle gemeenten en van overige organisaties. Rekeninghoudend met de landelijke ontwikkelingen, het regionaal risicoprofiel en de wettelijke kaders, is het nieuwe Beleidsplan 2021-2024 “Stabiele factor in tijden van verandering” opgesteld, inclusief het dekkingsplan brandweer.

11. Werk en Inkomen Borne, Hengelo & Haaksbergen (vm SMS - Samenwerken Maakt Sterker)

Door de centrumgemeente-constructie is er geen sprake van een zelfstandige verantwoording van de gemeenschappelijke regeling, ook al worden er voor de onderlinge kostenverdelingen wel een begroting en een jaar(af)rekening opgesteld. De documenten maken integraal onderdeel uit van de begroting en jaarrekening van de gemeente Hengelo en zijn nog niet beschikbaar.

Inzet in 2021 was, naast het verstrekken van rechtmatige uitkeringen, dat iedereen naar vermogen deelneemt aan de samenleving met de focus op werk (meeprofiteren van de economische groei), ontwikkeling en maatschappelijke participatie.

12. Omgevingsdienst Twente (ODT)

Het ODT streeft naar een model van outputfinanciering, waarbij de vraag gesteld kan worden of dit voor een deel van het werkgebied van de ODT de juiste prikkel is. Bij outputfinanciering is het immers zo dat er geldstromen zijn op basis van productie. Voor het onderdeel vergunningverlening is dit een reële optie, maar bij de vraag naar toezicht lijkt deze financieringsvorm niet passend met het oog op de maatschappelijke resultaten.

Vennootschappen en coöperaties

Hieronder een overzicht van alle vennootschappen en coöperaties waarin Borne aandelen in haar portefeuille heeft. Het overzicht laat zien wat het belang van Borne is en hoe de vermogenspositie er uit ziet. In de laatste alinea treft een u per vennootschap of coöperatie een detailoverzicht aan, waarin nader wordt ingegaan op onder andere risico's en belangrijkste ontwikkelingen.

Overzicht vennootschappen en coöperaties (per 31 december 2021)							
	(x € 1.000)	Aandeel Borne op totaal	(in mln €) Eigen Vermogen per 01/01	(in mln €) Eigen Vermogen per 31/12	(in mln €) Vreemd Vermogen per 01/01	(in mln €) Vreemd Vermogen per 31/12	(in mln €) Resultaat 2021
COGAS	190,5	7,50%	199,1	144,8	95,9	116,7	5,5
ENEXIS	32,5	0,02%	4.116,0	4.432,0	2.975,0	2.800,0	199,0
Bank Nederlandse Gemeenten	268,0	0,19%	4.364,0	5.062,0	160.359,0	143.995,0	236,0
Twence Holding	27,9	2,79%	142,8	149,6	109,5	15,0	12,3
Twente Milieu	40,5	5,36%	12,2	12,2	19,9	19,9	-
Vitens	25,5	0,44%	557,1	600,3	1.340,1	1.387,8	44,6
Wadinko	5,5	2,30%	65,5	74,1	5,5	6,9	8,7

Organisaties met een bestuurlijk belang en een maatschappelijk of algemeen belang

Stichting Beheer Dierpark Borne

In het geval dat formeel juridisch geen sprake is van een verbonden partij door het ontbreken van een financieel belang maar er wel sprake is van:

- een structurele bekostiging in overwegende mate van (de activiteiten van) een organisatie via één of meer geldstromen (begrotingsfinanciering, subsidie en overeenkomst van opdracht); én
- een bestuurlijk belang;

beveelt de Commissie BBV aan om deze organisaties, gezien het maatschappelijke of algemene belang en de mogelijke risico's, toch op te nemen in deze paragraaf.

In bijlage 1 treft u van de stichting beheer dierenpark Borne een detailoverzicht aan, waarin nader wordt ingegaan op onder andere risico's en ontwikkelingen

3.7 Paragraaf Grondbeleid

Inleiding Inleiding

De gemeente Borne wil sturing geven aan (de kwaliteit van) ruimtelijke ontwikkelingen. Dit vanuit een regisserende rol. De Wet ruimtelijke ordening (Wro) biedt gemeenten de mogelijkheid om in geval van particuliere initiatieven de regie te voeren op de inhoud. De gemeente kan daarnaast op basis van de Wro kosten verhalen die zij maakt vanwege particuliere initiatieven. Ondanks dat de gemeente over een effectief instrumentarium beschikt om ontwikkelingen over te laten aan de markt, kunnen er situaties zijn waarin de gemeente zelf de ontwikkeling oppakt. Een actief grondbeleid kan bijvoorbeeld aangewezen zijn indien de markt de ontwikkeling niet oppikt. Per situatie wordt bezien welke vorm van grondbeleid en welke in te zetten instrumenten het beste passen bij de te realiseren doelen van het ruimtelijk beleid.

De exploitatie van bouwgrond wordt jaarlijks gerapporteerd in de Meerjaren Prognose Grondexploitatie (MPG).

Doelstellingen

Grondbeleid is een instrument dat wordt ingezet om doelstellingen op andere beleidsvelden te kunnen realiseren. Vanuit de beleidsvelden volkshuisvesting, economie & werkgelegenheid, maatschappelijke ontwikkeling en verkeer & vervoer worden de zogenaamde w-vragen (wat? waar? wanneer?) ingevuld en vastgelegd in de Structuurvisie. In juni 2015 heeft de gemeenteraad de structuurvisie Borne 2030 vastgesteld.

Relaties met overig beleid: bovenlokaal beleid

Provinciale doelstellingen van het grondbeleid vertonen slechts een gedeeltelijke overlap met het gemeentelijk grondbeleid. Provinciaal beleid is gericht op de aanleg van nieuwe natuur, wegen, recreatie- en bedrijventerreinen.

Op 12 juli 2012 heeft de bestuurlijke conferentie van de Netwerkstad opdracht gegeven om te komen tot een verdergaande samenwerking. Concreet heeft dit geleid tot een Ontwikkelagenda Netwerkstad en de kantoren- en bedrijventerreinvisie. Begin 2016 hebben de provincie Overijssel en de gemeenten in Twente woonafspraken ondertekend. Uitgangspunt van deze afspraken was dat alle gemeenten bouwen voor eigen behoefte. In verdere afspraken, maart 2017, was de groei in de Bornsche Maten beperkt van 2700 tot 2300 woningen. Begin 2021 is echter de Regionale Woonagenda Twente 2021 – 2025 ondertekend. Hierin wordt onder andere ingegaan op de verschillende ambities op de Woonagenda met bestandsdelen en uitwerkingen daarvan. Met de huidige woningcrisis zijn de plafonds voor woningbouw opgeheven en kan er in Bornsche Maten ook weer gebouwd worden voor de regio.

Relaties met overig beleid: lokaal beleid

De hoofdlijnen van het lokale grondbeleid zijn vastgelegd in de Nota Grondbeleid 2011-2015 die op 31 mei 2011 door de gemeenteraad is vastgesteld. Voor verdere toelichting op het grondbeleid wordt verwezen naar deze nota. De Nota Grondbeleid zal worden herijkt. Zolang er geen nieuwe nota grondbeleid is vastgesteld blijft de huidige nota van kracht.

Grondprijzen

Jaarlijks moeten de te hanteren grondprijzen worden herzien. Dit gebeurde middels de nota grondprijzen waarin jaarlijks werd uitgelegd hoe de prijzen tot stand waren gekomen. Om dit te vereenvoudigen is het grondprijnsbeleid 2022-2026 geschreven wat eenmaal in de vijf jaar moet worden herzien. Hierin zijn de uitgangspunten beschreven voor de totstandkoming van de grondprijzen. Hiernaast is een grondprijnsbrief opgesteld waarin jaarlijks op basis van het grondprijnsbeleid uitsluitend de grondprijzen bekend worden gemaakt. Met het grondprijnsbeleid wordt nu voor alle categorieën rekening gehouden met de Floor Space Index (FSI). Wanneer deze groter wordt dan 1 wordt de grondprijs berekend over het bruto vloeroppervlak (bvo) in plaats van over de kavel. Ook wordt nu rekening gehouden met een index gedurende het jaar.

Beheer

Tijdelijk beheer

Aangekocht onroerend goed wordt zo mogelijk verhuurd of verpacht tot het nodig is voor de ontwikkelingen ter plaatse. Hierbij worden zoveel als mogelijk is marktconforme prijzen gerekend. Indien verhuren of verpachten niet tot de mogelijkheden behoort, wordt het onroerend goed onderhouden tot het nodig is voor de ontwikkelingen ter plaatse. Opbrengsten komen ten gunste van het betreffende project, kosten ten laste ervan. De opbrengsten en uitgaven worden verantwoord in de betreffende grondexploitaties.

Permanent beheer

In voorkomende gevallen wordt onroerend goed permanent beheerd. Hierbij moet met name gedacht worden aan erfpacht, opstalrecht en permanente verhuur.

Overzicht te verwachten planresultaten

In de onderstaande tabel 'complexen in exploitatie' worden de planresultaten per 1 januari 2021 van de vastgestelde grondexploitaties weergegeven en vergeleken met de planresultaten per 1 januari 2022. Let op: een negatieve boekwaarde correspondeert met een positief saldo in het betreffende complex en omgekeerd. Hetzelfde geldt voor het saldo. Dit saldo is berekend op eindwaarde en op Netto Contante Waarde (NCW, is hetzelfde als "startwaarde", zie ook toelichting in het gearceerde kader onder de tabel). Een positieve NCW of eindwaarde betreft een tekort, een negatieve een overschot.

Tabel 1: complexen in exploitatie (* €1.000)	boek-waarde 1-1-2021	grondexploitatie per 1-1-2021 eind per 31-12	NCW per 1-1-2022***	mutaties boek-waarde 2021	boek-waarde 31-12-2021	eind per 31-12	NCW per 1-1-2022
<u>Bedrijventerreinen</u>							
Bedrijventerrein Veldkamp*	47.810	2030	24.437	-8.440	39.370	2025	23.136
<u>Woningbouw</u>							
Bornsche Maten	18.296	2029	2.463	-18.296	-	-	-
De Veste	-	-	-	413	413	2024	-1.885
Eschwonen de Maten I	-	-	-	-4.745	-4.745	2025	-6.351
Eschwonen de Maten II	-	-	-	14.584	14.584	2028	-476
Oosterveld Zenderen	-2.276	2022	-2.746	-515	-2.791	2022	-2.726
Kollergang	-831	2023	-1.489	-474	-1.305	2023	-1.468
Wijkerslocatie Olde Engberink**	4.778	2030	-1.176	79	4.857	2030	-2.259
Bornsche Flieren	2.704	2022	2.360	-334	2.370	2022	2.408
Uitbreiding Hertme II	-248	2026	-526	38	-210	2026	-1.378
<u>Overig</u>							
Kernrand Borne West	564	2022	223	16	580	2023	226
saldo	70.797		23.547	-17.674	53.123		9.227

* 35/115 aandeel Borne, overige 80/115 aandeel Hengelo

** 50% aandeel Borne, overige 50% aandeel Hengelo

De Netto Contante Waarde (NCW) wordt gebaseerd op de eindwaarde. De eindwaarde is het geheel van alle geboekte en geprognoseerde kosten en opbrengsten, inclusief rentetoerekening en effecten van indexering in de toekomst (de kosten- en de opbrengstenstijging). Die eindwaarde wordt teruggerekend door middel van de disconteringsvoet, een percentage dat jaarlijks "terug" verrekend wordt om de waarde van het complex op de peildatum (1-1-2022) te bepalen. Voor tekort exploitaties betekent dit dat voor de NCW een voorziening wordt getroffen. Deze voorziening wordt geacht zonder verdere maatregelen te groeien naar de eindwaarde, zodat bij afsluiting van het complex de voorziening het uiteindelijke tekort dekt. Tot enkele jaren geleden was het gangbaar om de disconteringsvoet gelijk te stellen aan de rente. Immers, de voorziening zou dan "vanzelf" de benodigde groei generen door rente inkomsten. Sinds enkele jaren schrijft het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor dat de te hanteren disconteringsvoet 2% moet zijn. Zo lang de prognose van de rentetoerekening aan de grondexploitatie gelijk aan of hoger dan de disconteringsvoet was, leverde dit geen problemen op. Het toe te rekenen rentepercentage is gebaseerd op de leningenportefeuille van de gemeente en regelgeving die daarop betrekking heeft. Per 1 januari 2021 werd voor het eerst een rente toegerekend die lager is dan de voorgeschreven disconteringsvoet. Zodoende daalt de NCW ten opzichte van de eindwaarde meer dan op basis van de rente te verantwoorden is. Om aan wet- en regelgeving te voldoen, ligt de NCW 2% ten grondslag aan de getroffen voorzieningen. Ook is deze NCW gebruikt voor de vergelijking met de grondexploitatie van vorig jaar.

De boekwaarden per 31 december 2021 liggen ten grondslag aan het begrote resultaat per 1 januari 2022 op NCW. De boekwaarden per 31 december 2021 zijn verwerkt in de herzieningen van de grondexploitatie per 1 januari 2022. Deze zijn opgenomen in de Meerjaren Prognose Grondexploitatie (MPG) 2022. De MPG 2022 wordt aan de gemeenteraad aangeboden ter vaststelling, voorafgaand aan de jaarstukken 2021.

Om de resultaten op NCW 1-1-2021 te vergelijken met die per 1-1-2022, zijn deze met de disconteringsvoet (2%) verhoogd. De voorlaatste kolom in tabel 1 geeft de verschillen van de NCW per 1-1-2022 weer met de NCW 2021 per 1-1-2022. Zodoende blijkt dat de grondexploitatie gezamenlijk (op 100% basis, dus inclusief de aandelen Hengelo in De Veldkamp en Wijkerslocatie Olde Engberink) met circa € 1,94 miljoen zijn verbeterd. De belangrijkste oorzaak hiervan is de afronding van deelfases van Bornsche Maten die volledig gereed zijn,

waarbij de boekwaarden de werkelijke kosten en opbrengsten zijn. De verwachte kosten (prognose) nemen hierdoor nominaal in grote mate af waardoor ook een groot voordeel ontstaan voor de rente toerekening. Verder hebben verhoogde grondprijzen en de opbrengstenstijgingsparameter een positief effect op een aantal grondexploitaties. Een korte toelichting op enkele projecten wordt in het vervolg van deze paragraaf gegeven, nadere toelichting is te vinden in de MPG 2022.

Wanneer een grondexploitatie een tekort vertoont, moet hiervoor een voorziening worden getroffen. Deze voorziening moet worden getroffen zodra het tekort bekend is. Conform wet- en regelgeving wordt per 31-12 winst genomen op basis van de Percentage of Completion (POC) methode. Deze winstneming wordt, net als de verliesvoorziening, niet verrekend in de boekwaarde van het betreffende complex en is in de jaarrekening terug te vinden in de exploitatie en op de balans. De ontwikkelingen in 2021 van de voorzieningen en de winstnemingen worden weergegeven in de volgende tabel:

Tabel 2: complexen in exploitatie, voorzieningen en winstnemingen

alle bedragen x € 1.000

complex	voorziening per 1-1-2021	winst-nemingen per 1-1-2021	mutatie winst-neming 31-12-2021	winstneming totaal per 31-12-2021	mutatie voorziening per 31-12-2021	voorziening per 31-12-2021
Bedrijventerreinen						
Bedrijventerrein Veldkamp*	7.291	-	-	-	-250	7.041
Woningbouw						
Bornse Maten	2.415	-	-	-	-2.415	-
De Veste	-	-	1.100	1.100	-	-
Eschwonon de Maten I	-	-	5.202	5.202	-	-
Eschwonon de Maten II	-	-	4	4	-	-
Oosterveld Zenderen	-	2.500	224	2.724	-	-
Kollergang	-	798	264	1.062	-	-
Wijklocatie Olde Bornse Flieren	2.314	192	153	345	-	-
Uitbreiding Hertme II	-	140	58	197	94	2.408
Overig						
Kernrand Borne West	219	-	-	-	7	228
saldo	12.239	3.631	7.003	10.633	-2.564	9.675

* De weergegeven verliesvoorziening is voor het Bornse aandeel in het tekort. Hengelo treft een voorziening voor het overige deel

** Winstneming vindt 100% plaats, 50% daarvan wordt afgedragen aan Hengelo

De voorzieningen per 31-12-2021 zijn getroffen op basis van de NCW per 1-1-2021. Indien er geen enkele wijziging in de grondexploitatie zou zijn opgetreden, en in het boekjaar 2021 precies de prognose van de grondexploitatie 2021 was gevolgd, dan zou nog steeds de voorziening verhoogd moeten worden naar de NCW 2021 per 1-1-2022 in tabel 1.

Korte toelichting van drie grondexploitatieprojecten

Westermaat De Veldkamp

De gemeenten Borne en Hengelo ontwikkelen samen het Bedrijventerrein Westermaat De Veldkamp. De gemeente Hengelo is verantwoordelijk voor 80/115 deel van het resultaat, Borne voor 35/115. Voor het Bornse aandeel in het becijferde tekort van de grondexploitatie is een voorziening getroffen (de gemeente Hengelo heeft een voorziening getroffen voor haar aandeel). Op basis van de in de MPG 2022 opgenomen herziening van de grondexploitatie, wordt rekening gehouden met een tekort van € 23,14 miljoen op NCW per 1-1-2022. Dit is een aanzienlijke verbetering ten opzichte van de grondexploitatie 2021. Deze verbetering komt door de combinatie van de verlaagde rente, de verkorte looptijd en de hogere uitgifteprijs. De uitgifte van de kavels gaat sneller dan verwacht waardoor de einddatum van 31-12-2030 naar 31-12-2025 is verlegd, wat resulteert in lagere beheerkosten. Deze snellere uitgifte en het lagere rentepercentage van 1,7% naar 1,4% resulteert tevens in lagere rentekosten. De uitgifteprijs zijn verhoogd wat resulteert in een hogere opbrengst.

Bornsche Maten

Voorgesteld wordt om de grondexploitatie Bornsche Maten als volgt uit te splitsen:

- Fases die zijn afgerond (verleden);
- Fases die momenteel in ontwikkeling zijn (heden);
- Fases die nog volledig ontwikkeld moeten worden (toekomst).

Fases die zijn afgerond worden afgesloten waarbij het voordelig resultaat van € 6,5 miljoen ten gunste komt van de reserve grondexploitaties.

Fases die momenteel in ontwikkeling zijn worden meegenomen in deze MPG. Het verwacht resultaat van deze fases bedraagt hiermee circa € 1,6 miljoen positief op NCW per 1-1-2022. Het oorspronkelijke resultaat van deze actieve grondexploitaties bedroeg 4,0 miljoen positief op NCW per 1-1-2021.

De gronden uit de fases die nog in ontwikkeling moeten komen (prov. Weg (de Knip), Park Oud Borne, de Horsten en Beekdal wonen) worden overgeheveld naar de materiele vaste activa (MVA) tegen de boekwaarde van €10,4 miljoen.

Wijkerslocatie Olde Engberink

Het overschot op NCW van Olde Engberink zoals opgenomen in de MPG 2022 bedraagt € 2,26 miljoen. In vergelijking met de grondexploitatie van 2021 is dit een verbetering van ruim € 1,08 miljoen. De voornaamste oorzaak van deze verbetering zijn de verhoogde grondprijzen naar aanleiding van taxatie. Verder dragen een lagere rente en een verhoogde inkomstenstijgingsparameters bij aan het verbeterde resultaat.

Nadere analyse van deze drie grondexploitaties en van alle overige grondexploitaties, met daarbij van de verschillen met 2021, is te vinden in de MPG 2022.

Exploitaties derden

Onderstaande tabel 'Exploitaties van derden' is bestemd voor particuliere exploitaties waarvoor de gemeente een complex heeft geopend en een boekwaarde heeft opgebouwd. Deze boekwaarden worden normaal gesproken middels kostenverhaal volledig op de exploitant verhaald. In een aantal gevallen zijn de kosten niet (geheel) te verhalen. De boekwaarden van deze complexen worden geheel gedekt door de getroffen voorzieningen. Dit laat onverlet dat een zo groot mogelijk deel van de kosten zal worden verhaald. De aldus te verkrijgen inkomsten worden als zodanig in het betreffende complex geboekt en zullen leiden tot (gedeeltelijk) terugstorten van de getroffen voorziening in de Reserve Grondexploitatie. Per 1-1-2021 is er binnen de gemeente Borne geen sprake van een dergelijk complex. Wel is de gemeente deelnemer in de grondexploitatie RBT (XL Businesspark Twente).

Het RBT staat voor Regionaal Bedrijventerrein Twente en is een gezamenlijk initiatief van de provincie Overijssel en de gemeenten Almelo, Hengelo, Enschede en Borne. In dit plan worden bedrijventerreinen groter dan 2 hectare gerealiseerd. De samenwerking en de werkwijze van de projectorganisatie is vastgelegd in een Gemeenschappelijke Regeling. Het project wordt geheel uitgevoerd door een eigen projectorganisatie, aangestuurd door een algemeen en een dagelijks bestuur. In beide is Borne vertegenwoordigd. De gemeente Borne heeft een aandeel van 8% in de grondexploitatie. Gezien dat er tot vorig jaar een tekort becijferd was, was voor dit aandeel een voorziening getroffen. Dit jaar wordt het resultaat echter positief en zal er winst uitgekeerd worden aan de deelnemers, op basis van de in de gemeenschappelijke regeling vastgelegde verdeelsleutel. Volgens de Gemeenschappelijke Regeling moet de jaarlijkse herziening van de grondexploitatie vóór 15 juli zijn vastgesteld door het algemeen bestuur, na kennisgeving aan de betrokken raden en staten. Het resultaat hiervan staat nog niet vast. In onderstaande tabel is uitgegaan van het resultaat van de meest actuele versie van de concept grondexploitatie 2021. Indien noodzakelijk op basis van de definitieve grondexploitatie zal de winstneming worden aangepast.

Tabel 3: openstaande exploitaties van derden
bedragen x € 1.000

complex	boek- waarde 1-1-2021	grondexploitatie per 1-1-2021 eind per 31-12	NCW per 1-1-2022**	mutaties boek- waarde 2021	boek- waarde 31-12- 2021	grondexploitatie per eind per 31-12	NCW per 1-1-2022	1-1-2022 verschil NCW**
RBT*	70.979	2028	4.754	-20.591	50.388	2025	-7.129	-11.882
saldo	70.979		4.754	-20.591	50.388		-7.129	-11.882

* op basis van concept jaarstukken 2021

** de netto contante waarde per 1-1-2021 is met 2% verhoogd tot de NCW 2021 per 1-1-2022

Tabel 4: openstaande exploitaties van derden
bedragen x € 1.000

complex	voorziening per 1-1-2021	mutatie voorziening	voorziening per 31-12-2021	mutatie winstneming	winstneming per 31-12-2021
RBT*	373	-373	-	172	172
saldo	373	-373	-	172	172

* op basis van concept jaarstukken 2021, getallen staan voor Borne's aandeel

Het RBT komt, als Gemeenschappelijke Regeling, ook aan bod in de paragraaf Verbonden Partijen van deze jaarstukken.

Tabel 5: verliesvoorzieningen
bedragen x € 1.000

complex	grondexploitatie per 1-1-2022		voorziening per		mutatie	voorziening	
	eind per 31-12	NCW per 1-1-2022	eindwaarde 31-12-2020	31-12-2021	voorziening	einddatum	
In exploitatie							
<i>Bedrijventerreinen</i>							
Bedrijventerrein Veldkamp*	2025	7.041	7.622	7.291	7.041	-250	2.320
<i>Woningbouw</i>							
Bomsche Maten	-	-	-	2.415	-	-2.415	-
Bomsche Flieren	2022	2.408	2.456	2.314	2.408	94	2.456
<i>Overig</i>							
Kemrand Borne West	2023	226	235	219	226	7	235
Openstaande exploitaties derden							
RBT*	2025	-	-617	373	-	-373	-
saldo				12.612	9.675	-2.937	5.010

* getallen staan voor het Borne's aandeel

Af te sluiten complexen

Per 31 december 2021 worden acht van de elf deel-grondexploitaties van Borsche Maten afgesloten. Fases 1ab (Nieuw Borne/Oost-Esch wonen), 2a (Tuinstad), 2b (Singelwonen) en 5 (Hoofdinfrastructuur) worden afgesloten. Verder worden ook 1c (Oost Esch provinciale weg), 3c (Park Oud Borne), 3d (de Horsten) en 4a (Beekdal wonen) afgesloten en worden van deze fases de boekwaarden overgeheveld naar de materiele vaste activa.

Nagekomen kosten / opbrengsten afgesloten projecten

In 2021 zijn geen nagekomen kosten of opbrengsten in verband met afgesloten projecten geboekt.

Algemene Reserve Grondexploitaties

De Algemene Reserve Grondexploitatie (ARG) is de reserve waarmee winsten uit grondexploitaties worden verrekend en verliezen uit grondexploitaties worden gedekt.

Conform wet- en regelgeving worden verliezen gedekt / voorzien in het jaar waarin het verlies tot uitdrukking komt (onafwendbaar is). Dit is meestal het jaar waarin de exploitatie wordt vastgesteld of het jaar waarin een boekwaarde is ontstaan die nog niet is verantwoord middels een grondexploitatie. Voorzieningen worden getroffen voor het resultaat op startwaarde (contante waarde) van de betreffende grondexploitatie. Door de jaarlijkse herziening van de grondexploitatie en op basis daarvan aanpassing van de voorziening, groeit deze mee naar de benodigde eindwaarde. Aangezien aan de ARG jaarlijks rente op de ARG en de voorzieningen wordt toegevoegd, zijn de benodigde toevoegingen geborgd.

Naast de verrekening van winsten en verliezen speelt de ARG een belangrijke rol in de dekking van risico. De ARG dient te worden beschouwd als de buffer voor de risico's waarvan de omvang niet redelijkerwijs is in te schatten. De hoogte van de ARG wordt uitgedrukt als percentage van de boekwaarde voor zover de gemeente Borne het risico draagt. Dit betekent dat boekwaarden van de projecten De Veldkamp (35/115) en Wijkerslocatie Olde Engberink (50/50) alleen worden meegewogen voor het Bornse aandeel, al staan deze projecten in hun geheel in de boeken. Anderzijds betekent dit dat de boekwaarde RBT, niet in de gemeentelijke rekening terug te vinden, voor de 8% die Borne daaraan deelneemt, moet worden meegewogen. Ten slotte worden tussentijdse winstnemingen sinds 2017 niet meer ten laste gebracht van de boekwaarde van de complexen. Zodoende moeten deze worden verrekend met de boekwaarde om een realistisch beeld te verkrijgen.

In de volgende tabel zijn de toevoegingen en onttrekkingen aan de Algemene Reserve Grondexploitatie in 2021 weergegeven:

Tabel 6	
Mutaties	Bedrag
Saldo ARG 1-1-2021	1.817.213
Resultaatbestemming 2020	2.301.599
Onttrekking	279.000
Saldo ARG 31-12-2021	3.839.812

Het saldo per 1 januari 2021 van de ARG bedroeg € 1,8 miljoen. Ultimo 2021 bedraagt de reserve € 3,8 miljoen. De boekwaarde van het Bornse aandeel in de grondexploitaties bedraagt per 31-12-2021 €27.037.851. Op basis van de weerstandsnorm die bepaalt dat de ARG 10% van de boekwaarde dient te bedragen, dient er minimaal €2,7 miljoen in de ARG te zitten. Hier wordt aan voldaan. Indien de mutaties in de voorzieningen en de tussentijdse winstnemingen met de ARG worden verrekend, zit er €14,9 miljoen in de ARG. Dit is meer dan er in hoeft te zitten. Bij de resultaatbestemming na de jaarstukken wordt dit uiteindelijk vereffend.

B

**Jaarrekening 2021
Gemeente Borne**

Balans per 31 december 2021

ACTIVA (* € 1.000)	31 december 2021	31 december 2020
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa	-	-
Materiële vaste activa	62.874	52.395
Investerings met een economisch nut	47.171	37.430
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	4.969	5.279
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	10.733	9.685
Financiële vaste activa	4.161	3.926
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	738	738
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen	-	-
Leningen aan deelnemingen	108	220
Overige leningen u/g	3.316	2.968
Overige langlopende uitzettingen	-	-
TOTAAL VASTE ACTIVA	67.035	56.320
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden	53.095	62.189
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	53.095	62.189
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.581	3.410
Vorderingen op openbare lichamen	234	657
Overige vorderingen	3.348	2.753
Liquide middelen	31	26
Banksaldi	27	19
Kassaldi	4	7
Overlopende activa	6.614	9.611
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	4.754	5.705
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.860	3.907
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	63.320	75.236
TOTAAL ACTIVA	130.355	131.556

PASSIVA (* € 1.000)	31 december 2021	31 december 2020
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen	36.720	25.200
Algemene reserves	15.065	18.394
Bestemmingsreserves	10.892	9.721
Gerealiseerde resultaat	10.763	-2.915
Voorzieningen	8.172	9.352
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.704	4.281
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	3.468	5.072
Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar	59.614	71.117
Onderhandse leningen van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-	-
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	59.577	71.019
Door derden belegde gelden	33	93
Waarborgsommen	5	4
TOTAAL VASTE PASSIVA	104.506	105.669
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto-vloTTende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	15.082	19.124
Overige kasgeldleningen	9.000	13.000
Banksaldi	2.939	4.029
Overige schulden	3.142	2.095
Overlopende passiva	10.768	6.764
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.541	4.602
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	4.224	2.161
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	3	-
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	25.850	25.887
TOTAAL PASSIVA	130.355	131.556
Gewaarborgde geldleningen	94.342	97.607
Garantstellingen	943	1.030

2 Overzicht van baten en lasten 2021

De baten en lasten over het verslagjaar zijn, aangevuld met de reserve mutaties, als volgt weer te geven:

OVERZICHT BATEN EN LASTEN 2021 (* € 1.000)	Primitieve begroting 2021			Actuele begroting 2021			Realisatie 2021		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma's									
Solidair Borne	38.736	10.179	28.558	39.967	10.373	29.594	40.758	10.733	30.025
Duurzaam Borne	16.827	11.921	4.906	16.884	11.921	4.963	20.932	25.210	-4.278
Verbindend Borne	2.307	306	2.002	2.734	313	2.421	2.720	534	2.186
Borne Algemeen	2.270	117	2.152	1.476	121	1.356	1.459	633	825
Subotaal programma's	60.141	22.522	37.619	61.061	22.727	38.334	65.869	37.109	28.759
Algemene dekkingsmiddelen									
Algemene uitkering	28	34.506	-34.478	28	37.216	-37.188	28	37.359	-37.331
Lokale heffingen	270	7.444	-7.175	270	7.444	-7.175	344	7.480	-7.137
Dividend	-	1.100	-1.100	-	3.307	-3.307	-	3.493	-3.493
Saldo financieringsfunctie	232	257	-25	309	293	16	316	275	41
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	148	-148	-	148	-148	-	-	-
Totaal algemene dekkingsmiddelen	530	43.455	-42.925	606	48.408	-47.802	687	48.607	-47.919
Overhead	6.807	35	6.772	7.808	121	7.687	7.809	169	7.640
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	64	-	64	64	-	64	-	-	-
Gerealiseerde saldo van baten en lasten	67.541	66.012	1.529	69.539	71.256	-1.717	74.366	85.885	-11.520
Mutaties reserves	233	1.762	-1.529	7.026	5.309	1.717	7.024	6.267	757
Gerealiseerde resultaat	67.774	67.774	0	76.565	76.565	-0	81.389	92.152	-10.763

3 Grondslagen voor de waardering en de bepaling van het resultaat

Waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de september circulaire van het boekjaar.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2017 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

Balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Warme gronden

Gronden verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, worden in de regel geduid als 'warme gronden'. Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) worden deze verantwoord onder materiële vaste activa (artikel 52 lid 1 onderdeel a BBV) tegen de verwervingskosten. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan.

In de bepaling of er bij deze 'warme gronden' sprake is van een duurzame waardevermindering, zoals bedoeld in artikel 65 BBV lid 1, kan onder de volgende cumulatieve voorwaarden uitgegaan worden van de waarde in toekomstige bestemming in plaats van de geldende bestemming:

- de gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd;
- de gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid;
- de visie / het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of rijk;
- er is een betrokkenheid bij de gebiedsontwikkeling van provincie of rijksoverheid;
- het mag alleen gaan om gebiedsontwikkeling voor de bouw van woningen en niet voor bedrijfsterreinen;
- periodiek (minimaal eens in de 2 jaar) worden de gronden getaxeerd tegen de waarde volgens de toekomstige woningbouwbestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheden van de ontwikkelmogelijkheden.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan.

Door de invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór het begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

De aan derden verstrekte geldleningen zijn opgenomen tegen het overdrachtsbedrag verminderd met de ontvangen aflossingen.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Vorraden

Onderhanden werk

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn opgenomen algemene- en bestemmingsreserves alsmede het saldo van de rekening van baten en lasten.

Vorzieningen

Vorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde (tegen 1,648%) van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden met rentetypische looptijd langer dan één jaar

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

4 Toelichting op de balans per 31 december 2021

4.1 Vaste activa

De vaste activa bestaan uit:

(* € 1.000)	31 dec. '21	31 dec. '20
Immateriële vaste activa	-	-
Materiële vaste activa	62.874	52.395
Financiële vaste activa	4.161	3.926
Totaal	67.035	56.320

De verschillende onderdelen zijn hieronder toegelicht.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit:

(* € 1.000)	31 dec. '21	31 dec. '20
Investeringen met een economisch nut	47.171	37.430
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	4.969	5.279
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	10.733	9.685
Totaal	62.874	52.395

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen weer:

(* € 1.000)	Bkw. 31-12-2020	Investeringen	Bijdragen van derden	Afschrijvingen	Desinvesteringen	Afwaardering	Bkw. 31-12-2021
Economisch nut:							
Gronden en terreinen*	2.353	11.041	23	134	-	-	13.238
Bedrijfsgebouwen	30.359	1.446	2	2.162	-	-	29.640
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	56	-	-	5	-	-	51
Machines, apparaten en installaties	2.912	80	-	357	-	-	2.636
Overige materiële vaste activa	1.750	-	-	144	-	-	1.607
Totaal economisch nut	37.430	12.567	25	2.802	-	-	47.171
Economisch nut, dekking door heffing:							
Gronden en terreinen	359	-	-	19	-	-	340
Bedrijfsgebouwen	45	-	-	2	-	-	42
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.875	925	925	289	-	-	4.587
Overige materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-	-
Totaal economisch nut, dekking door heffing	5.279	925	925	310	-	-	4.969
Maatschappelijk nut vóór 2017:							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.030	-	-	81	-	-	1.949
Overige materiële vaste activa	13	-	-	1	-	-	12
<i>Subtotaal</i>	<i>2.043</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>82</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>1.961</i>
Maatschappelijk nut vanaf 2017:							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	7.554	2.097	760	196	-	-	8.695
Overige materiële vaste activa	88	-	-	11	-	-	77
<i>Subtotaal</i>	<i>7.642</i>	<i>2.097</i>	<i>760</i>	<i>207</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>8.772</i>
Totaal maatschappelijk nut	9.685	2.097	760	289	-	-	10.733
Totaal	52.395	15.589	1.710	3.401	-	-	62.874

* Vanuit de Bornsche Maten zijn er strategische gronden overgeheveld vanuit de voorraden naar de materiële vaste activa. Dit betreft een bedrag van € 10.410.426. Op het moment dat er een plan wordt ontwikkeld kunnen deze gronden weer worden overgeheveld naar de voorraden. Zie ook de alinea warme gronden onder de waarderingsgrondslagen.

In onderstaande tabel worden alle kredieten weergegeven en wat er t/m 31-12-2021 is besteed. Uitgangspunt is dat elke investering binnen de door de raad beschikbaar gestelde kredieten plaats kan vinden.

(* € 1.000)	Startdatum	Beschikbaar krediet	Besteed t/m 2020	Besteed 2021	Resterend krediet	Afsluiten (ja/nee)
Onderwijsleerpakket De Vonder	1-1-2018	190	127	-	63	ja
Duurzame herontw.gymzaal Hooiberg	1-1-2019	138	149	23	-34	ja
Renov. en energiebesp. maatregelen zwembad	1-1-2019	2.495	1.982	284	229	deels
Uitbreiding Beekpark	15-12-2020	1.100	-	110	990	nee
Nieuwbouw Bornsche Maten	15-12-2020	400	1	201	198	nee
Vorbereidingskrediet 't Wooldrik	1-1-2021	1.265	-	402	863	nee
Reuvekamp	29-6-2021	5.215	-	-	5.215	nee
Kinderopvang 't Wooldrik	29-6-2021	1.200	-	-	1.200	nee
Sportcomplex 't Wooldrik	29-6-2021	17.334	-	-	17.334	nee
Vervanging 2 kunstgrasvelden	16-11-2021	685	-	203	482	nee
Totaal programma 1 Solidair Borne		30.022	2.259	1.223	26.540	
Openbare buitenverlichting	1-1-2019	2.250	1.788	231	231	ja
Stapsteen 3 overweg Deldensestraat	5-2-2019	428	307	227	-106	ja
Invoering BGT	24-9-2019	84	28	14	42	ja
Herinrichting Grotestraat Zuid	4-2-2020	120	85	-16	51	ja
Bomen 2020	10-3-2020	50	24	17	9	ja
Herinrichting Europastraat	10-3-2020	995	45	690	260	nee
GRP kredieten	1-1-2021	3.076	-	653	2.423	ja
Bundeling A1/A35	25-5-2021	5.000	-	-	5.000	nee
Oonksweg onderdoorgang	25-5-2021	4.100	-	62	4.038	nee
Bornerbroeksestraat fietsonderdoorgang	25-5-2021	864	-	-	864	nee
F35: Parallelweg-Oonksweg	25-5-2021	368	-	43	325	nee
Bomen 2021	29-6-2021	280	-	12	268	nee
Wegen 2021	29-6-2021	100	-	-	100	nee
Bermen 2021	29-6-2021	70	-	72	-2	ja
Verkeersborden 2021	29-6-2021	70	-	-	70	nee
Speeltoestellen 2021	29-6-2021	42	-	-	42	nee
Totaal programma 2 Duurzaam Borne		17.897	2.277	2.005	13.615	
ICT:Pijler 8 , verdere digitalisering	6-6-2017	140	117	22	1	ja
ICT:Vervangingsinvesteringen 2018	6-3-2018	217	172	45	-	ja
Aankoop AZC	12-5-2020	963	-	900	63	ja
Huis van Borne : verbouwing	20-4-2021	5.200	-	102	5.098	nee
Huis van Borne : inrichting	20-4-2021	348	-	-	348	nee
Huis van Borne : Rode Kruis gebouw	9-11-2021	230	-	229	1	ja
Totaal programma 4 Borne Algemeen		7.098	289	1.298	5.510	
Totaal		55.017	4.825	4.526	45.665	

Bij de 2e Bestuursrapportage zijn de overschrijdingen op de kredieten "Duurzame herontwikkeling gymzaal De Hooiberg" en "Stapsteen 3 overweg Deldensestraat" reeds toegelicht.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan uit:

(* € 1.000)	31 dec. '21	31 dec. '20
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	738	738
Kapitaalverstrekking aan gemeenschappelijke regelingen	-	-
Leningen aan deelnemingen	108	220
Overige leningen u/g	3.316	2.968
Overige langlopende uitzettingen	-	-
Totaal	4.161	3.926

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de financiële vaste activa weer:

(* € 1.000)	Bkw. 31 dec. '20	Investerings/ Verstrekkings	Des- investeringen	Afschrijvingen/ Aflossingen	Afwaardering	Bkw.31 dec. '21
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	738	-	-	-	-	738
Kapitaalverstrekking aan gemeenschappelijke regelingen	-	-	-	-	-	-
Leningen aan deelnemingen	220	-	-	112	-	108
Overige leningen u/g	2.968	1.209	-	862	-	3.316
Overige langlopende uitzettingen	-	-	-	-	-	-
Totaal	3.926	1.209	-	974	-	4.161

Leningen aan deelnemingen:

Vitens heeft dit jaar € 111.640 afgelost op de achtergestelde lening.

Overige leningen u/g:

Hieronder vallen de startersleningen (via SvN) en de hypothecaire geldleningen.

Verstrekkings:

Naast startersleningen zijn er in 2021 ook middelen beschikbaar gesteld voor Blijversleningen (€ 225.000) en Verzilverleningen (€ 400.000).

Aflossingen:

Er is voor € 291.000 aan hypothecaire geldleningen afgelost en voor € 571.000 aan startersleningen afgelost.

4.2 Vlottende activa

De vlottende activa bestaan uit:

<i>(* € 1.000)</i>	31 dec. '21	31 dec. '20
Vorraden	53.095	62.189
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.581	3.410
Liquide middelen	31	26
Overlopende activa	6.614	9.611
Totaal	63.320	75.236

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden bestaan uit onderhanden werk, gespecificeerd naar bouwgronden in exploitatie. In onderstaand overzicht wordt het verloop van de boekwaarde per complex weergegeven:

(* € 1.000)	Boekwaarde 31 dec. '20	Rente	Investerings	Opbrengsten	Herziening	Boekwaarde 31 dec. '21	Tussentijdse winstneming	Voorziening verlieslatend	Balanswaarde 31 dec. '21
Bedrijventerrein De Veldkamp	47.810	669	318	10.415	-	38.382	-	7.041	31.341
Bornsche Maten*	18.296	256	8.431	7.326	-19.658	-	-	-	-
De Veste	-	-	-	-	413	413	1.100	-	1.513
Eschwonon de Maten I	-	-	-	-	-4.745	-4.745	5.202	-	457
Eschwonon de Maten II	-	-	-	-	14.584	14.584	4	-	14.588
Wijkerslocatie Olde Engberink	4.778	67	17	5	-	4.857	345	-	5.202
Oosterveld Zenderen	-2.276	-32	10	493	-	-2.791	2.724	-	-67
Kernrand Borne West	564	8	8	-	-	580	-	226	355
Kollergang	-831	-12	10	473	-	-1.305	1.062	-	-243
Knooperf Blenke	2.704	38	90	462	-	2.370	-	2.408	-38
Uitbreiding Hertme	-248	-3	42	1	-	-210	197	-	-13
Totaal	70.797	991	8.928	19.174	-9.406	52.136	10.633	9.675	53.095

*De Grondexploitatie Bornsche Maten is herzien en bestaat vanaf 1-1-2022 nog uit 3 deelfasen in ontwikkeling (De Veste, Eschwonon - De Maten I en Eschwonon - De Maten II), met een totale boekwaarde van €10.252.216. De deelfasen 1AB, 2A, 2B en 5 zijn afgesloten met een boekwinst van € 1.004.821. De deelfasen 1C, 3C, 3D en 4 zijn overgeheveld naar de materiële vaste activa voor een bedrag van € 10.410.426.

Bornsche Maten

Voor het ontwikkelen van de complexen in de Bornsche Maten zijn twee contracten afgesloten waarin vaste prijsafspraken zijn gemaakt. Op alle complexen in dit gebied ligt een bouwclaim van 80% op het plangebied Bornsche Maten. Hier liggen afspraken onder.

In fase Eschwonon de Maten 1 (3A) zijn onderhandelingen met een ontwikkelaar in een vergevorderd stadium over een perceel grond dat de ontwikkelaar zelf wil ontwikkelen. Dit perceel ligt zodanig in fase 3a dat een zonder akkoord niet ontwikkeld kan worden. De ontwikkelaar zelf kan zonder akkoord echter ook niet ontwikkelen, omdat het niet past binnen de bestemming. We zijn in een vergevorderd stadium van onderhandeling waarbij wij door grondruil in staat zijn beide plannen te ontwikkelen.

Bedrijventerrein de Veldkamp

De gemeente Borne en Hengelo ontwikkelen samen het Bedrijventerrein Westermaat De Veldkamp. De gemeente Hengelo is verantwoordelijk voor 80/115e deel van het resultaat en Borne voor 35/115e deel. Voor het Bornse aandeel in het becijferde tekort van de grondexploitatie is een voorziening getroffen (de gemeente Hengelo heeft een voorziening getroffen voor haar aandeel). Zodoende is het tekort op de volgende wijze voorzien:

tekort Grex per 1-1-2022 :	€ 23.136.134
voorziening Borne	€ 7.041.432
voorziening Hengelo	€ 16.094.702

De boekwaarde is geheel belegd bij de gemeente Borne. Jaarlijks worden de grondexploitaties herzien en worden de beide voorzieningen door Borne en Hengelo aangepast naar rato van het aandeel in het actuele becijferde tekort op startwaarde (netto contante waarde). Bij afsluiting van het complex zal de gemeente Hengelo, conform de samenwerkingsovereenkomst, de Hengelose voorziening inzetten om 80/115e deel van het resterende tekort overmaken aan de gemeente Borne.

Aan projectontwikkelaars zijn opties voor bouwkvavels in de Bornsche Maten verstrekt. Het aantal opties overschrijdt het aantal beschikbare bouwkvavels. Hierdoor ontstaat het risico dat claims afgekocht moeten worden.

* Parameters

De volgende parameters worden gehanteerd in de grondexploitaties:

Periode	2022*	2.023	2.024	2.025	2.026	2.027	2.028	2029 - 2031	2032 e.v. (nvt)
Rente	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%
Kostenstijging plankosten		2,32%	2,09%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
verwerving civiel		12,20%	7,32%	4,39%	2,63%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Opbrengstenstijging woningbouwkvavels projectmatig		7,32%	5,86%	4,69%	3,75%	3,00%	2,40%	2,00%	2,00%
		24,00%	16,00%	10,67%	7,11%	4,74%	3,16%	2,11%	2,00%
		28,00%	18,67%	12,44%	8,30%	5,53%	3,69%	2,46%	2,00%

Parameters i.s.m. Hengelo	2022*	2023	2024	2025- 2031	2023 e.v.
Rente	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%	1,40%
Kostenstijging		3,00%	3,00%	2,00%	2,00%
Opbrengstenstijging De Veldkamp		2,00%	2,00%	2,00%	0,00%
Opbrengstenstijging Olde Engberink		3,00%	2,00%	2,00%	0,00%

*Voor het lopende jaar wordt de indexering niet geprognosticeerd omdat deze in de nominale bedragen wordt verwerkt.

(* € 1.000)	Boekwaarde 31 dec. '21	Geraamde kosten	Geraamde opbrengsten	Nominaal eindresultaat	Eindresultaat contante waarde
Bedrijventerrein De Veldkamp	38.382	1.055	16.073	22.760	23.136
Bornsche Maten*	-	-	-	-	-
De Veste	413	385	2.781	-2.000	-1.885
Eschwonen de Maten I	-4.745	2.192	4.004	-6.874	-6.351
Eschwonen de Maten II	14.584	11.314	27.420	-547	-476
Wijkerslocatie Olde Engberink	4.857	834	8.647	-2.700	-2.259
Oosterveld Zenderen	-2.791	49	-	-2.781	-2.726
Kernrand Borne West	580	31	392	235	226
Kollergang	-1.305	130	316	-1.528	-1.468
Knooperf Blenke	2.370	53	-	2.456	2.408
Uitbreiding Hertme	-210	606	1.883	-1.522	-1.378
Totaal	52.136	16.649	61.516	7.499	9.227

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

In onderstaand overzicht worden de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar als volgt gespecificeerd:

(* € 1.000)	31 dec. '21	Voorziening	31 dec. '21	31 dec. '20
Vorderingen op openbare lichamen	234	-	234	657
Overige vorderingen	4.056	708	3.348	2.753
Totaal	4.289	708	3.581	3.410

De vordering op openbare lichamen is als volgt gespecificeerd:

(* € 1.000)	Boekwaarde 31 dec. '21	Boekwaarde 31 dec. '20
Gemeente Hengelo	111	162
GBT	81	182
Gemeente Hellendoorn	37	25
Gemeente Hof van Twente	3	-
Gemeente Twenterand	1	-
Gemeente Losser	1	-
BNG	-	136
Gemeente Enschede	-	124
Gemeente Rijssen-Holten	-	16
Politie	-	7
Provincie Overijssel	-	5
Overig	-	1
Totaal	234	657

De overige vorderingen zijn als volgt te specificeren:

(* € 1.000)	Boekwaarde 31 dec. '21	Boekwaarde 31 dec. '20
Debiteuren	1.532	779 *
Belastingdebiteuren	449	484
Debiteuren bijstandsverlening	2.075	2.108
Totaal	4.056	3.371 **
Af: Voorziening voor oninbaarheid	708	619
Totaal	3.348	2.753 ***

* Correctie op de jaarstukken 2020 (er stond 1.436, dit moet 779 zijn).

** Correctie op de jaarstukken 2020 (er stond 4.028, dit moet 3.371 zijn).

*** Correctie op de jaarstukken 2020 (er stond 3.410, dit moet 2.753 zijn).

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om overtollige kasmiddelen bij het Rijk te stallen. Hiervoor geldt een drempelbedrag van 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000. De liquide middelen boven deze drempel dienen dagelijks bij 's Rijks schatkist aangeboden te worden. In onderstaande tabel is weergegeven welk bedrag gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist is gehouden:

(* € 1.000)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Aangehouden middelen op dagbasis	26	-	29	114
Drempelbedrag	250	250	250	250
Ruimte onder drempelbedrag	224	250	221	136
Overschrijding van drempelbedrag	-	-	-	-

Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn de volgende posten opgenomen:

(* € 1.000)	31 dec. '21	31 dec. '20
Kassaldi	4	7
Banksaldi	27	19
Totaal	31	26

De banksaldi betreft een rekening bij de Rabobank. Het saldo is vrij opneembaar.

Overlopende activa

De post overlopende activa wordt als volgt gespecificeerd:

(* € 1.000)	31 dec. '21	31 dec. '20
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	4.754	5.705
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.860	3.907
Totaal	6.614	9.611

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(* € 1.000)	Saldo 31-12-2020	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2021
Rijk:				
Belastingdienst	4.821	4.167	4.707	4.281
Gemeentefonds	87	262	87	262
ToZo	-	36	-	36
BBZ	10	-	10	-
Provincie:				
Subsidie Grotestraat Zuid	-	63	-	63
Ontwikkelagenda verbindingsweg	420	-	420	-
Herstr.Molenkamp	170	-	170	-
Duurzame renovatie De Hooiberg	3	-	3	-
Herinrichting Bornerbroeksestraat	118	-	118	-
Overig:				
Waterschap Vechtstromen-Wensink Zuid	75	-	-	75
Gemeente Rijssen-Holten	-	30	-	30
Gemeente Hengelo	-	7	-	7
Totaal	5.705	4.565	5.515	4.754

4.3 Vaste passiva

De vaste passiva bestaan uit:

(* € 1.000)	31 dec. '21	31 dec. '20
Eigen vermogen	36.720	25.200
Voorzieningen	8.172	9.352
Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar	59.614	71.117
Totaal	104.506	105.669

De verschillende onderdelen zijn hieronder toegelicht.

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

(* € 1.000)	31 dec. '21	31 dec. '20
Algemene reserves	15.065	18.394
Bestemmingsreserves	10.892	9.721
Gerealiseerde resultaat	10.763	-2.915
Totaal	36.720	25.200

Het verloop in 2021 wordt in het hierna opgenomen overzicht per reserve weergegeven:

(* € 1.000)	Boekwaarde Toevoeging Onttrekking		Resultaat-	Dekking	Boekwaarde	
	31 dec. '20		bestemming	afschrijving	31 dec. '21	
Algemene reserves						
Algemene reserve	16.577	4.055	861	-10.827	-	8.944
Reserve beleidsontwikkeling	-	65	-	2.216	-	2.281
Algemene reserve grondexploitatie	1.817	-	279	2.302	-	3.840
Totaal algemene reserves	18.394	4.120	1.140	-6.309	-	15.065
Bestemmingsreserves						
Reserve gezondheidscentrum	690	28	27	-	-	691
Reserve verplichtingen exploitatie	363	-	185	-	-	179
Reserve verplichtingen kapitaallasten	5.167	-	-	-	401	4.766
Reserve budgetoverheveling	-	3.060	3.394	3.394	-	3.060
Reserve onderhoud vastgoed	1.028	138	220	-	-	946
Reserve Programma Organisatie	-	910	-	-	-	910
Reserve decentralisaties sociaal domein	268	-	-	-	-	268
Reserve Totaalvisie	1.305	-	1.232	-	-	73
Reserve verbindingsweg met ondertunneling	900	-	900	-	-	-
Totaal bestemmingsreserves	9.721	4.136	5.958	3.394	401	10.892

Nadere toelichting

Nota reserves en voorzieningen

In 2019 is de nota reserves en voorzieningen geactualiseerd. Deze is van toepassing op 2021.

Algemene reserves

De algemene reserve: dient als financieel weerstandsvermogen (buffer) voor het opvangen van in principe onvoorziene financiële tegenvallers.

Reserve beleidsontwikkeling: deze reserve dient voor het bekostigen van éénmalige uitgaven die voortvloeien uit het beleidsplan.

Algemene reserve grondexploitatie: de belangrijkste functie van de reserve grondexploitatie is het vormen van een financiële buffer voor niet voorziene resultaten binnen de grondexploitaties.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn over het algemeen gevormd voor verplichtingen, verliezen of te verwachten tegenvallers waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs valt in te schatten. Kenmerkend voor een voorziening is dat de hoogte afgestemd moet zijn op de omvang van de achterliggende verplichtingen of verliezen.

(* € 1.000)	31 dec. '21	31 dec. '20
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.704	4.281
Voorziening voor middelen van derden waarvan bestemming gebonden is	3.468	5.072
Totaal	8.172	9.352

De voorzieningen zijn als volgt nader te specificeren:

(* € 1.000)	Boekwaarde 31 dec. '20	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31 dec. '21
Verplichtingen, verliezen en risico's					
Voorziening wet APPA	2.319	-	82	-	2.237
Voorziening wachtgeld wethouders	-	230	-	-	230
Voorziening ToZo	56	6	-	-	62
Voorziening onderhoud kapitaalgoederen	1.655	245	-	-	1.900
Voorziening verlofsaldo	251	24	-	-	275
Totaal	4.281	505	82	-	4.704
Middelen van derden met bestemming					
Plan RBT	373	-	373	-	-
Voorziening riolering	2.604	258	-	786	2.076
Voorziening reiniging	2.095	-	703	-	1.392
Totaal	5.072	258	1.076	786	3.468
Totaal	9.352	763	1.158	786	8.172

Voorziening wet APPA

Het pensioen voor wethouders is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). De Appa-pensioenpremie wordt op het salaris van de wethouder ingehouden. Gemeenten hebben de taak een voorziening te vormen. Daarmee is zichtbaar voor welk bedrag oud- en zittende wethouders pensioen hebben opgebouwd. Door de stijgende levensverwachting is de pensioenrichtleeftijd in de Appa met ingang van 1 januari 2018 vastgesteld op 68 jaar.

Voorziening wachtgeld wethouders

In de tweede bestuursrapportage 2021 is de voorziening wachtgeld wethouders gecreëerd, vanwege de wetenschap dat er wethouders gaan stoppen, maar onduidelijk voor hoeveel er aanspraak gemaakt gaat worden op wachtgeld. De inschatting is dat 50% van de maximum wachtgelduitkering ook wordt uitgekeerd. Dit betreft €230.000.

Voorziening ToZo

In 2020 is van het Rijk een forfaitair bedrag ontvangen voor de administratieve afwikkeling van de ToZo aanvragen. De werkelijk betaalde tarieven liggen beneden dat forfaitaire bedrag. Besloten is om een voorziening te vormen ter grootte van het restant. De voorziening zal in de komende jaren worden aangewend om eventuele kosten voor onderzoek, fraude, bezwaar en beroep etc. te dekken.

Voorziening onderhoud kapitaalgoederen

Conform het BBV dient voor het achterstallige onderhoud op de kapitaalgoederen direct een voorziening te worden genomen ter hoogte van het achterstallig onderhoud. Het achterstallige onderhoud is vastgesteld op €1.655.000 in de nota kapitaalgoederen 2021-2024.

Voorziening verlofsaldo

Er is sprake van een overmatig spaarsaldo van verlofuren, waardoor er geen sprake meer is van een jaarlijks vergelijkbaar volume.

Voorziening Plan RBT

De voorziening Regionaal Bedrijventerrein Twente wordt nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid.

Voorziening riolering en reiniging

De aanleg en het beheer van de riolering, en het ophalen en verwerken van huisvuil zijn gemeentelijke taken. Om deze taken te bekostigen wordt een heffing geheven. Het totaal van de heffingen mag niet hoger zijn dan de werkelijke kosten die in dit kader worden gemaakt. De jaarlijkse kosten van het beheer en onderhoud van rioleringen fluctueren jaarlijks dermate, dat geen rechtstreekse kostendekking uit rioolheffingen kan worden verwacht. Om schommelingen in de hoogte van de heffing te voorkomen wordt een voorziening aangehouden voor het onbestede deel van de geïnde heffingen.

Investerings worden conform GRP 2017-2021 gedekt door bijdragen uit de voorziening riolering.

De risicovoorzieningen voor tekorten grondexploitaties en debiteuren zijn niet gerubriceerd onder de voorzieningen, maar direct in mindering gebracht op de boekwaarde van het actief waarop deze betrekking hebben.

Vaste schulden met rentetypische looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden is als volgt:

(* € 1.000)	31 dec. '21	31 dec. '20
Onderh. leningen binnenlandse pensioenfondsen/verzekeringsinst.	-	-
Onderh. leningen binnenlandse banken/overige financiële instellingen	59.577	71.019
Door derden belegde gelden	33	93
Waarborgsommen	5	4
Totaal	59.614	71.117

(* € 1.000)	Boekwaarde 31 dec. '20	Vermeer- deringen	Aflossingen	Boekwaarde 31 dec. '21
Onderh. leningen binnenlandse pensioenfondsen/verzekeringsinst.	-	-	-	-
Onderh. leningen binnenlandse banken/overige financiële instellingen	71.019	-	11.442	59.577
Door derden belegde gelden	93	-	60	33
Waarborgsommen	4	-	-	5
Totaal	71.117	-	11.502	59.614

De totale rentelast voor het jaar 2021 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt per saldo € 1.508.622.

4.4 Vlottende passiva

De vlottende passiva bestaan uit:

<i>(* € 1.000)</i>	31 dec. '21	31 dec. '20
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	15.082	19.124
Overlopende passiva	10.768	6.764
Totaal	25.850	25.887

De verschillende onderdelen zijn hieronder toegelicht.

Netto vlottende schulden met een looptijd korter één jaar

De kortlopende schulden zijn als volgt te specificeren:

<i>(* € 1.000)</i>	31 dec. '21	31 dec. '20
Opgenomen kasgeldleningen	9.000	13.000
Banksaldi	2.939	4.029
Overige schulden	3.142	2.095
Totaal	15.082	19.124

De overige kortlopende schulden zijn hieronder nader toegelicht:

<i>(* € 1.000)</i>	31 dec. '21	31 dec. '20
Crediteuren	2.290	1.288
Overige kortlopende schulden	853	742
Totaal	3.142	2.095

De crediteuren betreft het saldo aan geboekte facturen, waarvan de betaling op balansdatum nog moet plaatsvinden.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

(* € 1.000)	31 dec. '21	31 dec. '20
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.541	4.602
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	4.224	2.161
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	3	-
Totaal	10.768	6.764

De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(* € 1.000)	Saldo 31-12-2020	Vermindering	Vermeerdering	Saldo 31-12-2021
Rijk:				
RRE subsidie	411	194	-	217
SPUK Sport 2019	152	152	-	-
SPUK Sport 2020	152	43	-	108
SPUK Sport 2021	-	93	-	93
ToZo	639	49	91	590
Min.SozA en Werkgelegenheid	89	18	-	71
VWS Sportakkoord	20	20	69	69
Min I&W verkeersveiligheid	2.338	156	-	2.182
OAB Middelen	-	-	95	95
NPO gelden	-	-	60	60
Toeslagenaffaire	-	-	10	10
Warmtetransitie	-	-	21	21
Provincie:				
Asbest 2019	226	226	-	-
Asbest 2020	460	460	-	-
Asbest 2021	-	390	48	342
Zelfstandig leven en gezond bewegen	13	13	-	-
Vloedbeltverbinding	-	-	280	280
Cultuur aan de basis 2.0	-	-	11	11
Stadsarrangement	-	-	31	31
WUP Wensink Zuid	-	-	45	45
Overig:				
Totaal	2.161	1.813	760	4.224

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Waarborgen en garanties

BUITEN DE BALANS OPGENOMEN BORG- EN GARANTSTELLINGEN

De gemeente Borne staat garant voor een aantal leningen. Er kan onderscheid gemaakt worden tussen directe en indirecte garantstellingen. De indirecte garantstellingen zijn leningen waarvoor de gemeente via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) garant staat. Er is hier sprake van een achtervang positie. Dit betreffen de leningen van woningcorporaties. Het totale schuldrestant daarvan bedraagt per ultimo 2021 94 miljoen euro (zie onderstaande specificatie).

Overzicht van door WSW geborgde leningen

	Oorspr. bedrag	Perc borg	Restant 31-12-2021	Restant 31-12-2020
<i>Indirecte garantstellingen</i>				
Provincie Overijssel	1.680	100,0%	1.680	1.680
Nederlandse Waterschapsbank NV	24.408	100,0%	16.895	20.741
Nederlandse Waterschapsbank NV	4.850	17,8%	862	0
nv Bank Nederlandse Gemeenten	74.601	100,0%	69.160	75.186
nv Bank Nederlandse Gemeenten	32.307	17,8%	5.745	0
	<u>137.846</u>		<u>94.342</u>	<u>97.607</u>

De gemeente heeft tevens een aantal directe garantstellingen afgegeven aan derde partijen. Wanneer de gemeente borg staat voor een lening houdt dit een risico in en bestaat de mogelijkheid dat de gemeente daarop wordt aangesproken.

Geldnemer / aard-omschrijving

	Oorspr. bedrag	Perc borg	Restant 31-12-2021	Restant 31-12-2020
<i>Directe garantstellingen</i>				
Garantie hypotheek	1.062	divers	187	240
Sportverenigingen / nieuw- en verbouw	615	50%	66	100
GR Veiligheidsregio Twente	20.000	3,45%	690	690
	<u>21.677</u>		<u>943</u>	<u>1.030</u>

Langlopende financiële verplichtingen

Langlopende verplichtingen 2021

In onderstaande tabel zijn de belangrijke, niet in de balans opgenomen, financiële verplichtingen opgenomen waaraan de gemeente Borne de toekomstige jaren is verbonden. De gemeente Borne definieert als 'belangrijke' financiële verplichtingen alle verplichtingen die voor 10 jaar of langer zijn aangegaan en/of de jaarlijkse waarde meer dan € 215.000 bedraagt.

Nr.	Cred.nr.	Naam crediteur	Omschrijving overeenkomst	Startdatum contract	Einddatum contract	Contractwaarde 2021 excl. BTW
1	401050	Twente Milieu	Verbonden partij.	1-1-2014	Onbep.tijd	€ 4.261.698
2	400098	SWB/Gildebor	Gemeenschappelijke regeling.	1-1-2017	Onbep.tijd	€ 2.278.449
4	400770	Gemeente Hengelo	Gemeenschappelijke regeling.	27-6-2013	Onbep.tijd	€ 2.113.379
9	401208	Laco Borne BV	Exploitatie zwembad 't Wooldrik.	1-9-2008	31-8-2021	€ 1.354.174
5	404461	Veiligheidsregio Twente	Gemeenschappelijke regeling.	1-5-2018	30-4-2028	€ 1.195.047
3	400699	Regio Twente	Gemeenschappelijke regeling.	1-1-1994	Onbep.tijd	€ 736.367
12	406799	OD Twente	Gemeenschappelijke regeling.	1-1-2019	Onbep.tijd	€ 444.443
8	403782	Gemeent. Belastingkantoor Twente	Verbonden partij.	1-1-2009	Onbep.tijd	€ 422.878
11	406017	Dura Vermeer Onderh. en Renovatie	Overeenkomst voorzieningencluster De Veste te Borne.	15-6-2018	14-6-2045	€ 321.631
13	400392	ProRail BV	Vergoeding diverse spoorwegovergangen en onderhoud geluidsscherm.	1-1-1969 11-12-2018	31-12-2099 Onbep.tijd	€ 257.083
6	404605	Avi-Twente B.V.	Verbonden partij.	1-7-1997	Onbep.tijd	€ 212.376
15	404145	Gemeent. Belastingkantoor Twente	Verbonden partij.	1-1-2009	Onbep.tijd	€ 195.062
18	404607	Twence Bioconversie B.V.	Verbonden partij.	1-7-1997	Onbep.tijd	€ 131.035
22	407168	ZorgNed Automatisering	Softwarepakket SD	16-7-2020	Onbep.tijd	€ 34.430

Onderstaande contracten voldoen niet aan de Europese aanbestedingsregels

Naam crediteur	Resterende contractperiode	Contractwaarde
Pink Roccade	2023	€ 267.432

Niet uit de balans blijvende rechten

Een deel van het verlies van De Veldkamp (80/115) zijnde een bedrag van € 16.094.702 wordt gedekt door de gemeente Hengelo. Zie ook de toelichting onder de grondexploitaties.

5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2021

5.1 Baten en lasten programma Solidair Borne

De ontwikkeling van de baten en lasten binnen dit programma zijn, onderverdeeld naar de onderliggende thema's, als volgt weer te geven:

<i>(x € 1.000)</i>	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Lasten:				
Cultuur en vrije tijd	1.335	1.611	1.601	10
Economie	3.892	3.925	1.340	2.585
Educatie	2.483	2.628	2.651	-23
Gezondheid	964	980	1.044	-64
Maatschappelijke participatie	16.019	16.252	17.470	-1.218
Sport	2.476	2.789	4.019	-1.230
Veiligheid	1.677	1.735	1.778	-43
Werk en inkomen	9.889	10.047	10.855	-808
Totaal lasten	38.735	39.967	40.758	-791
Baten:				
Cultuur en vrije tijd	410	410	432	22
Economie	3.428	3.428	1.806	-1.622
Educatie	301	333	268	-65
Gezondheid	0	0	10	10
Maatschappelijke participatie	198	198	338	140
Sport	914	1.012	2.115	1.103
Veiligheid	0	0	72	72
Werk en inkomen	4.928	4.993	5.691	698
Totaal baten	10.179	10.374	10.732	358
Saldo baten en lasten	-28.558	-29.594	-30.025	-431
Toevoeging aan reserves	-30	-30	-28	2
Beschikking over reserves	30	30	27	-3
Saldo programma	-28.558	-29.594	-30.026	-432

In de onderdelen hierna zijn afzonderlijk de ontwikkelingen van elk thema gepresenteerd en zijn noemenswaardige verschillen tussen de realisatie en de begroting toegelicht.

Cultuur en vrije tijd

De ontwikkelingen binnen dit thema zijn als volgt weer te geven:

(x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Totaal lasten	1.335	1.611	1.602	9
Totaal baten	409	409	433	24
Saldo thema	-926	-1.202	-1.169	33

Het verschil in baten kan worden verklaard doordat er een hogere huur is doorgevoerd naar aanleiding van de verbouwing van het Kulturhus. De verbouwing van het Kulturhus is gefinancierd door de gemeente en dit is vertaald in een hogere kostprijsdekkende huur.

De lasten zijn lager doordat er minder subsidie-aanvragen zijn geweest op het gebied van de waarderingssubsidie en de subsidie voor gemeentelijke monumenten. De subsidieverstrekking voor beide onderwerpen is afhankelijk van het aantal ontvangen aanvragen.

Economie

De ontwikkelingen binnen dit thema zijn als volgt weer te geven:

(x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Totaal lasten	3.891	3.924	1.339	2585
Totaal baten	3.428	3.428	1.806	-1.622
Saldo thema	-464	-497	466	963

Het voordeel van €963.000 wordt veroorzaakt door de grondexploitaties van de Veldkamp en het RBT en wordt verantwoord in de paragraaf grondbeleid.

Educatie

De ontwikkelingen binnen dit thema zijn als volgt weer te geven:

(x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Totaal lasten	2.482	2.627	2.651	-24
Totaal baten	301	333	267	-66
Saldo thema	-2.183	-2.295	-2.384	-89

Er zijn maatregelen getroffen om mogelijk te maken dat basisschool de Vonder tijdelijk gebruik kan maken van de Wensinkhof. Dit wordt uit de bestemmingsreserve voor het groot onderhoud van vastgoed gedekt. De lasten van € 73.000 zijn binnen het thema Educatie verantwoord. De baten worden verantwoord bij de reservemutaties.

De looptijd van Project 't Wooldrik betreft meerdere jaren. De geschatte bestedingen voor dit boekjaar kwamen hoger uit dan verwacht. Dit leidt tot een nadeel van € 37.000.

Vanwege corona zijn een groot aantal Swim2play lessen uitgevallen. Door deze uitval zijn de kosten € 40.000 lager dan begroot.

Van het Rijk ontvangt de gemeente jaarlijks een specifieke uitkering voor onderwijsachterstandenbeleid van 2019-2022. Over de totale periode vindt een eindafrekening plaats. Gedurende deze periode kan er een bedrag overgeheveld worden om de inkomsten en uitgaven te kunnen matchen. Er was een terugwerkende kracht correctie nodig. In combinatie met een aantal andere posten leidt dit tot een nadeel van € 25.000 op dit thema.

Gezondheid

De ontwikkelingen binnen dit thema zijn als volgt weer te geven:

(x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Totaal lasten	965	980	1.044	-64
Totaal baten	0	0	10	10
Saldo thema	-964	-980	-1.034	-54

In mei 2021 heeft het college besloten tot verlenging van de pilot periode wijk-GGD tot eind 2021. Voorgesteld is om de begrote inzet voor het resterende deel van het jaar van € 40.000 te bekostigen uit de daarvoor door het Rijk beschikbaar gestelde GGZ-middelen voor ambulantisering GGZ (kortweg: minder opnames, betere hulp thuis) binnen de stelpost 'Mutaties gemeentefonds'. Voor 2022 e.v. heeft de raad besloten om de rijksbijdrage voor de ambulantisering GGZ structureel in te zetten voor de wijk-GGD'er.

Het resterende verschil betreft een aantal kleine afwijkingen.

Maatschappelijke participatie

De ontwikkelingen binnen dit thema zijn als volgt weer te geven:

(x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Totaal lasten	16.019	16.252	17.469	-1217
Totaal baten	197	197	339	142
Saldo thema	-15.821	-16.054	-17.131	-1.077

Per saldo is sprake van een nadeel van € 1.077.000. Dit is met name veroorzaakt door hogere lasten zorg in natura ad € 783.000 (nadeel), pilot zorgintensief € 152.000 (nadeel), afrekening bijdragen 2020 gecertificeerde instellingen € 256.000 (nadeel), hogere baten uit PGB's € 133.000 (voordeel), hogere ontvangen eigen bijdragen € 55.000. Dan resteert nog een bedrag van € 109.000 (nadeel) aan te realiseren taakstelling en € 35.000 (voordeel) door diverse overige oorzaken.

De hogere lasten zorg in natura vinden hun oorsprong in meer cliënten hulp bij huishouden als gevolg van de invoering van het abonnementstarief (bijna 20% stijging ten opzichte van 2019), met daar tegenover minder verstrekkingen bij met name de WMO vanwege het feit dat mensen niet/minder gebruik konden maken van

de dagbesteding wegens Covid-19. Ook werd minder gebruik gemaakt van vervoersvoorzieningen door Covid-19. Het merendeel van de overschrijding wordt echter veroorzaakt door niet in de begroting verwerkte indexaties over 2020 en 2021 terwijl de tarieven voor zorg wel zijn verhoogd met de geldende prijscompensatie.

In 2021 is een bedrag van € 152.000 geïnvesteerd in de pilot zorgintensief. Dit is een pilot waarin door inzet in de onderwijsomgeving bewerkstelligd moet worden dat het gebruik van jeugdhulp verminderd wordt. In 2021 was sprake van grote corona-invloeden op de betrokken scholen voor speciaal onderwijs, waardoor nog geen besparing gerealiseerd is. In de jaarrekening 2020 is de afrekening met gecertificeerde instellingen abusievelijk te laag opgenomen. Hierdoor is in de jaarrekening 2021 een afrekennadeel van € 256.000 verantwoord. Het voordeel op de PGB's komt deels door een omzetting naar zorg in natura en deels omdat cliënten zijn uitgestroomd naar de Wet langdurige zorg. Door de toegenomen inzet huishoudelijke ondersteuning, maar ook door nagekomen baten 2020 zijn de eigen bijdragen hoger uitgevallen.

Van de in de begroting opgenomen taakstelling ad € 625.000 is in 2021 € 516.000 gerealiseerd met de getroffen beheersmaatregelen, waardoor sprake is van een nog te realiseren bedrag van € 109.000. Deze realisatie bestaat onder meer uit toegerekende besparingen op PGB's ad € 200.000 en € 50.000 eigen bijdragen. Deze besparingen worden als structureel aangemerkt. De overige € 266.000 betreft diverse beheersmaatregelen waarmee zorgkosten zijn bespaard dan wel meerkosten voorkomen.

Sport

De ontwikkelingen binnen dit thema zijn als volgt weer te geven:

<i>(x € 1.000)</i>	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Verschil 2021
Totaal lasten	2.476	2.788	4.017	-1229
Totaal baten	916	1.013	2.116	1.103
Saldo thema	-1.562	-1.777	-1.905	-128

Met ingang van 2019 is de btw-vrijstelling op het stimuleren van sportbeoefening gewijzigd. Lange tijd was onduidelijk wat hiervan de consequenties zouden zijn voor het zwembad. In 2021 is in overleg met de Belastingdienst geconcludeerd dat de exploitatie van het zwembad als winst beogende activiteit aangemerkt wordt, mits er sprake is van een kostprijsdekkende huur. Als gevolg daarvan is met terugwerkende kracht een aangepaste huurbijdrage in rekening gebracht bij de exploitant. Dit is grotendeels de verklaring voor de hogere baten. Het restant bestaat uit een hogere rijksbijdragen op TVS (Tegemoetkoming verhuurders sportaccommodaties), Sportakkoord en SPUK (Specifieke uitkering).

Als gevolg van de gewijzigde huurprijs, is de bijdrage die aan exploitant betaald wordt voor beheer en exploitatie van het zwembad met een evenredig bedrag verhoogd. De resterende afwijking van de lasten is te verklaren door de geschatte bestedingen voor project 't Wooldrik. De looptijd van dit project betreft meerdere jaren, de geschatte bestedingen voor dit jaar waren hoger dan verwacht.

Veiligheid

De ontwikkelingen binnen dit thema zijn als volgt weer te geven:

<i>(x € 1.000)</i>	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Totaal lasten	1.678	1.736	1.778	-42
Totaal baten	0	0	72	72
Saldo thema	-1.677	-1.735	-1.705	30

De lasten zijn € 42.000 lager dan begroot. Dit betreft vooral lagere realisatie van uitvoeringskosten en advieskosten bij de APV en crisisbeheersing.

Het totaal van baten ad € 72.000 betreft incidentele baten voor toezicht en handhaving vanwege corona. Hiervoor is 1 extra boa ingehuurd inclusief uitrusting. De kosten zijn opgenomen onder de lasten en de hiermee samenhangende lasten bedragen ook € 72.000.

Werk en inkomen

De ontwikkelingen binnen dit thema zijn als volgt weer te geven:

<i>(x € 1.000)</i>	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Totaal lasten	9.889	10.047	10.855	-808
Totaal baten	4.928	4.993	5.692	699
Saldo thema	-4.961	-5.054	-5.163	-109

Inkomensregelingen

- Door daling van het aantal bijstandsccliënten en minder verstrekkingen Bbz zijn de netto bijstandslasten € 140.000 lager dan begroot. Hiertegenover staan lagere rijksbijdragen tot een bedrag van € 174.000, waardoor per saldo sprake is van een nadeel van € 34.000.
- Met name door lagere bijdragen samenwerking Uitvoeringsregeling SMS zijn de lasten Bijzondere bijstand ca. € 128.000 lager dan begroot.
- Aan kwijtschelding gemeentelijke belastingen is € 56.000 minder uitgegeven dan geraamd.
- Tenslotte is er € 49.000 aan lasten van de TONK-regeling (Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten) ten laste van dit taakveld verantwoord. De Rijksmiddelen die hiervoor ontvangen zijn verantwoord op Programma Borne Algemeen.

Arbeidsparticipatie

- Het nadeel van € 58.000 wordt voor € 54.000 veroorzaakt door de gemeentelijke bijdrage aan SWB, welke niet in de begroting is opgenomen.
- Het nadeel van € 87.000 wordt voor € 24.000 veroorzaakt door een bijdrage aan het Werkplein. Aan begeleiding door SWB van medewerkers Beschut Werk is € 18.000 meer besteed dan geraamd door toename van het aantal medewerkers in die groep. De resterende overschrijding van € 45.000 wordt voornamelijk veroorzaakt door inzet van meer re-integratietrajecten dan geraamd.

Schuldhelpverlening

- De € 53.000 nadeel wordt met name veroorzaakt door een hogere subsidie aan Wijkkracht voor ondersteuning bij schuldenproblematiek dan was geraamd.

5.2 Baten en lasten programma Duurzaam Borne

De ontwikkeling van de baten en lasten binnen dit programma zijn, onderverdeeld naar de onderliggende thema's, als volgt weer te geven:

<i>(x € 1.000)</i>	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Lasten:				
Duurzaamheid	4.010	3.967	4.785	-818
Mobiliteit	2.215	2.238	3.498	-1.260
Omgeving	2.510	2.436	2.445	-9
Wonen	8.092	8.242	10.203	-1.961
Totaal lasten	16.827	16.883	20.931	-4.048
Baten:				
Duurzaamheid	4.060	4.060	5.104	1.044
Mobiliteit	36	36	77	41
Omgeving	29	29	77	48
Wonen	7.796	7.796	19.951	12.155
Totaal baten	11.921	11.921	25.209	13.288
Saldo baten en lasten	-4.906	-4.963	4.278	9.241
Toevoeging aan reserves	-138	-138	-138	0
Beschikking over reserves	160	160	1.120	960
Saldo programma	-4.885	-4.941	5.260	10.201

In de onderdelen hierna zijn afzonderlijk de ontwikkelingen van elk thema gepresenteerd en zijn noemenswaardige verschillen tussen de realisatie en de begroting toegelicht.

Duurzaamheid

De ontwikkelingen binnen dit thema zijn als volgt weer te geven:

<i>(x € 1.000)</i>	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Totaal lasten	4.011	3.968	4.785	-817
Totaal baten	4.059	4.059	5.105	1.046
Saldo thema	50	93	319	226

Het Programma Energietransitie kende een deelbegroting van € 170.000 voor 2021 (€ 140.000 structureel en € 30.000 incidentele overheveling vanuit budget 2020). De bestedingen zijn in 2021 ruim € 90.000 onder deze begroting gebleven. De belangrijkste oorzaken voor deze onderbesteding waren: een langere benodigde aanlooptijd in het project om met wijkbewoners te werken aan een Wijk Uitvoeringsplan om Wensink-Zuid

aardgasvrij te maken waardoor nog geen extern technisch advies ingehuurd kon worden en daarnaast het uitblijven van grootschalige duurzame opwek initiatieven, waar een budget voor het organiseren van omwonenden participatie voor beschikbaar was, omdat het Toetsingskader voor zonnevelden nog niet vastgesteld kon worden. Dit leidt tot een lager last van 70k , daarnaast zijn er voor 19k extra subsidies binnen gehaald.

De niet begrote kosten RRE worden geheel gedekt door de subsidies.

Van te voren is het lastig in te schatten hoe hoog de saneringskosten m.b.t. asbest zullen zijn, deze worden echter allemaal gedekt door subsidieontvangsten van de Provincie Overijssel. De saneringskosten waren 295k groter dan begroot, dus de subsidieontvangsten ook.

Openbare verlichting

De energielasten zijn begroot op basis van de afrekening 2020. Bij de bevoorschotting is door de gemeentelijke energieleverancier geen rekening gehouden met led-verlichting, hierdoor zijn de energielasten lager dan begroot. Het onderhoud is minder dan begroot, doordat er tijdens de vervanging van oude lichtmasten minder aandacht is besteed aan het onderhoud.

Snippergroen

Het project snippergroen is on hold gezet. Alle in gang gezette verkopen en procedures moeten wel afgerond worden. Hieraan zijn kosten in inkomsten verbonden. De 53k zijn verkoopkosten van gronden.

Riolering

Per saldo moet de riolering 100 % kostendekkend zijn. Dit betekent dat een hogere inkomst dan begroot en lagere lasten dan begroot niet mogen leiden tot een voordeel van de gemeente. Het geld moet terug naar de inwoner. Dit gebeurt door een extra storting in de voorziening van €124.000K (5

Afval

Ook voor het product afval geldt dat het 100% kostendekkend moet zijn. Dit betekent dat er een extra onttrekking uit de voorziening is gedaan van €680.000. Deze hoge onttrekking uit de voorziening wordt veroorzaakt door een niet begrote naheffingsaanslag btw van €91.000. Ook zijn er minder inkomsten gegenereerd door de daling van de papierprijs. Er worden hogere kosten door de inzamelaar in rekening gebracht op basis van het landelijke afgesloten papierconvenant. Dit leidt tot hogere kosten dan het bestaande contract met de inzamelaar. De definitieve uitbetaling vindt plaats na duidelijkheid over definitieve kosten.

De opbrengst van de verpakkingen is vanwege verscherping van de voorwaarden ten aanzien van vervuilinggraden €60.000 lager uitgevallen dan begroot.

Mobiliteit

De ontwikkelingen binnen dit thema zijn als volgt weer te geven:

<i>(x € 1.000)</i>	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Totaal lasten	2.215	2.239	3.498	-1259
Totaal baten	36	36	77	41
Saldo thema	-2.179	-2.202	-3.421	-1.219

Financieel is het project Verbindingsweg afgeboekt, de subsidie van € 700.000 is doorgeschoven naar de ondertunneling Oonksweg. Daarnaast is er een afrekening gekomen voor de werkzaamheden die ProRail heeft uitgevoerd voor de Verbindingsweg. Dit samen leidt tot een nadeel van ongeveer € 900.000. Hier is rekening mee gehouden in de restant bestemmingsreserve Verbindingsweg waardoor deze budgetneutraal verwerkt kan worden.

Vanwege de extreme sneeuwval in februari 2021 is de gladheidsbestrijding €110.000 hoger uitgevallen dan begroot.

De voorziening onderhoud kapitaalgoederen dient gezien de enorme inflatie te worden geïndexeerd. Dit zorgt voor een nadeel van €245.000.

Er is een subsidie ontvangen voor educatie en communicatie op het gebied van verkeersveiligheidsprojecten. Deze bate is niet geraamd en levert een voordeel op.

Omgeving

De ontwikkelingen binnen dit thema zijn als volgt weer te geven:

(x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Totaal lasten	2.511	2.437	2.446	-9
Totaal baten	29	29	78	49
Saldo thema	-2.481	-2.407	-2.368	39

Er zijn aan de Oude Almloseweg 12 woningen gerealiseerd. Dit is vormgegeven door middel van een anterieure overeenkomst. Deze overeenkomst is niet geraamd en leidt tot een voordeel in de begroting.

Wonen

De ontwikkelingen binnen dit thema zijn als volgt weer te geven:

(x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Totaal lasten	8.091	8.242	10.203	-1961
Totaal baten	7.795	7.795	19.951	12.156
Saldo thema	-296	-447	9.748	10.195

Er hebben zich meer mensen ingeschreven voor een bouwkaavel dan begroot, dit levert een voordeel van €37.000 op. Daarnaast zijn de legesinkomsten van bouwvergunningen €106.000 hoger dan begroot. Hier staat een nadeel van €156.000 tegenover, omdat hiervoor extra personeel is ingehuurd.

Een keer per twee jaar worden er samen met gemeente Hengelo en Welbions wordt er periodiek een woningmarkt onderzoek gehouden. Dit onderzoek is niet geraamd en leidt tot een nadeel van €30.000.

De overige verschillen zitten in de grondexploitaties. Deze worden toegelicht in de paragraaf grondbeleid.

5.3 Baten en lasten programma Verbindend Borne

De ontwikkeling van de baten en lasten binnen dit programma zijn, onderverdeeld naar de onderliggende thema's, als volgt weer te geven:

(x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Lasten:				
Bestuur	1.230	1.530	1.521	9
Dienstverlening	1.078	1.203	1.199	4
Totaal lasten	2.308	2.733	2.720	13
Baten:				
Bestuur	0	0	82	82
Dienstverlening	306	312	451	139
Totaal baten	306	312	533	221
Saldo baten en lasten	-2.002	-2.421	-2.186	235
Toevoeging aan reserves				
Beschikking over reserves				
Saldo programma	-2.002	-2.421	-2.186	235

In de onderdelen hierna zijn afzonderlijk de ontwikkelingen van elk thema gepresenteerd en zijn noemenswaardige verschillen tussen de realisatie en de begroting toegelicht.

Bestuur

De ontwikkelingen binnen dit thema zijn als volgt weer te geven:

(x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Totaal lasten	1.229	1.530	1.521	9
Totaal baten	0	0	82	82
Saldo thema	-1.230	-1.530	-1.439	91

Op grond van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa) hebben we in de begroting een voorziening opgenomen. In 2021 is deze voorziening verlaagd door een hogere rekenrente wat een incidenteel voordeel oplevert van € 36.000. Daarnaast is minder pensioen uitgekeerd dan voorzien, een voordeel van € 55.000.

Dienstverlening

De ontwikkelingen binnen dit thema zijn als volgt weer te geven:

<i>(x € 1.000)</i>	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Totaal lasten	1.077	1.203	1.200	3
Totaal baten	306	313	451	138
Saldo thema	-772	-891	-748	143

Oversterfte door Corona heeft gezorgd voor een stijging van de verkoop van graven, dit zorgt voor een voordeel van €50.000. De versoepelingspauze in de coronamaatregelen richting de zomer heeft geleid tot een forse stijging van de verkoop van reisdocumenten van €52.000. De legesinkomsten rijbewijzen waren lager ingeschat dan het behaalde resultaat. Dit levert een voordeel van €38.000 op.

5.4 Borne Algemeen

De ontwikkeling van de baten en lasten binnen dit programma zijn, onderverdeeld naar de onderliggende thema's, als volgt weer te geven:

(x € 1.000)	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Lasten:				
Middelen	1.890	1.046	404	642
Vastgoed	380	430	543	-113
Totaal lasten	2.270	1.476	947	529
Baten:				
Middelen	148	148	86	-62
Vastgoed	118	118	571	453
Totaal baten	266	266	657	391
Saldo programma baten en lasten	-2.004	-1.211	-290	921
Algemene dekkingsmiddelen:				
* Algemene uitkeringen	34.478	37.188	37.332	144
* Lokale heffingen	7.038	7.038	6.955	-83
* Dividend	1.100	3.307	3.493	186
* Saldo van de financieringsfunctie	25	-13	-37	-24
* Overige algemene dekkingsmiddelen	136	136	152	16
Totaal algemene dekkingsmiddelen	42.777	47.657	47.895	238
Overhead	-6.772	-7.687	-8.151	-464
Onvoorzien	-64	-64	0	64
Vennootschapsbelasting				
Saldo baten en lasten	33.937	38.695	39.454	759
Reserve mutaties:				
Toevoeging aan reserves	-65	-6.858	-6.858	0
Beschikking over reserves	1.573	5.120	5.120	0
Saldo	35.445	36.956	37.716	760

Bedrijfsvoering

De ontwikkelingen binnen dit thema zijn als volgt weer te geven:

<i>(x € 1.000)</i>	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Totaal lasten	6.807	7.809	8.321	-512
Totaal baten	35	121	168	47
Saldo thema	-6.772	-7.687	-8.151	-464

Een boekhoudkundige wijziging op de afschrijvingsmethodiek van het huidige gemeentehuis zorgt voor een nadeel op van €511.000. In verband met het Huis van Borne dient het huidige pand in 2024 compleet te zijn afgeschreven. De huidige methodiek (afschrijvingslast hetzelfde laten en in 2024 €2,1 miljoen afboeken) dient te worden gewijzigd door de afschrijvingslast dusdanig te verhogen dat de €2,1 miljoen niet meer in 2024 dient te worden afgeboekt, maar wordt uitgesmeerd over de resterende looptijd.

Het voordeel van € 47.000 ontstaat door het ontvangen van zwangerschapsuitkeringen. Deze zijn niet begroot en deze bate is niet volledig ingezet om personeel in te huren.

Middelen

De ontwikkelingen binnen dit thema zijn als volgt weer te geven:

<i>(x € 1.000)</i>	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Totaal lasten	2.483	1.716	1.092	624
Totaal baten	43.455	48.411	48.668	257
Saldo thema	40.972	46.695	47.577	882

De hogere bate van € 186.000 wordt met name veroorzaakt doordat de teruggaaf van extra dividendbelasting in verband met de uitkering van Cogas niet is geraamd. De begroting is bij de 2e berap naar boven bijgesteld in verband met de verkoop van Deltafiber door Cogas.

In het kader de uitvoering van de Wet WOZ zijn er over 2021 fors meer bezwaren ontvangen. Dit heeft geleid tot meer proceskosten. Dit leidt tot een nadeel van € 53.000. De baten en lasten van alle belastingen liggen in lijn met de begroting 2021 en laat geen bijzonderheden of afwijkingen zien.

De stelpost autonome ontwikkelingen laat een voordelig saldo zien van € 710.000. De stelpost raming achterblijvende inkomsten laat een nadelig saldo van € 148.000 zien. Er staan lasten en baten tegenover deze budgetten binnen de andere programma's.

Door naheffingen met betrekking tot de btw over voorgaande jaren, bij ons als gemeenschappelijke regelingen (doorschuif btw), ontstaat een nadeel van € 67.000. De post onvoorzien is in 2021 niet aangewend en dit leidt tot een voordeel van € 64.000.

Er is over 2021 € 143.000 meer aan uitkering uit het gemeentefonds ontvangen. Het gemeentefonds is gebaseerd op diverse maatstaven. Kleine afwijkingen in de aantallen bij de verschillende maatstaven zorgen voor dit voordeel.

In het kader van Corona is er voor €60.000 aan middelen voor coronatoegangsbewijzen ontvangen. Dit is niet geraamd.

Vastgoed

De ontwikkelingen binnen dit thema zijn als volgt weer te geven:

<i>(x € 1.000)</i>	Primitief begroot	Actueel begroot	Rekening 2021	Vershil 2021
Totaal lasten	380	430	543	-113
Totaal baten	118	118	572	454
Saldo thema	-263	-313	28	341

Met het oog op de levensduur van de Bieffel en de naderende einddatum van het huurcontract is alleen het hoogstnodzakelijke onderhoud gepleegd. Dit levert een voordeel op van € 21.000.

De beoogde middelen voor het Maria Mediatrix zijn eind november 2021 overgeheveld naar 2022. Er zijn toch meer middelen uitgegeven in boekjaar 2021, waardoor een nadeel ontstaat van € 45.000. Deze middelen vallen vrij in 2022.

De Esch school is in 2020 verkocht door middel van een Groninger akte, waarbij de onroerende zaak in 2020 is geleverd en de koopsom in 2021 is voldaan. Hierdoor is de boekwaarde in 2021 afgeboekt. Dit levert een nadeel op van € 112.000. De opbrengst van de school levert een voordeel op van €380.000.

Er is voor €69.000 meer inkomsten gegenereerd. Dit is te herleiden naar meerdere oorzaken, onder andere het wijzigingen van prijsafspraken voor zendmasten.

Door de implementatie van het nieuwe BGT-systeem zijn de onderhoudslasten € 30.000 lager uitgevallen.

6 Incidentele baten en lasten

OVERZICHT INCIDENTELE BATEN EN LASTEN (* € 1.000)	Programma	Onderwerp	Realisatie 2021
Lasten	Solidair Borne		
	<i>Thema Cultuur</i>	Corona 2021 : bijdrage Kulturhus	75
		Corona 2021 : Bussemakershuis	13
	<i>Thema Economie</i>	Diensten RBT	117
	<i>Thema Educatie</i>	Groot onderhoud wensinkhof	73
		Hogere voorbereidingskosten Wooldrik	109
		Natte gymles	80
		Tijdelijke onderwijshuisvesting de Veste (afschrijvingslast)	216
		Tijdelijke onderwijshuisvesting de Veste (huur grond)	14
	<i>Thema Gezondheid</i>	ambulantisering GGZ	54
	<i>Thema Sport</i>	Buurtsportcoaches	247
		Hogere voorbereidingskosten Wooldrik	293
	<i>Thema Maatschappelijke participatie</i>	Pilot zorgintensief	152
		Afrekeningen instellingen jeugdzorg 2020	256
		Coronakosten	83
	<i>Thema Veiligheid</i>	Hogere uitvoeringskosten corona handhaving	42
	<i>Thema Werk en Inkomen</i>	Ondermijning veiligheid	0
		Schuldhelpverlening	56
		Thuis in Borne	88
	Duurzaam Borne		
	<i>Thema Duurzaamheid</i>	Lagere energieafrekening 2020	0
		Energietransitie	30
	<i>Thema Mobiliteit</i>	Gladheidsbestrijding	110
		Verbindingsweg	900
		Inflatie achterstallig onderhoud kapitaalgoederen	245
	<i>Thema Omgeving</i>	ODT	5
		Monumenten	13
	<i>Thema Wonen</i>	Hogere last bouwvergunningen	156
	Verbindend Borne		
	<i>Thema Dienstverlening</i>	Corona 2021 : extra kosten verkiezingen	25

Borne Algemeen				
Baten	<i>Thema Bedrijfsvoering</i>	Corona 2021 : inhuur juridische expertise	0	
		Corona 2021 : inzet extra uren handhaving	0	
		Basis op Orde	390	
		Toezichthouder openbare ruimte	58	
	<i>Thema Middelen</i>	Hogere proceskosten wet WOZ	53	
		Doorschuif BTW	67	
	<i>Thema Vastgoed</i>	Sloop oude Twickelcollege	27	
		Maria Mediatrix	45	
		Verkoop Eschschool	112	
	Totaal lasten			4.204
	Solidair Borne			
		<i>Thema Economie</i>	Bedrijventerreinen	795
		<i>Thema Maatschappelijke participatie</i>	<i>Eigen bijdrage WMO</i>	105
		<i>Thema Sport</i>	<i>Buurtsportcoaches</i>	71
	<i>Thema Veiligheid</i>	<i>Cornamiddelen handhaving</i>	72	
Duurzaam Borne				
	<i>Thema Duurzaamheid</i>	Snippergroen	53	
	<i>Thema Omgeving</i>	Anterieure overeenkomst	39	
	<i>Thema Wonen</i>	Inschrijvingen bouwkavels	37	
		Bouwvergunningen	106	
		Grondexploitaties	10.245	
Verbindend Borne				
	<i>Thema Bestuur</i>	Rekenrente Appa	36	
	<i>Thema Dienstverlening</i>	Uitgifte reisdocumenten en graven	143	
Borne Algemeen				
	<i>Thema Bedrijfsvoering</i>	Uitkering Zwangerschapsverlof	47	
	<i>Thema Middelen</i>	Extra dividend cogas	2.432	
		Coronamiddelen	515	
		Taakmutaties gemeentefonds	590	
Totaal Baten			15.286	
Saldo van baten en lasten			-11.082	

7 Structurele en incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Incidentele en structurele mutaties reserves			Toevoegingen				Onttrekkingen			
Reserve	Resultaatbestemming 2020	I/S	Rente	I/S	Overig	I/S	Afschrijving	I/S	Overig	I/S
Algemene reserve	-10.826.509	I			4.055.021	I			861.486	I
Reserve beleidsontwikkeling	2.216.147	I			65.000	I				
Algemene reserve grondexploitatie	2.301.559	I							279.000	I
Reserve gezondheidscentrum			27.608	S					26.979	S
Reserve verplichtingen exploitatie					27.500	I			184.500	I
Reserve verplichtingen kapitaallasten					1.003.000	I	401.410	S		
Reserve budgetoverheveling	3.393.528	I			3.060.000	I			3.393.528	I
Reserve onderhoud vastgoed					138.000	I			220.010	I
Reserve Programma Organisatie					910.000	I				
Reserve verbindingsweg met ondertunneling spoor									900.000	I
Reserve decentralisaties Sociaal Domein										
Reserve Totaalvisie									1.232.000	I

8 Informatie Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Borne van toepassing zijnde regelgeving: Het algemeen WNT-maximum.

bedragen x € 1	E.S.I. ter Koele	G.J. Rozendom	S.F. Morsink
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris	Raadsgriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 - 31/12	1/1 - 30/04	1/1/ - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	102.990	39.513	83.960
Beloningen betaalbaar op termijn	19.301	6.371	14.942
<i>Subtotaal</i>	<i>122.291</i>	<i>45.884</i>	<i>98.902</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	68.712	209.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging	122.291	45.884	98.902
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2020			
bedragen x € 1	E.S.I. ter Koele	G.J. Rozendom	S.F. Morsink
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris	Raadsgriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/5 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1/ - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	67.196	100.531	74.713
Beloningen betaalbaar op termijn	10.806	17.305	13.407
<i>Subtotaal</i>	<i>78.002</i>	<i>117.836</i>	<i>88.120</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	134.000	201.000	201.000
Totale bezoldiging	78.002	117.836	88.120

9 Begrotingsrechtmatigheid

Programma	Begrotingsafwijking lasten			Verklaring	Conclusie
	Begroot	Werkelijk	Verschil		
1. Solidair Borne	39.966.842	40.757.811	790.969- (N)	Participatie (1,2 mlj), Sport (1,2 mlj), Werk en inkomen (0,8 mlj.)*	Zie hieronder
2. Duurzaam Borne	16.883.711	20.932.283	4.048.572- (N)	Duurzaamheid (0,8 mlj), Mobiliteit (1,3 mlj), Wonen (2,0 mlj)*	Zie hieronder
3. Verbindend Borne	2.733.776	2.720.210	13.566 (V)	n.v.t.	Zie hieronder
4. Borne Algemeen	9.954.915	9.955.387	-472 (N)	n.v.t.	Zie hieronder
Reservemutaties	7.025.863	7.023.629	2.234 (V)	n.v.t.	Zie hieronder
Totaal	76.565.107	81.389.320	4.824.213- (N)	n.v.t.	Zie hieronder

In bovenstaand overzicht zijn de afwijkingen van de programma's (overschrijding op lasten) met daarbij de verklaringen in hoeverre de afwijking past in het door de raad geformuleerde beleid. Overschrijdingen van € 100.000 of meer zijn in de tabel per thema toegelicht. Voor een nadere uitleg van de verschillen wordt verwezen naar de toelichting op de programmarekening.

Conclusie begrotingsrechtmatigheid:

Bij het beoordelen van de analyse van de begrotingsoverschrijding per programma is vastgesteld dat deze begrotingsoverschrijdingen binnen de beleidskaders van de gemeenteraad vallen en niet meetellen in de oordeelsvorming van de jaarrekening.

*Voor de toelichtingen wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

3. Paragrafen

NEO

10.1 SiSa bijlage bij de jaarrekening

Jaarlijks dient middels een bijlage bij de jaarrekening verantwoording te worden afgelegd over de besteding van een aantal specifieke uitkeringen aan de verstrekkers van deze uitkeringen. De verantwoording over de besteding van dit geld verloopt via de zgn. SiSa-systematiek; '*single information, single audit*'. Dit betekent eenmalige informatieverstrekking en eenmalige accountantscontrole met het doel om de verantwoording- en controlelasten te verminderen.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 1-3-2022

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving Gemeenten	Besteding (jaar T-1, 15-31 december 2020)	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld	
			<i>Aard controle R Indicator: A7/01</i> € 0	<i>Aard controle R Indicator: A7/02</i> € 63.596	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A7/03</i> Ja	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A7/04</i> Ja	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A7/05</i>	
JenV	A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio	Besteding (jaar T)	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/01</i> Twente	<i>Aard controle R Indicator: A12B/02</i> € 42.982	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/03</i> Ja	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/04</i> € 42.982	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/05</i> Ja	

Jaarstukken 2021

FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3)
			<i>Aard controle R Indicator: B2/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05</i>
			€ 0	39	39	€ 0	€ 0
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06</i>	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22 <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08</i>		
			Ja	Ja	Nee		
			Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	
			Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle D2 Indicator: B2/09</i>	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10</i>	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/11</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/12</i>	
			0	0	€ 0	€ 0	
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/13</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/14</i>			
			€ 0	€ 0			
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2
			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/15</i>	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/16</i>	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/17</i>	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/18</i>	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/19</i>
			€ 14.820	€ 14.820	€ 0	€ 0	€ 0
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/21</i>	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/22</i>			
			€ 12.000	€ 12.000			

BZK	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T)	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/03</i>	
		Gemeenten	Nee	6.524	955	
			Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) aan afwijkingen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: C1/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: C1/07</i>
			1 Promoten waterzijdig inregelen voor doe het zelfers	€ 0	Nee	
			2 (Advies over) Waterzijdig inregelen door wooncoaches Duurzaam Thuis Twente (ook Welbions)	€ 0	Nee	
			3 Met korting waterzijdig inregelen door installateur	€ 0	Nee	
			4 Inzet Energiebespaarpakketten	€ 130.631	Ja	
			5 Energieplein Borne Boeit	€ 0	Nee	
			6 Brede publiekscampagne "Bespaar dit Jaar"	€ 40.372	Ja	
			7 Promotieteam "Borne Bespaart"	€ 0	Nee	
			8 Energieloket Borne	€ 13.820	Ja	
			9 Advies aan huis door Wooncoach	€ 0	Ja	
			10 Besparingsinformatie voor woningkopers door makelwaars	€ 0	Ja	
			11 Voorlichtingsavonden in de wijken	€ 0	Nee	
			12 Huiskamerbijeenkomsten	€ 0	Nee	
			13 Huis aan huis aanbod door verenigingen	€ 0	Ja	
			14 Premie zelf aangeschafte maatregelen	€ 0	Nee	
			15 Maand van de energiebesparing	€ 807	Nee	
			16 Ondersteuning projecten en programmacoördinatie	€ 16.361	Nee	
			17 Overhead en apparaatskosten	€ 122	Ja	
			18 Korting bij bouwmarkt en bij lokale bedrijven	€ 0	Ja	

	Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T)	Toelichting op afwijkingen	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C1/11</i>
1	Promoten waterzijdig inregelen voor doe het zelv ers	€ 0		Nee
2	(Advies over) Waterzijdig inregelen door wooncoaches Duurzaam Thuis Twente (ook Welbions)	€ 280		Nee
3	Met korting waterzijdig inregelen door installateur	€ 0		Nee
4	Inzet Energiebespaarpakketten	€ 10.000		Nee
5	Energieplein Borne Boeit	€ 18.500	Green make over.	Nee
6	Brede publiekscampagne "Bespaar dit Jaar"	€ 15.914		Nee
7	Promotieteam "Borne Bespaart"	€ 0		Nee
8	Energieloket Borne	€ 104.247		Nee
9	Advies aan huis door Wooncoach	€ 9.269		Nee
10	Besparingsinformatie voor woningkopers door makelwaars	€ 3.260		Nee
11	Voorlichtingsavonden in de wijken	€ 0		Nee
12	Huiskamerbijeekomsten	€ 0		Nee
13	Huis aan huis aanbod door verenigingen	€ 10.510		Nee
14	Premie zelf aangeschafte maatregelen	€ 0		Nee
15	Maand van de energiebesparing	€ 0		Nee
16	Ondersteuning projecten en programmacoördinatie	€ 117.750	extra maand energiebesparing + extra voucheractie	Nee
17	Overhead en apparaatskosten	€ 40.361		Nee
18	Korting bij bouwmarkt en bij lokale bedrijven	€ 891		Nee

BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslag enaffaire	Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2)	Berekening bedrag uitvoeringskosten	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R Indicator: C62/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C62/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: C62/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04</i>	
			10	€ 1.500	€ 2.694	Nee	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		Gemeenten	<i>Aard controle R Indicator: D8/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/04</i>	
			€ 113.172	€ 0	€ 0	€ 86.684	
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/05</i>	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	<i>Aard controle R Indicator: D8/06</i>	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	<i>Aard controle R Indicator: D8/08</i>
					<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07</i>		
			1				

Jaarstukken 2021

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			<i>Aard controle R Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/04</i>
			€ 1.075	€ 0	€ 0	€ 0
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/08</i>		
IenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)
			<i>Aard controle R Indicator: E20/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E20/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04</i>
			€ 155.970	€ 155.970	€ 0	Nee
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08</i>
			1 117 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur aantal in meters	Ja		Herinrichting Grotestraat Zuid
			2 117 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur aantal in meters	Nee		Herinrichting Europastraat
3 202 Het aanbrengen van attentieverhogende markeringen aantal in meters	Ja		Overige verkeersmaatregelen			

Jaarstukken 2021

lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01</i>	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker <i>Aard controle R Indicator: E44B/02</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/03</i>	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E44B/04</i>	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/05</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06</i>
			1 060173 Gemeente Oldenzaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			Kopie CBS(code) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07</i>	Naam/nummer maatregel <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08</i>	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09</i>			
			1 060173 Gemeente Oldenzaal	IENW/BSK-2020/195119	Nee			
lenW	E49B	Bodemsanering Asbest Overijssel (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één provincie(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E49B/01</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E49B/02</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E49B/03</i>	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E49B/04</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E49B/05</i>	
			030004 Provincie Overijssel	€ 48.025	€ 370.474	Nee	Nee	
EZK	F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	Projectnaam/nummer <i>Aard controle R Indicator: F9/01</i>	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle R Indicator: F9/02</i>	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicator: F9/03</i>	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: F9/04</i>	Toelichting <i>Aard controle n.v.t. Indicator: F9/05</i>	
			1 EAW-20-01658367	€ 0	€ 0	Nee		
			2					
			3					
			4					
			5					
			6					
			Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: F9/06</i>					
			Nee					

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2021	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Alle gemeenten verantwoordelijk hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/01</i>	Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/02</i>	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicator: G2/03</i>	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicator: G2/04</i>	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicator: G2/05</i>	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicator: G2/06</i>
			€ 3.518.978	€ 153.444	€ 348.753	€ 1.624	€ 50.391	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2/07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2/08</i>	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R Indicator: G2/09</i>	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/10</i>	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/11</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwietschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/12</i>
			€ 101.841	€ 26.577	€ 0	€ 493.204	€ 3.777	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2 Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14</i>				
			-€ 13.368	Ja				

Jaarstukken 2021

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			<i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>
			€ 0	€ 1.230	€ 35.619	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R Indicator: G3/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (overig)
		Alle gemeenten verantwoordelijk hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr						
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 8.508	€ 11.731	€ 23
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 5.708	€ 0	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 379.054	€ 52.071	€ 33.340	€ 10.157	€ -6
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 223.248	€ 0	€ 14.391	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 156.842	€ 10.157	€ 11.157	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstreking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	36	6	Nee		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	64	0	Nee		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	47	1	Nee		
			Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T)	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in (jaar T)			
			<i>Aard controle R Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>			
			€ 0	€ 0	€ 0			

Jaarstukken 2021

			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/16</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/18</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)		
		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	<i>Aard controle R Indicator: G12/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03</i>		
			€ 0	€ 0	0		

Jaarstukken 2021

VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie					
			<i>Aard controle R Indicator: H4/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02</i>					
			€ 187.694	€ 123.452					
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08</i>	
			1 Vervanging kunstgrasvelden	€ 29.347	€ 29.347				
			2 Belaste expl. kstn tkv 5.1	€ 20.791			€ 20.791		
			3 Belaste expl. kstn tkv 5.2	€ 73.314			€ 73.314		
			4 Overig vervangingsonderhoud	€ 0			€ 0		
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) Gerealiseerd	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) Gerealiseerd	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) Gerealiseerd	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) Gerealiseerd	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H8/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H8/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06</i>	
			1 1012287 (2020)	€ 20.000	€ 0	€ 0	€ 12.664	€ 1.609	
			2 1035627 (2021)	€ 85.142	€ 15.067	€ 1.503	€ 27.731	€ 3.112	
			3						
			4						
			Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08</i>					
			1 1012287 (2020)	Ja					
			2 1035627 (2021)	Nee					
			3						
			4						

Jaarstukken 2021

VWS	H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	Betreft jaar	Beschikingsnummer / naam	Totale besteding		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/03</i>		
			1 2020	n.v.t.	€ 0		
			2 2021	SPUKJZ21R2243	€ 110.017		
			Naam locatie	Totale toezegging per locatie	Besteding per locatie	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend)	Betreft jaar?
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/08</i>
			1 Laco	€ 141.596	€ 110.017	€ 31.579	2021

10.2 Overzicht baten en lasten per taakveld

Taakveld	Saldo		Rekening 2021			Verschil saldo
	primitief	actueel	Baten	Lasten	Saldo	
0. Bestuur en ondersteuning						
0.01 Bestuur	-1.230	-1.531	82	1.521	-1.439	92
0.10 Mutaties reserves	1.529	-1.717	6.267	7.024	-757	960
0.2 Burgerzaken	-619	-737	280	929	-648	89
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-158	-283	1.032	957	75	359
0.40 Overhead	-6.772	-7.687	169	8.320	-8.151	-464
0.5 Treasury	1.125	3.294	3.772	316	3.456	162
0.61 OZB woningen	4.642	4.642	4.827	246	4.581	-61
0.62 OZB niet woningen	2.397	2.397	2.434	60	2.374	-23
0.64 Belastingen overig	137	137	190	38	152	16
0.70 Algemene uitk. en overige uitk.	34.478	37.188	37.360	28	37.332	144
0.8 Overige baten en lasten	-1.806	-962	86	404	-318	644
Totaal hoofdtaakveld	33.723	34.740	56.499	19.842	36.657	1.917
1. Veiligheid						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.459	-1.459	0	1.450	-1.450	9
1.2 Openbare orde en veiligheid	-218	-276	72	328	-256	20
Totaal hoofdtaakveld	-1.677	-1.735	72	1.778	-1.705	30
2. Verkeer, Vervoer en Waterstaat						
2.1 Verkeer en vervoer	-2.146	-2.110	66	3.335	-3.268	-1.158
2.2 Parkeren	-215	-215	11	236	-226	-11
Totaal hoofdtaakveld	-2.361	-2.325	77	3.571	-3.494	-1.168
3. Economie						
3.1 Economische ontwikkeling	-86	-86	0	70	-70	16
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-208	-208	1.782	1.126	656	864
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregeling	-124	-157	21	123	-102	56
3.4 Economische promotie	-45	-45	3	22	-19	27
Totaal hoofdtaakveld	-464	-497	1.806	1.340	466	962
4. Onderwijs						
4.1 Openbaar basisonderwijs	-324	-324	0	281	-281	42
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.181	-1.293	180	1.590	-1.410	-117
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-668	-668	62	754	-692	-24
Totaal hoofdtaakveld	-2.172	-2.284	242	2.625	-2.384	-99
5. Sport, cultuur en Recreatie						

5.1 Sportbeleid en activering	-216	-288	305	597	-293	-5
5.2 Sportaccommodaties	-1.346	-1.490	1.810	3.422	-1.612	-122
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie	-504	-651	0	638	-638	13
5.4 Musea	-52	-65	0	65	-65	0
5.5 Cultureel erfgoed	-67	-77	2	82	-81	-4
5.6 Media	-405	-436	0	437	-437	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recrea	-2.226	-2.152	105	2.179	-2.074	78
Totaal hoofdtaakveld	-4.816	-5.158	2.222	7.420	-5.199	-41
6. Sociaal domein						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.211	-1.321	49	1.344	-1.295	26
6.3 Inkomensregelingen	-2.172	-2.133	5.689	7.733	-2.043	89
6.4 Begeleide participatie	-2.405	-2.523	0	2.581	-2.581	-58
6.5 Arbeidsparticipatie	-192	-206	0	293	-293	-88
6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO	-1.195	-1.195	6	1.112	-1.106	88
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-5.191	-5.231	257	5.887	-5.630	-400
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-6.770	-6.355	28	6.189	-6.160	195
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-94	-94	0	98	-98	-4
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-1.524	-2.022	0	3.056	-3.056	-1.034
Totaal hoofdtaakveld	-20.751	-21.077	6.030	28.293	-22.264	-1.187
7. Volksgezondheid en milieu						
7.1 Volksgezondheid	-965	-980	10	1.044	-1.034	-54
7.2 Riolering	522	523	1.839	1.382	457	-66
7.3 Afval	508	521	2.692	2.085	606	86
7.4 Milieubeheer	-708	-736	521	1.139	-618	119
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-154	-154	171	271	-100	54
Totaal hoofdtaakveld	-796	-826	5.232	5.920	-688	138
8. Volkshuisv. RO en std. vernieuwing						
8.1 Ruimtelijke ordening	-346	-346	25	373	-348	-2
8.2 Grondexploitatie	0	0	19.354	9.109	10.245	10.245
8.3 Wonen en bouwen	-341	-492	593	1.117	-523	-32
Totaal hoofdtaakveld	-687	-838	19.972	10.599	9.373	10.211
Totaal	0	0	92.152	81.389	10.763	10.763

11 Controleverklaring

Deel C.: Overig

1 Basisgegevens Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

1. EUREGIO	
Programma	Verbindend Borne
Wijze van realisatie doelstelling(en) programma	Maatschappelijk effect: Inwoners hebben vertrouwen in het gemeentebestuur waarmee ze samenwerken aan maatschappelijke opgaven.
Openbaar belang	Om te komen tot één verzorgingsgebied, zet de EUREGIO zich in voor het wegnemen van grensgerelateerde barrières en ondersteunt 'grensburgers', bedrijven, organisaties en gemeenten om te profiteren van de kansen die de grenssituatie biedt. De activiteiten van EUREGIO zijn onder meer: <ul style="list-style-type: none"> - Sociaal-culturele en sociaal-economische samenwerking. - Vervullen van de ombudsfunctie. - Omzetten van INTERREG-gelden (Europese subsidies) in concrete projecten. - Ontwikkelen van grensoverschrijdende mobiliteit. Prioritaire gebieden van samenwerking in de EUREGIO zijn (1) Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling, (2) Economie en (3) Maatschappelijke Ontwikkeling. De EUREGIO is draaischijf, platform en spreekbuis.
Deelnemende partijen	123 gemeenten: 25 Nederlandse en 98 Duitse gemeenten/steden, die deels indirect lid zijn via de 6 deelnemende (Land-)Kreise. Er zijn ook 2 (Nederlandse) waterschappen aangesloten.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Twee leden en twee plaatsvervangende leden in het AB; twee leden in de EUREGIO-raad.

2. Gemeentelijk Belastingkantoor Twente	
Programma	Borne Algemeen
Wijze van realisatie doelstelling(en) programma	Maatschappelijk effect: De gemeente is open over inkomsten en uitgaven zodat het bestuur kan sturen en verantwoording kan afleggen aan de samenleving. Met het oog op beperking van de lastendruk, is het wel van belang dat het GBT een efficiënte uitvoeringsorganisatie is en blijft.
Openbaar belang	Het heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken.
Deelnemende partijen	Het GBT wordt gevormd door de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Losser, Oldenzaal en Twenterand.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Stemrecht in het Algemeen Bestuur (AB). Het college vertegenwoordigt Borne in het AB.

3. Openbaar Lichaam Crematoria Twente	
Programma	Verbindend Borne
Wijze van realisatie doelstelling(en) programma	Maatschappelijk effect: Inwoners hebben makkelijk toegang tot gemeentelijke diensten, informatie en voorzieningen.
Openbaar belang	Het stichten en exploiteren van één of meer crematoria en ervoor zorgdragen dat de kwaliteit gehandhaafd blijft op minimaal het huidige niveau. Het Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT) is opgericht om de inwoners een keuzemogelijkheid te bieden tussen begraven en cremeren. Het is geen wettelijke taak, maar het aanbieden van deze voorziening kan wel als publieke taak kunnen worden beschouwd.
Deelnemende partijen	In de gemeenschappelijke regeling OLCT nemen 13 gemeenten in Twente en de Achterhoek deel; Almelo, Berkelland, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Tubbergen, Wierden en Winterswijk.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Stemrecht in het AB. Het college vertegenwoordigt Borne in het AB.

4. Openbaar Lichaam Regionaal Bedrijventerrein Twente	
Programma	Solidair Borne
Wijze van realisatie doelstelling(en) programma	Aanbieden van voldoende kwalitatief hoogwaardige werklocaties.
Openbaar belang	Ontwikkeling grootschalig bedrijventerrein ten behoeve van de (boven)regionale vraag naar kavels voor bedrijven die veel ruimte vragen om op deze wijze de Twentse economische structuur te versterken.
Deelnemende partijen	Provincie Overijssel, gemeente Almelo, gemeente Enschede, gemeente Hengelo (ieder 23%) en gemeente Borne (8%).
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Het college vertegenwoordigt de gemeente Borne in het AB en DB.

5. Regio Twente	
Programma	Verbindend Borne
Wijze van realisatie doelstelling(en) programma	Maatschappelijk effect: Inwoners hebben vertrouwen in het gemeentebestuur waarmee ze samenwerken aan maatschappelijke opgaven.
Openbaar belang	Behartiging van de volgende belangen: <ul style="list-style-type: none"> a. Publieke gezondheid, onder de naam GGD Twente; b. Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning; c. Sociaaleconomische structuurversterking; d. Recreatieve voorzieningen; e. Bovengemeentelijke belangenbehartiging.
Deelnemende partijen	Gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Hellendoorn, Hengelo, Haaksbergen, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holt en, Tubbergen, Twenterand, Wierden.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Het college vertegenwoordigt de gemeente Borne in het AB. Sturing door geannoteerde agenda te bespreken in college van B en W. Stemverhouding in algemeen bestuur: <ul style="list-style-type: none"> - Aantal stemmen op basis van inwoneraantal voor: begroting, wijzigingen daarvan en de jaarrekening alsmede om besluiten over investeringen op basis van een gemeentelijke bijdrage op basis van inwoneraantal. - 1 Stem per deelnemer voor overige onderwerpen.

6. Sociaal Werkleerbedrijf Midden Twente	
Programma	Solidair Borne
Wijze van realisatie doelstelling(en) programma	Maatschappelijk effect: Inwoners hebben bevredigend werk en voldoende geld om volwaardig deel te nemen aan onze samenleving. Met het Sociaal Werkleerbedrijf Midden Twente (SWB) wordt jaarlijks een prestatiecontract gesloten over het inzetten van trajecten om personen met afstand tot de arbeidsmarkt te ontwikkelen naar waardevolle werknemers.
Openbaar belang	De personen met afstand tot de arbeidsmarkt worden met de inzet van ontwikkeltrajecten en via werken & leren waardevolle werknemers naar een duurzame en zo regulier mogelijke baan geleid, passend bij hun talenten. Daarnaast wordt er uitvoering gegeven aan de oude WSW-regeling en het Nieuw Beschut werken.
Deelnemende partijen	Gemeenten Borne, Hengelo en Hof van Twente.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	SWB is een gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam). Het college vertegenwoordigt de gemeente Borne in het AB en DB.

7. Stadsbank Oost Nederland	
Programma	Solidair Borne - Werk en inkomen
Wijze van realisatie doelstelling(en) programma	Maatschappelijk effect: Inwoners hebben bevredigend werk en voldoende geld om volwaardig deel te nemen aan onze samenleving. De Stadsbank Oost Nederland behartigt het belang schuldhulpverlening aan burgers. In het Beleidsplan Schuldhulpverlening 2016-2020 is de gemeentelijke visie geformuleerd naast het beleidskader en de uitgangspunten. Het beleidsplan is de leidraad voor de Stadsbank voor de uitvoering van haar taken voor de gemeente Borne.
Openbaar belang	Schuldhulpverlening aan burgers.
Partijen	22 aangesloten gemeenten uit Overijssel en Gelderland.
Bestuurlijke betrokkenheid en sturing	Het college vertegenwoordigt de gemeente Borne in het AB. Het bestuur komt twee tot vier maal per jaar bij elkaar. Sturing vindt vooral plaats op het gebied van begroting en jaarrekening, maar ook bij het vaststellen van besluiten, verordeningen, het productenboek en andere bank brede aangelegenheden.

8. Veiligheidsregio Twente	
Programma	Solidair Borne
Wijze van realisatie doelstelling(en) programma	Maatschappelijk effect: Inwoners wonen en leven in een veilige leefomgeving. Samen met de veiligheidsregio Twente worden - middels een adequate crisisorganisatie en zelfredzame inwoners - schadelijke gevolgen bij incidenten, rampen en crisis zo veel mogelijk beperkt.
Openbaar belang	De veiligheidsregio heeft tot doel de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen met behoud van lokale verankering bestuurlijk en operationeel op regionaal niveau te integreren teneinde een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren, mede op basis van een gecoördineerde voorbereiding.
Deelnemende partijen	14 Twentse gemeenten.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	1 Lid AB. Sturing door geannoteerde agenda VRT te bespreken met portefeuillehouder en/of gemeenteraad. Elk lid van het AB beschikt in de vergadering over één stem. Indien het gaat om de vaststelling van de begroting, wijzigingen daarvan en de jaarrekening, beschikt een lid van het AB over het aantal stemmen dat wordt bepaald door het aantal inwoners van zijn gemeente bij aanvang van het kalenderjaar waarin de stemming plaatsvindt.

9. Uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken Midden Twente	
Programma	Solidair Borne
Wijze van realisatie doelstelling(en) programma	Maatschappelijk effect: Inwoners hebben bevredigend werk en voldoende geld om volwaardig deel te nemen aan onze samenleving. De uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken Midden Twente draagt vanuit haar visie en missie bij aan de doelen: werken aan werk waar het kan, zorg waar het moet en altijd gericht op participatie.
Openbaar belang	De beperkte gemeenschappelijke regeling is een samenwerking tussen de gemeenten Borne, Hengelo en Haaksbergen op het volledige domein van sociale zaken.
Partijen	Gemeenten Borne, Hengelo en Haaksbergen
Bestuurlijke betrokkenheid en sturing	De gemeenschappelijke regeling is gebaseerd op de lichte variant centrumgemeente constructie. Periodiek vindt er bestuurlijk overleg plaats tussen de wethouders sociale zaken van de gemeenten.

10. Omgevingsdienst Twente	
Programma	Duurzaam Borne
Wijze van realisatie doelstelling(en) programma	<p>De Omgevingsdienst Twente (ODT) is sinds 1 januari 2019 operationeel. Het ODT houdt zich bezig met de uitvoering van de volgende (milieubrede) taken (variant 4):</p> <ul style="list-style-type: none"> - taakveld Vergunningen; - taakveld Toezicht & Handhaving; - taakveld Specialismen (juridisch, bodem, sloop / asbest en externe advisering); - landelijke en regionale projecten. <p>In 2019 lag voor het ODT de focus op het vormgeven van een professionele en klantgerichte uitvoeringsorganisatie, overeenkomstig met gemaakte afspraken. Aandacht is besteed aan het inrichten, aanpassen en beschrijven van de werkprocessen, het aantrekken van personeel en de overgang naar een nieuw IT-systeem.</p> <p>In de loop van het jaar werd duidelijk dat er achterstanden ontstonden in de op te leveren producten voor de taakvelden Vergunningen en Toezicht & Handhaving. Deels als gevolg van de opstartproblemen die horen bij een nieuwe organisatie (overgang van fysieke naar digitale dossiers, het implementeren van een nieuw zaakstelsel (ODIE) en het realiseren van een volledige werknemersbezetting) en deels als gevolg van de landelijke regelgeving rond Programma Aanpak Stikstof. Hierover hebben diverse gesprekken plaatsgevonden tussen ODT en de partners. Tot grote (milieu)risico's heeft dit niet geleid.</p>
Openbaar belang	Een veilige, gezonde omgeving voor alle inwoners in het werkgebied.
Partijen	De 14 Twentse gemeenten en de Provincie Overijssel.
Bestuurlijke betrokkenheid en sturing	De portefeuillehouder vertegenwoordigt de gemeente in het AB.

Vennootschappen en coöperaties

1. Cogas NV	
Programma	Duurzaam Borne
Wijze van realisatie doelstelling(en) programma	Beleidsdoel: Duurzaam inrichten en beheren van de leefomgeving. De deelneming is historisch gegroeid uit gemeentelijke gasbedrijven. Oorspronkelijk doel was het voorzien in een dekkende en betrouwbare energie- en kabelinfrastructuur op het grondgebied van de deelnemende gemeenten. Momenteel zijn optimale instandhouding, netbeheer en leveringszekerheid belangrijke pijlers. Ook het realiseren van duurzame en innovatieve energieoplossingen wordt steeds belangrijker.
Openbaar belang	Cogas NV is de regionale netbeheerder in grote delen van Twente en verzorgt de ontwikkeling, aanleg, onderhoud en beheer van energienetwerken (gas en elektriciteit). Een stabiele energievoorziening dient het publieke belang. Het doel is een betrouwbaar, betaalbaar, duurzaam en publieksgericht energienetwerk. Cogas heeft een strategische visie 2017-2021 vastgesteld waarin de nadruk wordt gelegd op de kerntaak en van daaruit de bestaande netwerken beheren en nieuwe netwerken aanleggen met het doel de energietransitie proactief te faciliteren om zo een bijdrage te leveren aan de duurzame ambities van de aandeelhouders, klanten en andere belanghebbenden in de regio. Kernwaarden van Cogas hierbij zijn veilig, betrouwbaar, betaalbaar, regionaal verankerd en efficiënte organisatie.
Deelnemende partijen	De gemeenten Almelo, Dinkelland, Hardenberg, Hof van Twente, Oldenzaal, Tubbergen, Twenterand en Wierden.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	In het bestuur en de Raad van Commissarissen zit geen vertegenwoordiging van de gemeenten. De gemeenten hebben invloed via het aandeelhouderschap. De aandeelhoudersrol is geregeld in de statuten van de Cogas en het Deelnemingsstatuut (per 1 maart 2014 van kracht). Het college vertegenwoordigt Borne in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA).

2. Enexis Holding NV	
Programma	Duurzaam Borne
Wijze van realisatie doelstelling(en) programma	De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen en excellent netbeheer uit te voeren. Deze deelneming komt historisch voort uit de IJsselcentrale in Hengelo en diverse fusies (Essent) en splitsing van het leverings- en netwerkbedrijf.
Openbaar belang	Enexis is verantwoordelijk voor de aanleg, het onderhoud, het beheer en de ontwikkeling van de energietransport- en distributienetten in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland. Als netbeheerder is Enexis verantwoordelijk voor de goede en veilige energievoorziening voor ongeveer 2,7 miljoen huishoudens en bedrijven. Enexis onderkent het grote maatschappelijke belang van de energievoorziening. Enexis heeft dit als uitgangspunt genomen bij de vaststelling van de visie, missie en kernwaarden.
Deelnemende partijen	De aandeelhouders zijn 6 provincies (74% van de aandelen) en 121 gemeenten (26% van de aandelen).
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Stemrecht in de AVA. Het college vertegenwoordigt Borne in de AVA.

3. NV Bank Nederlandse Gemeenten	
Programma	Borne Algemeen
Wijze van realisatie doelstelling(en) programma	Het versterken van de financiële positie van Borne, terughoudend bij verhoging lastendruk.
Openbaar belang	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden. Door gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten.
Deelnemende partijen	De aandeelhouders zijn de Staat der Nederlanden (50% van de aandelen) en de gemeenten (50% van de aandelen).
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Stemrecht in de AVA. Het college vertegenwoordigt Borne in de AVA.

4. Twence Holding BV	
Programma	Duurzaam Borne
Wijze van realisatie doelstelling(en) programma	Duurzaam inrichten en beheren van de leefomgeving. Twence komt voort uit het gezamenlijke belang van gemeenten op gebied van afvalverwerking. Doel van Twence is het op milieuverantwoordelijke wijze verwerken van afval, herwinnen van secundaire grondstoffen en het leveren van energie. Ook wil Twence een bijdrage leveren aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeenten.
Openbaar belang	Beheren en exploiteren van milieuvoorzieningen van diensten op het gebied van milieubeheersing in het algemeen. Het bewerken en verwerken van huishoudelijk afval en bedrijfsafval. Het produceren en leveren van (duurzame) energie en secundaire grondstoffen.
Deelnemende partijen	De 14 Twentse gemeenten en gemeente Berkelland zijn aandeelhouder van Twence. Daarnaast heeft Noord Groningen nog een klein aandeel en had Attero nog een aandeel dat verkocht is aan een private partij.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Stemrecht in de AVA. Het college vertegenwoordigt Borne in de AVA.

5. Twente Milieu NV	
Programma	Duurzaam Borne
Wijze van realisatie doelstelling(en) programma	Beleidsdoel: Duurzaam inrichten en beheren van de leefomgeving. De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimten en de doelmatige inzameling van (huishoudelijk) afval.
Openbaar belang	In opdracht van de gemeente Borne voert Twente Milieu de taken uit op het gebied van afvalinzameling en het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. De doelen hierbij zijn: - Een bijdrage leveren aan een duurzame, schone en fraaie fysieke leefomgeving. - Milieuhygiënisch inzamelen en distribueren van afval. - Constructief bijdragen aan gemeentelijk milieubeleid op het gebied van afvalscheiding.
Deelnemende partijen	Aandeelhouders zijn de gemeenten Borne, Almelo, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Hof van Twente, Losser en Oldenzaal.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Het college vertegenwoordigt Borne in de AVA. Ter voorbereiding van de AVA wordt er een ambtelijk vooroverleg gehouden. Op operationeel niveau vindt sturing plaats op de geleverde (beeld)kwaliteit. De gemeenteraad wordt met ingang van 2016 jaarlijks door middel van een monitor op de hoogte gehouden van de resultaten van Twente Milieu op hoofdlijnen. Dit betreft klantwaarde, kwaliteit en kosten.

6. Vitens NV	
Programma	Duurzaam Borne
Wijze van realisatie doelstelling(en) programma	Duurzaam inrichten en beheren van de leefomgeving. Deelneming is historisch gegroeid vanuit WMO (Waterleiding Maatschappij Overijssel).
Openbaar belang	Het doel van Vitens dient een openbaar belang: op een duurzame basis een uitstekende kwaliteit drinkwater leveren met een excellente dienstverlening (leveringszekerheid).
Deelnemende partijen	4 Provincies en 106 gemeenten in het verzorgingsgebied van Overijssel, Gelderland, Friesland, Utrecht, Flevoland.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Het college vertegenwoordigt Borne in de AVA.

7. Wadinko NV	
Programma	Solidair Borne
Wijze van realisatie doelstelling(en) programma	Deze deelneming is historisch gegroeid. De gemeente Borne was aandeelhouder in het drinkwaterbedrijf WMO. Binnen de WMO is Wavin en Wadinko ontstaan. Wavin is verkocht. De opdracht voor Wadinko is als volgt geformuleerd: - Het stimuleren van bestaande en nieuwe bedrijvigheid in het verzorgingsgebied van de voormalige WMO door te participeren in het risicodragend vermogen van ondernemingen; - Bijdragen aan de versterking van de economische structuur in het werkgebied, met bijzondere aandacht voor de werkgelegenheid op langere termijn; - Het bevorderen van onderlinge samenwerking tussen ondernemingen waarin wordt deelgenomen, en tussen deze ondernemingen en andere bedrijven en instellingen; - Het stimuleren en laten uitvoeren van kansrijke (bedrijfs)-initiatieven die bijdragen aan gewenste economische en sociale ontwikkelingen in het werkgebied; - Het in stand houden en redelijk laten renderen van het aan Wadinko ter beschikking gestelde vermogen.
Openbaar belang	Bevordering van bedrijvigheid en daarmee de werkgelegenheid in Overijssel, de Noord-Oostpolder en Zuidwest Drenthe.
Deelnemende partijen	Provincie Overijssel en gemeenten uit de provincies Drenthe, Flevoland en Overijssel.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Stemrecht in de AVA. Het college vertegenwoordigt Borne in de AVA.

Basisgegevens Verbonden partijen

1. Stichting Beheer Dierenpark Borne	
Programma	Duurzaam Borne
Wijze van realisatie doelstelling(en) programma	Maatschappelijk effect: Inwoners leven in een schone, gezonde en aantrekkelijke leefomgeving. De dierenparken leveren een bijdrage aan mogelijkheden voor passieve recreatie in het dorp. Zowel het groen als de aanwezige dieren dragen hier aan bij.
Openbaar belang	Bevorderen leefbaarheid en educatie, met inzet van buurtparticipatie.
Deelnemende partijen	Gemeente Borne.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Borne neemt deel in stichting met een jaarlijkse bijdrage voor instandhouding van het dierenpark aan de Spechtstraat en het bokkenparkje aan de Van Deinsteestraat. Het stichtingsbestuur vergadert enkele malen per jaar. Vanuit de wijken Vogelbuurt en Oldhof worden hand- en spandiensten verricht. De dagelijkse verzorging is door de stichting uitbesteed aan een beheerder.

2 Verplichte beleidsindicatoren

Nr	Naam Indicator	Eenheid	Waarde	Periode
1.	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	5,9	2021
2.	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	5,2	2021
3.	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	322,0	
4.	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	19%	2021
5.	Overhead	% van totale lasten	8%	
6.	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	140,0	2021
7.	Vervallen			
	Alle diefstallen	Totaal geregistreerde diefstallen	145,0	2021
8.	Winkeldiefstallen	Totaal geregistreerde winkeldiefstallen	10,0	2021
10	Diefstallen uit woning	Totaal geregistreerde diefstallen uit woningen	15,0	2021
	Alle misdrijven	Totaal geregistreerde misdrijven	615,0	2021
9.	Gewelds- en seksuele misdrijven	Totaal geregistreerde gewelds- en seksuele misdrijven	55,0	2021
11	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Totaal geregistreerde vernielingen en beschadigingen	75,0	2020
12	Vervallen			
13	Vervallen			
14	Funciemenging (verhouding banen-woningen)	%	41,5	2020
15	Vervallen			
16	Vestigingen (van bedrijven)	Totaal geregistreerde vestigingen	1900,0	2020
17	Absoluut verzuim	Aantal Hengelo + Borne	0,0	2020-2021
18	Relatief verzuim	Aantal Hengelo + Borne	241,0	2020-2021
19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs		
	Wekelijkse sporters	%	51,9	2020
20	Niet-sporters	%		

21	Banen	Aantal banen (fulltimers, partimers en uitzendkrachten) in de leeftijd 15 – 64 jaar	7060,0	2020
22	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	1,0	
23	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	3,0	2020
24	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	70,1	2020
25	Vervallen			
26	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2,8	2018
27	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	15,7	mrt 2021
28	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	5,0	1e kwartaal 2021
29	Jongeren met jeugdzorg	% van alle jongeren tot 23 jaar	7,2	1e helft 2021
30	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	1,2	2020
31	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,3	2020
32	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners	77,0	1e helft 2021
33	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	593,5	2020
34	Hernieuwbare elektriciteit	%	35,0	2020
	Hernieuwbare warmte	%	28,0	2020
35	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	280,0	2021
36	Nieuw gebouwde woningen	Aantal nieuw gebouwde woningen	180,0	2021
37	Demografische druk (grijs)	%	40,7	2021
38	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (eigenaar/bewoner)	In Euro's	820,0	nov 2020 tem febr 2021
39	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (eigenaar/bewoner)	In Euro's	845,0	nov 2020 tem febr 2021